

CISST

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ

Hapishaneler, Sivil Toplum ve Üniversitelerin Rolü

PROJE KİTABI

TCPS
kitaplar

Bu kitap,
Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nin,
Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu
tarafından desteklenen
"Hapishaneler, Sivil Toplum ve Üniversitelerin Rolü" Projesi
kapsamında gerçeřtirilen konferansta sunulan
çalışmalardan ve tebliğlerden oluşmaktadır.

Kitaptaki görüşler yazarlara aittir;
AB ve CİSST'in görüşlerini ifade etmez.

TCPS Kitaplığı 12

Hapishaneler, Sivil Toplum ve Üniversitelerin Rolü - Proje Kitabı

Editörler: İdil Aydınoglu, Tayfun Koç

Kapak ve Sayfa Tasarım: Tayfun Koç

ISBN 978-605-83651-9-3

Baskı: Mart 2017

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği

Adres: Katip Mustafa Çelebi Mahallesi, Billurcu Sokak,

No:5 Daire:2 Beyoğlu / İstanbul

Telefon: 0212 293 69 82

e-posta: info@tcps.org.tr

Baskı ve Cilt

Şen Matbaası

Özveren Sok. 25/B D. Tepe / Ankara Tel: 0312 229 64 54

İÇİNDEKİLER

Türkiye'de Hapishaneler - <i>Zafer Karuç</i>	5
Mahpus Hakları - <i>Hüsnü Öndül</i>	19
İnfazınızı Nasıl Alırsınız? - <i>Muzaffer Şakar</i>	24
Psiko-Sosyal İyileştirme Amaçlı Ceza İnfaz Kurumları - <i>Aslı Akdaş Mitrani</i>	29
Kapalı Alanda Psikoloji - <i>Burcu Çolak</i>	40
Kapalı Alanda Sosyal Hizmet - <i>Ayşe Tek</i>	43
Türkiye'de Kadın Hapishaneleri - <i>Aslı A.Mitrani, Fulya G. Sözen, Birgül H. İshakoğlu</i>	46
Anneleriyle Kalan Çocuklar - <i>Füsün Tırman</i>	60
"Hapishanelerde İkinci Mahkûmiyet" Engelli Olmak - <i>Ergin Güngör</i>	62
Türk ve İtalyan Hapishanelerinde Engelliler Bakımından Durum - <i>Süleyman Akbulut</i>	65
LGBTİ Mahpusların Güncel Sorunları - <i>Hilal Başak Demirbaş</i>	70
LGBTİ Mahpuslar İçin Alternatifler - <i>Eva Tanz</i>	77
Türkiye'de Yabancı Uyruklu Mahpusların Genel Durumu ve Yabancı Uyruklu Mahpuslarla İlgili Uluslararası İyi Örnekler / Öneriler - <i>Aysegül Algan</i>	81
Kayseri'de Denetimli Serbestlik Hizmetleri	85
Elveren İnsanlar Derneği - <i>Yeşim Gürsoy</i>	94
İnsan Hakları İhlalleri ve Hapishaneler - <i>Medeni Aygül</i>	99
Bir Katılımcı Önerileri - <i>Hüseyin Kaya</i>	103
Bilgi Edinme Başvuruları / Cevapları	105
TBMM'ye Sunulan Sorgu Önergeleri / Cevapları	119

ÖNSÖZ

Bu kitap, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nin, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun desteğiyle 1 Şubat 2013-31 Aralık 2015 tarihleri arasında sürdürdüğü "Hapishaneler, Sivil Toplum ve Üniversitelerin Rolü" projesi kapsamında 28 Aralık 2015 tarihinde düzenlediği konferansta yapılan sunumlardan ve konferansa gönderilen tebliğlerden oluşmaktadır.

Proje kapsamında Türkiye'nin 10 ilinde (Adana, Erzurum, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Samsun, Trabzon) bu iller merkez olmak üzere çevre illeri de kapsayan toplantılar ve faaliyetler düzenlemiştir. Bu toplantı ve faaliyetler yoluyla yereldeki sivil toplum örgütlerinin ve üniversitelerin o bölgede bulunan hapishanelere dair bilgi sahibi kılınması ve çalışma yürütmesi, çalışmaları varsa arttırılması amaçlanmıştır.

Kitaptaki metinlerde yer alan görüşler sadece yazarlarını bağlar. CİSST/TCPS, konunun farklı taraflarını bir araya getirmeyi, görüşlerini sunabilecekleri zeminler sunmayı ve karşılıklı iletişim kanalları açabilmeyi önemsemekte ve ifade özgürlüğü, demokrasi açısından zaruri görmektedir.

**Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği /
Türkiye Hapishane Çalışmaları Merkezi**

TÜRKİYE'DE HAPİSHANELER

Zafer Kırac

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği

Türkiye'de 01/07/2015 tarihi itibariyle,

291 kapalı ceza infaz kurumu,

53 müstakil açık ceza infaz kurumu,

2 çocuk eğitimevi,

5 kadın kapalı,

1 kadın Açık,

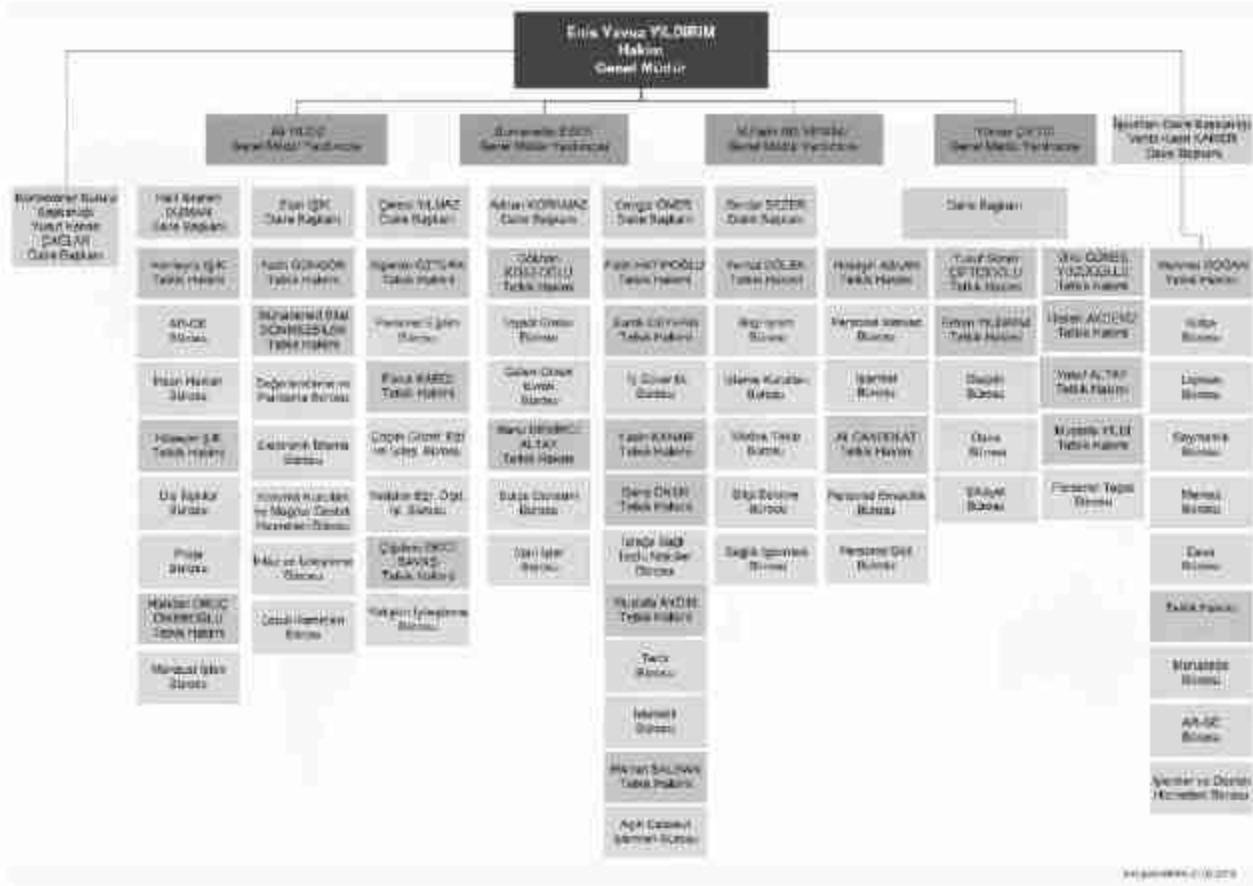
3 çocuk kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere toplam **355** ceza infaz kurumu bulunmakta olup, bu kurumlarda 171.000 mahpus kalmaktadır.

Yaş Gruplarına Göre Dağılım	Hükümlü			Tutuklu			Genel Toplam		
	E	K	T	E	K	T	E	K	T
12 ve 18 Yaş Arası (18 Yaşından Gün Almamış Çocuk)	528	17	545	1.572	48	1.620	2.100	65	2.165
18 ve 20 Yaş Arası (Genç)	4.608	119	4.727	3.183	107	3.290	7.791	226	8.017
21 ve 39 Yaş Arası (Genç-Orta Yetişkin)	87.996	2.914	90.910	13.025	556	13.581	101.021	3.470	104.491
40 ve 64 Yaş Arası (İleri Yetişkin)	41.703	1.907	43.610	3.965	206	4.171	45.668	2.113	47.781
65 ve 79 Yaş Arası (Yaşlı)	2.090	70	2.160	172	11	183	2.262	81	2.343
80 Üstü (İleri Yaşlı)	121	5	126	14	2	16	135	7	142
Yaş Grubu Bilmeyen	31	5	36	54	4	58	85	9	94
Toplam	137.077	5.037	142.114	21.985	934	22.919	159.062	5.971	165.033

K=Kadın, E=Erkek, T=Toplam

Genel Bilgiler

2015 itibarıyla Türkiye hapishanelerinde 171.000 mahpus var. Yeni hapishaneler yaparak hapsedme kapasitesini artırma çalışmaları devam ediyor, 2020 yılında ülkemizde 300.000 insanın hapsedilmesini mümkün kılacak fiziki mekânlara ulaşılabilecek.

Özel ihtiyaçları olan mahpuslar konusunda Adalet Bakanlığı'nın bir politikasından ya da politika oluşturmak için gösterilen bir çabadan bahsedemeyiz. Bu konuda gerekli verilerden ve mahpusların özel ihtiyaçları konusunda bilgi sahibi, ilgili alanlarda eğitimli personelden yoksunuz.

Hapishanelerde "insanca" yaşamı sağlamak için getirilmiş "asgari standart" kuralları vardır, insanları hapsederken "yeterli" sayılan imkânlar yatak sayısından ibaret değildir. Kişi başı belli bir barınma alanı, ayrıca sosyal alanlar gerekir. Kişileri hapsederek hemen hemen bütün imkânlarını belirlediğiniz ortamlarda, infaz koruma memurlarının, sağlık personelinin, sosyal personelin sayısının da yeterli olması, bu personelin hapishanede her türlü mahpusla çalışabilecek donanıma sahip, eğitimli olmaları gerekir.

Oysa bugün 171.000 mahpusa 698 öğretmen, 262 sosyal çalışmacı, 280 psikolog, 480 sosyolog düşüyor. Anneleriyle beraber hapsedilen 0-6 yaş çocukların anaokuluna, hastaların hastaneye, tutuklu yargılananların mahkemeye götürülmesinde ciddi ulaşım sorunları yaşanıyor. 'Ring aracı olmaması', "personel bulunmaması", 'ambulans yoktu' gibi gerekçeler kabul edilemez; bunlar hapishanenin yeterli imkâna sahip olmadığına açık göstergeleridir. Burada, hapishanelerde görev yapanların çalışma koşullarının ağırlığı da ortadadır.

Çok sayıda insanın çok sayıda “kilit” altında tutulduğu hapishanelerde, deprem, yangın gibi acil durumlarda tahliyenin nasıl yapılacağı bir endişe konusu. Tüm mahpusların sistemli ve güncel olarak bilgilendirilmesi, özel ihtiyacı olanların durumunun ise önemle ele alınması gereken acil durum tahliye planlarından, hapishane personelinin dahi haberdar olmadığı örnekler görüyoruz.

“Çıplak arama”, ceza infaz sistemine dair en yaygın rahatsızlık konularından biri. Söz konusu uygulamanın dünyanın bir çok ülkesinde yapıyor olması bunu haklı kılmıyor.

Türkiye’de hapis cezası alan pek çok insan yoksulluğa da mahkûm ediliyor. Bunun, mahpusların son derece ucuza çalıştırılmasını kolaylaştırdığı ortadadır.

Hapishanelerde yaşanan sorunların, cezaevi izleme kurullarınca tespiti, çözümü mümkün. Ama Türkiye’de hapishane izleme kurulları hâlâ bağımsız değil. Ayrıca, hapishanelerde ne olup bittiğine dair düzenli veri ve kayıt tutulmuyor, şeffaflık yok.

Öte yandan, ısrarla üzerinde durduğumuz, hapishaneler alanında sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılması konusunda bazı ilerlemeler kaydedildiğini görüyoruz. Türkiye hapishaneleri sivil toplum örgütlerinin veya üniversitelerin rahatlıkla ve düzenli olarak çalışabildiği yerler değil henüz, bu çalışmalar hapishane idaresinin değil Adalet Bakanlığı’nın merkezi izniyle yürütülebiliyor. Ancak düzenli bir işbirliğinin eksikliğini, Bakanlık ve bazı hapishane idarelerinin de hissettiğini görüyoruz. “İçeride” çalışmak kolay olmasa da, sivil toplum örgütlerinin ve üniversitelerin bu alanı ihmal etmemesi, kendilerine olan ihtiyaç doğrultusunda hapishanelerde daha katılımcı çalışmalar yürütmesi gerekiyor.

Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Hapishanede Kadın, Çocuk, Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak:

Türkiye hapishanelerindeki özel ihtiyaçları olan mahpusların şartlarını ve sorunlarını, bu alanda yapılan çalışmalar ve çözüm önerilerine bakacak olursak;

Hapishanelerde ve pek çok yerde, kurallar ve hizmetler “standart” ya da “normal” bir insan düşünülerek tasarlanıyor, oysa her insan özel, ve farklı ihtiyaçlara sahip. Türkiye’deki hapishaneler öze- linde konuşursak, “standart mahpusun”, genç, sağlıklı, engelsiz, heteroseksüel, Türk, Sünni Hanefi Müslüman bir erkek olduğunun farz edildiğini görüyoruz. Bir çok kişi, sırf bu standardın dışında kalmakla, “özel ihtiyacı” mahpus oluyor.

Birleşmiş Milletlerin hapishaneler üzerine çalışan birimi olan Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (UNODC) tarafından yayınlanan *Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı*’nda, içeriğinin

dışarıya kapalı, dışarının içeriden ulaşılmaz olmasıyla baskının ve yönetimin daha ağır şekilde hissedildiği yerler olan hapishanelerde, bu baskının olumsuz etkisine daha açık olanlar, “özel ihtiyaçları olan gruplar” olarak ele alınıyor.

Çocuklarıyla beraber hapishanede bulunan anneler, çocuk mahpuslar, yaşlılar, engelliler, yabancılar, etnik veya dini azınlıklar, kadınlar, LGBTİ bireyler, ağır hastalıkları olanlar, idam veya müebbet hapis cezasına çarptırılmış olanlar, hapishanelerdeki özel ihtiyaçlara sahip gruplar arasında bulunuyor.

Bu kişilerden, devletin kullandığı tabirle “hassas” veya “kırılgan” diye değil, “özel ihtiyaçlara sahip” diye söz ediyoruz, çünkü onların kendilerine verilen ve çoğu zaman değiştiremedikleri şartlardan daha çok etkilenmelerinin nedeni, öngörülenlerden farklı olan ihtiyaçlarının karşılanmaması.

Kadın Mahpuslar

Hapishanelerde kadın mahpus sayısı yaklaşık 5.500 civarındadır. Bu kadınların yaklaşık 500 civarını 53 ülkeden T.C. uyruklu olmayan kadın mahpuslar oluşturmaktadır.

Türkiye genelinde toplam 5 kadın hapishanesi vardır. Ancak kadınlar yaklaşık bütün şehirlerde kadın koğuşlarında da kalmaktadırlar.

Gerek kadın hapishanelerinde gerekse kadın koğuşlarında kadınların ihtiyaçlarını gözetten düzenlemelere pek rastlamıyoruz.

Kadın siyasi mahpusların diğer mahpuslara göre daha ağır koşullarda kaldıklarını söyleyebiliriz. İzolasyon bir mahpus için en büyük cezadır ve bu uygulama disiplin cezası adı altında siyasi mahpus kadınlarda da çok fazla ve yasadışı olarak uygulanmaktadır.

Bebekleri olan (0/6 yaş) kadınların durumları hem kendileri hem de çocukları için oldukça problemlidir.

Kadınların kendilerini geliştirmelerini sağlayacak ortamlar yeterince oluşturulmamıştır. İşlikler, meslek öğrenim ve hobi mekânları toplam mahpusun ancak % 10 civarına hizmet vermektedir. Bu mekânlar daha çok sembolik durumdadır.

Genelde Uyuşturucu ve seks işçiliği nedeniyle çok fazla kadın mahpus vardır, ve bu nedenle aile ilişkileri oldukça sorunludur, ziyaretçileri pek gelmez ve parasal sorunları çok fazladır.

Çocuk Mahpuslar

hapiste çocuk

<https://hapistecocuk.wordpress.com/>

ANA SAYFA

HAKKIMIZDA

HABERLER

DUYURULAR

Mektuplar

BİLGİ KAYNAĞI

İLETİŞİM

ÇOCUKLAR DEĞİL CEZAEVLERİ KAPATILSIN!

HABERLER

Neden Çocuk Hapishaneleri Kapatılmalı diyoruz?

Yazıldı: 28 Mayıs 2018 - Yorum yok

Güncel Hürriyet Dergisi filan sayısında yayımlanmıştı. Çocuk Cezahaneleri Kapatılmalı Gelişimi NEDEN ÇOCUK CEZAEVLERİ KAPATILSIN ÇEVİRİLDİ? Gelişim çalışmaları olarak 11 Ocak 2018 tarihinde Ankara Sivil Toplum Kurumlarında çocuk tutuklulara yönelik gerçekleştirilen işbirliği ve aile hak ihlalleri sonucunda bir araya geldi. Ama çocukların cezahanelerde işbirliği görmemesi, uğradıkları ağır hak ihlallerinin de en önce son bulması

Bugün itibariyle adalet sisteminde yer alan hükümlü-tutuklu 12-18 yaş arası 2.165 çocuk vardır.

Üç aşamada çocukların adalet sistemi içerisinde durumunu özetleyebiliriz.

- **Gözaltı durumu:** Çocuklar gözaltı sırasında polis ile tanışır. Bu konuda ilerleme kaydettik diyebilirim. Çocuk şube'ler açıldı emniyet içerisinde. Ama sadece göz önünde olan iller de var. Adana, Ankara, İstanbul, İzmir, Diyarbakır gibi... Çocuklar o gözaltı süresinde eli silahlı insanlarla tanışmaması gerekiyor. Çünkü o çocuk, " **O bir çocuk**" Bunu unutmadan bir davranış göstermek gerekiyor.
- **Mahkemeler:** Şu an adalet sistemi içerisinde "Çocuk Mahkemeleri" var. Ancak bu belli bölgelerde mevcut, çocuklar en azından bu bölgelerde kendileri için düzenlenmiş mahkemelerde yargılanıyorlar. Bu, iyi bir gelişme fakat yetersiz. Tüm illeri kapsayabilecek şekilde bu çocuk mahkemelerini yaygınlaştırmak gerekiyor. Çok önemli bir nokta da çocuk mahkemelerinde pedagoğ, psikiyatrist ve sosyal hizmetler uzmanı mutlaka olmalıdır.
- **Kapatılma Mekânları, Tutukevi, Çocuk Koğuşu, Eğitim Evi:** Ashnda çocuklar adalet sistemi içerisine girdikleri zaman mümkün olabildiğince bu üç kurumla karşılaşmamalı. Çocuklar Adalet Bakanlığına bağlı kurumlarda değil Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurumlarda rehabilitasyon süreçlerine alınmalıdır. Yukarıda saydığımız kurumların çocuk üzerindeki etkisi çok yıkıcıdır. O zaman bu süreç yıkarak değil, onararak tamamlanmalıdır.

Tutukevi

Türkiye'de sadece üç tane çocuk tutukevi var: İstanbul, Ankara, İzmir.

Bu kurumlarda personel çocuklar konusunda görece daha eğitilidir.

Psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve öğretmen desteği vardır. Çocukların mahkemeleri sonuçlanıncaya kadar yaşadıkları yerdir. Maalesef tutukevlerinde çocuklar büyük mahpuslara uygulanan infaz rejimine tabiidirler. Örneğin aile görüşü, spor ve atölyelerden yararlanma vb. konularda çocuklar için pozitif bir ayrıcalık yoktur. Bugün itibari ile üç tutukevinde kalan çocuk sayısı toplamda 950 civarındadır.

Çocuk Koşuşu

Çocuk tutukevi bulunmayan bütün illerimizde yani yaklaşık 75 ilimizde büyükler için yapılmış hapisanelerin çocuk koşuşlarında kalıyorlar.

Psiko-sosyal servisten yararlanamıyorlar.

Yeterince ışık, hobi odaları ve spor mekânlarından yararlanamıyorlar.

Sivil Toplum Örgütlerinin çalışma yapabilme olanakları yok.

Yaklaşık 1030 çocuk maalesef bu olumsuz koşullarda kalıyorlar.

Eğitimevi

Hüküm almış çocuklar görece daha rahat bir yerde, eğitimevin de kalıyor. Okula gidiyor, işe gidiyor, aileleriyle görüşüyorlar, ancak akşam eğitimevine dönmek zorundalar.

Sivil toplum örgütlerinin çalışma yapabilmesine olanak tanınabiliyor.

180 Çocuk Eğitim Evlerinde kalıyor

Eğitim evi sadece 1 tane ve Ankara'da bulunuyor. 2. Eğitimevi İstanbul Ümraniyede açılacak.

Hapishaneden çıkan çocukların tekrar içeri girme oranının yüzde 65 civarında olduğunu söyleyebiliriz.

"Bu korkunç bir döngü. Hapsedilen çocuk, daha ağır suç ilişkileri ağına sokuluyor ve tekrar hapishaneye dönüyor. Bu da ceza sisteminin ne kadar ağır sonuçlar doğurduğunun net göstergesi."

Çocukların daha karakoldan itibaren içine girdiği sistemin sonuçlarına işaret etmek isterim.

"Çocuk bu sistemde karakoldan itibaren damgalandığını düşünüyor. Böyle devam etmesi gerektiğini düşünüyor, başka şansı kalmadığı duygusunu yaşıyor. İnanılmaz istismarlarla dolu bir süreç başlıyor ve tekrar ediyor."

Türkiye'de artık çocukları hapsedmeyen bir adalet sisteminin kurulmasının zorunlu olduğunu düşünüyorum.

"Bu konuda sivil toplum örgütleri ve bu alanda çalışan akademisyenlerden yararlanılmalıdır. Kaldı ki dünyada çok iyi örnek alınacak ülkeler de bulunuyor."

Engelli Mahpuslar

Hapiste Engelli

Engelli mahpusların durumları,
ihtiyaçları ve hakları.

Hakkımızda Kimler Bizimle İletişim

<https://hapisteengelli.wordpress.com/>

Hakkımızda	Kimler	Bizimle	İletişim
<p>Hapiste Engelli</p> <p>Bu site, Türkiye'deki hapishanelerde özünü, engelli, eslikt gibi farklı adlarla tanımlanan mahpusların durumuna yanıt vermek için kuruldu. Site için amaç bu.</p> <p>Okumaya devam et →</p>	<p>Doktorlar hasta mahpus Celal Şeker'in bir daha enfeksiyon kaparsa hayatı tehlikesinin yüksek olduğunu belirtti</p> <p>'Bir daha enfeksiyon kaparsa olabilir'. Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevinde tutulan ağır derece hasta Celal Şeker'in Mayıs'ta yaptığı annesi İffet.</p> <p>Okumaya devam et →</p>	<p>Arkadaşları'nın Kucagında Gardiyana Teslim Edildi</p> <p>5 Kasım 2014 Sözcü gazetesini 5 Kasım tarihli haberinde %60 engel raporu bulunan 31 yaşındaki Turpul Bekar'ın durumu değişti.</p> <p>Okumaya devam et →</p>	<p>%73 zihinsel engelli Hasan Çetin'e 4,5 yıl verilen cezası onandı</p> <p>Yazda 73 zihinsel engelli olduğuna dair raporu bulunan Hasan Çetin bir eyleme katıldığı gerekçesi ile tutuklandıktan sonra davası tutuksuz görülmek üzere.</p>

Adalet Bakanlığı'nın engellilere ilişkin istatistik verileri, esas olarak ortopedik, görme, işitme, konuşma ve zihinsel engellileri kapsıyor. Oysa, beden fonksiyonlarını etkileyen kalp damar hastalıkları, organ yetmezlikleri, kanserler, metabolik rahatsızlıklar, HIV gibi pek çok rahatsızlık engellilik hali oluşturuyor, bu gibi "süreğen hastalık"lara dair tıbbi raporlarda da kişilerin "engel derecesi" belirtiliyor.

Benzer şekilde, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası kuruluşların, Türkiye'deki engelli derneklerinin kullandığı "akli engel" kriterleri, sadece öğrenme bozuklukları gibi "zihinsel engelleri" değil, şizofreni, bipolar bozukluk vb. "psikososyal engellilik" hallerini de kapsıyor. Adalet Bakanlığı'nın, engelli mahpusların özel ihtiyaçlarını anlayabilmek, takip edebilmek ve karşılayabilmek için bu alanda çalışan sivil toplum örgütleriyle sistemli çalışma yürütmesi gerekiyor.

Adalet Bakanlığı, hapishanelerin yaşam alanlarının engelliliğe uygun olup olmadığına dair sorumuza "Ülkemiz genelinde 360 ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlar çok katlı olmadığından, engellilerin yaşam şartlarına mani bir durum bulunmamaktadır." cevabını verdi. Oysa ülkemizde hem eski hem de yeni yapılmakta olan hapishanelerin hemen hemen hepsi iki katlı, engelli kişinin yattığı yer zemin katta olsa bile ziyaret alanından atölyelere kadar pek çok yerin üst katta olması hayatı ciddi şekilde kısıtlamak, hapishane içinde hapishane kurmak anlamına geliyor.

Ayrıca bu cevap, engelliliğin tekerlekli sandalye kullanmak gibi algılandığını gösteriyor, oysa engelliliğe uygun olmak demek, görme engelliler için kabartma zemin olmasından, işitme engelliler için işaret dili bilen personel istihdamına, felçliler veya süreğen hastalıkları olanların ihtiyaç duydukları tıbbi ekipman ve sarf malzemelerin teminine kadar bir çok ihtiyacın düşünülmesini gerektiriyor.

Engelli erişimi, göstermelik olarak değil, bir engelli bireyin bağımsız yaşamını en fazla destekleyecek şekilde yapılmalı, bunun standartları var. Standarda uygun olmayan rampalar koymak, erişim sağlamak demek değil.

Yatalak bir hastanın veya bir omurilik felçlinin, bedeninde bası yaraları (ki bunlar öldürücü olabilir) çıkmaması için havalı yatak ve özel yastık kullanması, işitme engelli birinin işitme cihazının pilinin değiştirilmesi, lüks veya keyfi değil, temel ihtiyaçlar. Ancak engellilerin bu “özel” ihtiyaçlarının, “genel” düzenlemelere sık sık takıldığını görüyoruz. Var olan düzenleme, tıbbi ihtiyaçların ancak hayati tehlike olduğuna dair rapor verilirse karşılanabilmesine neden oluyor; oysa engelli bir kişinin “her insan gibi” yaşaması için hayati tehlike içinde bulunması beklenmemeli.

Mahpusların talebiyle oluşan uygulamalar var, burada mahpusların da haklarını iyi bilmedikleri için talep oluşturamaması söz konusu.

Yabancı Mahpuslar

Adalet Bakanlığı'nın CİSST'in bilgi edinme başvurusuna verdiği cevaba göre, 2014'te Türkiye'de 2222 yabancı mahpus vardı. 2015 için bu sayıyı öğrenemedik; 29 Nisan 2015 tarihli bilgi edinme talebimiz, yabancı mahpus sayısının verilmesi “özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirdiğinden” reddedildi.

Yabancı mahpusların uyruklarını, cinsiyet ve cinsel yönelimlerine göre dağılımları ve anneleriyle birlikte hapisanede yaşayan kaç yabancı çocuk olduğunu bilmek de bakanlığın özel olarak çalışmasını gerektirdiğinden, bu sorularımıza da cevap alamadık. Oysa Bakanlığın yabancı mahpuslara dair çalışmaları olması, bu verileri zaten takip ediyor olması gerekirdi.

Bir ülke hapisanesindeki yabancı uyruklular, o ülkede bir süredir yaşamakta olan, dili ve kültürü az-çok tanıyan, belki göçmen statüsündeki yabancılar olabileceği gibi, o ülkeye henüz gelmiş, turizm veya iş için çok kısa süreliğine orada bulunan, hatta sadece transit geçiş yapmakta olan, o ülkede tanıdığı hiç kimse ve hiçbir şey olmayan yabancılar da olabilir.

Türkiye'deki yabancı mahpuslar arasında, burada kimsesi olmayan, kısa süreliğine Türkiye'de bulunurken hapsedilen yabancıların çok sayıda olduğunu gösteriyor. Bunların dil sorununu ve yakınlarından uzakta olmaktan kaynaklanan maddi-manevi sıkıntıları daha yoğun olarak yaşadığını söyleyebiliriz. Özellikle başka ülkelere giderken Türkiye'de havaalanında uyuşturucu kaçakçılığı suçlamasıyla yakalanan azımsanmayacak sayıda yabancı mahpus var ve daha savunmalarından başlayarak sıkıntı yaşıyorlar.

Yine, yabancı mahpuslarla hapisanede ilgilenen personelin büyük bölümü, onların dilini veya İngilizceyi bilmediği için anlaşmakta ciddi sıkıntı çekiliyor. En büyük sorun sağlık alanında yaşanıyor, çünkü revirlerde genellikle dil bilen personel yok. Bütün çalışanların birkaç yabancı dil konuşma-

sını beklemenin gerçekçi olmadığını biliyoruz ama en azından çeviri yapabilecek personel alınması önemli ihlallerin önüne geçecektir.

Bazı ülkelerin, kendi vatandaşlarının yurtdışında hapsedilmesi halinde destek alabileceği sivil toplum örgütleri var. İngiltere'nin İstanbul Konsolosluluğu, kendi vatandaşlarına yönelik olarak, Türkiye'de hapishaneye girdiklerinde nereden nasıl destek isteyebileceklerini ve hapishanelerin genel şartlarını anlatan bir "bilgi paketi" hazırlamış.

Yabancı mahpusların durumunu ele alırken "küçük" ve çok önemli bir konu da, yabancı kadınların çocukları. Türkiye'de 0-6 yaş çocuklar hapishanede anneleriyle birlikte kalabiliyorlar, 6 yaşından sonra annelerinin uygun gördüğü bir yakınlarının yanına geçiyorlar.

6 yaşına kadar çocukların bir süre anneleriyle hapishanede kalıp bir süre dışarıdaki yakınlarıyla kalmaları, tekrar anne yanına gidip gelebilmeleri de mümkün, bu da dışarıdaki dünyadan hiç olmazsa haberdar olmak, diğer aile üyelerini görüp tanıyabilmek demek. Türkiye'de yakını olmayan annelerin çocuklarıysa, dünyayı hapishaneden ibaret zannederek büyüyorlar.

Ülkemizdeki 5 kadın hapishanesi içinde, yabancı kadınların en çok olduğu Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi'nde 6 yaşına kadar çocukların gidebildiği oldukça renkli, güzel bir kreş var. Bu kreşe hapishane personelinin çocuklarıyla mahpusların çocuklarının birlikte devam etmesi de olumlu bir uygulama. Ama unutmamak gerek ki bu çocukların "dışarıda" bir anaokuluna gitmeye hakları var ve bu bazıları için dışarıyı görmenin tek yolu. Ne kadar güzel olursa olsun, o kreşe hapishanenin içinde kurmak, çocukları bu imkândan da mahrum bırakmak demek.

LGBTİ Mahpuslar

HAPİSTE LGBTİ

ORJUDA İSTE HAPİSTE LGBTİ HUKUK VEYA YERİDE

<https://lgbthapiste.wordpress.com/>

Hapiste LGBTİ Olmak

Birgün herkesin yolu hapishaneye düşebilir... peki hapishanede hayat nasıl? **LGBT bireyler hapishanede nasıl yaşar?** Yolu hapishaneden geçen LGBT bireylerin hakları, sorunları, talepleri nelerdir, biliyor muyuz? **LGBT'ler için hapishanelerdeki düzenlemeler nasıl olmalı?**

SON YAZILAR

- Mahpuslar Tarafından LGBTİ Hapishanesi Hakkında Soru Önergesi
- Foreign LGBTİ inmates are on hunger strike in Turkey
- Özel İhtiyaşları Olan Mahpuslar 2014-2015 Raporu
- Yabancı Uyruklu LGBTİ Mahpuslar Açık Grevinde
- HDK Hapishane Komisyonu Baten Açıklaması: Yaptı: Yabancı LGBTİ Mahpuslar Yalnız Değiller!

KONU LAR

- Ayçi Söylence
- Özel İhtiyaşları Olan Mahpuslar
- Basm
- CİSST
- Çilek İnce
- Engelli Mahpus
- Gay İmtazı Matruce

Türkiye'deki hapisanelerde kaç LGBTİ mahpus bulunduğuna meçhul. Bakanlığın 2013'te verdiği 79, 81, Mayıs 2014'te verdiği 95 gibi sayılar var, ancak güncel sayıları öğrenmek için 23 Mart 2015'te bilgi edinme hakkı kanunu kapsamında Türkiye hapisanelerinde kaç lezbiyen, gey, biseksüel, transeksüel ve interseks birey bulunduğunu ve bunların hangi hapisanelerde tutulduğunu sordüğümüzde, "özel hayatın gizliliği" ilkesine göre sorumuza cevap verilmesi uygun görülmedi. Oysa kişilerin tek tek cinsel yönelimlerini sormamıştık; istatistik veri özel değil, geneldir.

Doğru veriye sahip olmak, özel ihtiyaçları olan bir mahpus grubunun anlaşılması ve ihtiyaçlarının karşılanması için önemli bir adım olduğu halde, Bakanlığın veri toplamadaki eksikliğinin sürdüğünü görüyoruz. Örneğin cinsiyet geçiş ameliyatı olan mahpus sayısı ve bu ameliyatı olmak için başvuru yapan mahpus sayısı, Adalet Bakanlığı'nın bilgisi dışına olamayacak bir konu. Buna rağmen, bu konudaki sorumuza da, "herhangi bir istatistik veri bulunmadığından cevap verilememiştir" karşılığını aldık (9 Nisan 2015).

Türkiye hapisanelerinde kişiler nüfus cüzdanlarındaki cinsiyete göre yerleştiriliyor, yani cinsiyet geçiş ameliyatı geçirmemiş olan trans kadınlar erkek hapisanesinde, trans erkekler kadın hapisanesinde tutuluyor. Yazışmalarımız ve deneyim aktarımları üzerinden, gey veya biseksüel olduğunu söyleyen veya cinsel yönelimi duyulan erkek mahpusların erkek hapisanesinde trans kadınların koğuşuna yerleştirildiğini veya hücrede kaldığını, kadın hapisanesinde lezbiyen veya biseksüel olduğu "anlaşılan" kadınlarınsa, koğuş arkadaşıyla ilişkisi olduğu düşünüldüğünden ayrı koğuşlara alındıklarını biliyoruz. İnterseks mahpuslara dair herhangi bir bilgimiz yok.

Hapisanelere girişte, kurumun sistemine ve burada mahpustan beklenenlere dair bilgilendirilme yapılması gerekiyor. Ancak yazışmalarımız ve eski mahpuslarla görüşmelerimiz bu bilgilendirmenin yapılmadığını, LGBTİ oldukları dış görünüşlerinden anlaşılmayan kişilere buldukları hapisane- de birlikte kalabilecekleri başka LGBTİ bireyler olduğunun söylenmediğini öğreniyoruz.

LGBTİ koğuşuna geçmek istediğini bildirenlerden ise, kendilerinin LGBTİ olduğunu "doktor raporu" ile ispatlamaları bekleniyor. Heteroseksüel kadın ve erkeklerden cinsiyet kimliklerini "kanıtlamaları" veya heteroseksüel kadın / erkek olduklarını gösteren rapor almaları nasıl istenmiyorsa, LGBTİ'lerden de böyle bir şey istenmemeli. Bu hem ayrımcılık, hem de onur kırıcı muameledir. LGBTİ'lerin psikiyatriste sevkı gibi, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimlerinin doğallığını kabul etmeyen başka örnekler de duyuyor, bu önyargılı tavrın aşılması için idareciler de dahil olmak üzere hapisane çalışanlarının bilgilendirilmesini önemsiyoruz.

Bu noktada LGBTİ örgütlerinin hapisane içinde çalışma yürütmesi, hem personele hem de genel mahpus grubuna LGBTİ'nin ne olduğuna dair bilgi aktarımında bulunması, soruların ilgili STÖ temsilcileri tarafından cevaplanması, ayrımcılığın aşılmasına, personelin çalışmasının kolaylaşmasına, tüm mahpusların çevreleriyle daha olumlu ilişki kurmasına ve tahliye sonrasında topluma katılımına önemli katkı sağlayacaktır. LGBTİ mahpuslarla çalışan personelin onları daha iyi anlamak ve doğru davranmak adına sivil toplum örgütlerine başvurduğu işbirliği örnekleri var. Bundan olumlu sonuçlar elde edilmesini bekliyoruz.

Hapiste Yaşlı

Hapiste Yaşlı

Yaşlı mahpusların durumları, ihtiyaçları ve hakları...

Ana Sayfa Hakkımızda Bloglarımız İletişim

<https://hapisteyasli.wordpress.com/>

Hapiste Yaşlı

Bu sene, Türkiye hapishanelerinde yaşlı mahpusların durumunu yansıtmak için konuktu. Sitenin amacı bu mahpusların durumlarını, kendilerine özgü ihtiyaçlarını, sorunlarını ve...

[Okumaya devam et →](#)

76 yaşında ki hasta mahpus Hasan Vural Erzurum E tipi hapishanesinde yaşamını yitirdi

75 yaşında ki hasta mahpus Hasan Vural Erzurum E tipi hapishanesinde yaşamını yitirdi. Erzurum E Tipi Kaçak Cezaevi'nde kalan...

[Okumaya devam et →](#)

Türkiye Hapishanelerinde Yaşlı Tutuklu ve Hükümlü Sayısı

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tezkereleri Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunan Tutuklu ve Hükümlülerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı raporuna göre...

[Okumaya devam et →](#)

CHP'li vekil Ağbaba: 76 yaşında, 4 kalp krizi geçirmiş Özkan neden tahliye edilmiyor?

Orijinaliyle posteletilen Hapiste Sağlık: İHA Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkan Yardımcısı ve Masatya Milletvekili Vekil Ağbaba, Etiler'deki Cezaevinde 4...

Hapiste Öğrenim Hakkı

Mahpusun Öğrenim Hakkı

"Kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz."

<https://ogrenimhakki.wordpress.com/>

Anasayfa Hakkımızda Haberler Mahpus Mektupları Öğrenim Hakkı Mevzuatı İletişim

Blog'un Kurulma Amacı

mahpus / 30 Ekim 2013

Mahpusun Öğrenim Hakkı blogu, hapishanelerde tutuklu ya da hükümlü olarak tutulan ve herhangi bir kademede kasmak zorunda kaldıkları öğrenimlerine devam etmek isteyen bireylerin seslenmiş duyurmak, onların öğrenim haklarını arayabilecekleri bir kanal açmak amacıyla Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) tarafından kurulmuştur.

Hapiste Sağlık

Hapiste Sağlık

<http://hapistesaglik.com/>

Hapishanelerdeki hastaların durumları, hakları, ihtiyaçları

Diyadin hastası mahpus Hasan Ağa'nın durumu ağrılaştırıyor

Diyadin hastası mahpus Hasan Ağa'nın durumu ağrılaştırıyor. Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan ve böbrek yetmezliğinden dolayı raporu alınmasa rağmen tahliye edilmeyen hasta tutanak Hasan Ağa, iki günde bir tedavi ...
Okunması devam et --

04 TEMMUZ 2014 - YUKUM 2014

Ağır hasta mahpus Celal Şeker'in durumu kritik

Ağır hasta mahpus Celal Şeker'in durumu kritik. "Tek başına yaşayamaz" ve yüzde 96 oranında engelli raporu bulunmasına rağmen Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan ağır diyadin hastası Celal Şeker'in Muhtaç ...
Okunması devam et --

04 TEMMUZ 2014 - YUKUM 2014

Alınan Abideay'ın hasta mahpuslara ilişkin yazarı

Cesaretlerinden çıkan tabutlar Elhette ki hakları AKP hükümetinin ve RTE'nin tek adam yönetiminin sonucu değil. Elhette ki siyasetteki tıkanma ...
Okunması devam et --

04 TEMMUZ 2014 - YUKUM 2014

300 aydından fazla mahpuslar için kampanya

300 aydın, akademiye, yazar ve şair, hasta tutanakların durumuna ilhamat çekmek amacıyla "Hasta tutanaklar pazarda değildir. Bu ayda ortak nima" başlıklı imza kampanyası başlatıldı. İnsan hakları savunucuların ve demokratik ...
Okunması devam et --

04 TEMMUZ 2014 - YUKUM 2014

Denetimli Serbestlik ve Sivil Toplum Örgütleri

Denetimli Serbestlik ve Sivil Toplum Örgütleri

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ (CISST)

<https://denetimliserbestliktesto.wordpress.com/>

ANASAYFA

HAKKIMIZDA

DENETİMLİ SERBESTLİK

HABERLER

DUYURULAR

İLETİŞİM

17

Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Alanında Sivil Toplum Örgütleri Ne Yapıyor? Ne Yapılmalı?

Özel ihtiyaçları olan mahpuslar bağlamında, bu ihtiyaçları en iyi tanıyan, bunların karşılanmasına dair yol gösterecek olan, ilgili grupların sivil toplum örgütleri ve aktivistleridir. Bu tür işbirliklerinin çoğaltılması gerekiyor. Bu konuda söylenebilecek birkaç şey var:

- Bir hapishanenin sadece ziyaret edilmesi için bile Adalet Bakanlığı'ndan izin alınması, en az 1 ay önce ziyarete katılacak kişilerin ismi verilerek başvuruda bulunulması ve iznin takibi gerekiyor. İzinlerin ilgili hapishanelerden alınma imkânı olsa daha kolay olur.
- Hapishanenin düzeni açısından, sivil toplum tarafından yapılmak istenen çalışmalara dair idarenin bilgisi olması gereğini anlıyoruz. Ancak bunun dışında, izinlerin keyfiyete veya devletin dernekler hakkındaki değerlendirmesine bağlı olmaması, sivil toplumun hapishanede çalışmasının kolaylaştırılması gerekir. Bunun da ötesinde, Adalet Bakanlığı ve hapishane idarelerinin sivil toplum çalışmalarını teşvik edici olmalarını öneriyoruz.
- Sivil toplum ve üniversitelerle birlikte çalışmanın ihtiyacını daha doğrudan hisseden tekil hapishaneler düzeyinde atılan olumlu adımlar, Adalet Bakanlığı tarafından yaygınlaştırılabilir.
- Sivil toplum ve üniversitelerin hapishanelere dair faaliyetlerinin önemini bilen personel ve idareciler var. Onlar da, kendileri işbirliğine açık oldukları, buna ihtiyaç duydukları halde sivil toplum örgütlerinden bekledikleri ilgi ve desteği göremediklerinden yakınıyorlar. İlgili tüm sivil toplum örgütlerini, hapishaneleri "dışarıdan" takip etmenin ötesine geçerek "içeride" daha fazla çalışma yapmaya, bunu programlarına dahil etmeye davet ediyoruz.
- Yapılan çalışmaların, kişilerin özel bilgilerini ve hassas konuları paylaşmamak kaydıyla, daha fazla kişiye ulaştırılması, bilginin etkisinin artırılması için sivil toplum örgütleri internetten daha etkin faydalanabilirler. CİSST'in hapishaneleri ilgilendiren çeşitli konular ve farklı mahpus gruplarıyla ilgili blogları bunun için ortak zemin olarak kullanılıyor, daha fazla katkıya da açığız.
- Engellilik alanında savunuculuk ve izleme çalışmaları da yürüten, engellilerin ihtiyaçlarını ve yerine getirilmesi gereken standartları iyi bilen sivil toplum örgütleri, mahpus engelliler alanında görüş bildiriyor. LGBTİ dernek ve oluşumları, LGBTİ'leri ilgilendiren çeşitli konularda dayanışma içinde çalışabiliyor ve LGBTİ mahpuslar konusuna da duyarlılık gösteriyor.
- Mahpuslara hukuki destek sağlanmasında, sıkıntıları olduğu zaman olayın kamuoyuna taşınmasında, özellikle trans kadın mahpusların kıyafet vb günlük ihtiyaçlarının karşılanmasında, çok sayıda LGBTİ örgütünün önemli katkıları var ve çabalar giderek daha sistemli hale geliyor.
- Yabancı mahpuslar ise, ne yazık ki özel ihtiyaçları olan mahpuslar arasında sivil toplumun en yetersiz kaldığı grup. Doğrudan yabancılar alanında çalışan bir dernek yok. Mültecilerle ilgili çalışma yürüten STÖ'ler, Türkiye'deki iki milyon Suriyelinin acil durumundan dolayı yabancı mahpuslar konusuna eğilemiyor.
- Bu konudaki çalışmalarımızı şu anda, sivil toplum örgütleri açısından ziyade, konuyla ilgilenen aktivistler ile birlikte yürütüyor ve zaman zaman elçilikler / konsolosluklarla da iletişim kuruyoruz. Yabancı mahpuslar alanındaki çalışmanın şu an için bize ulaşan durumlarda, kişilerin özel şartlarına odaklanarak ilerlediğini söyleyebiliriz.

MAHPUS HAKLARI*

Hüsnü Öndül

İnsan Hakları Derneği

Mahpusların sorunlarının çözümü konusunda Türk Ceza Kanunu, Ceza Usul Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu ve İnfaz Kanunu'na bütüncül yaklaşarak çözümler düşünmek gerekir. Meseleye hak temelli yaklaşım şarttır.

İki kavram var. İnsan onuru ve hakikati bilme hakkı. Mahpus hakları açısından önemli olduğu düşüncesindeyim. İlki insan onurudur.

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin birinci maddesinde insanların haklarda ve onurda eşit olduğu yazılıdır. İnsan onuru, Ioanna Kucuradi'nin pek yerinde belirlemesiyle bir muamele beklentisini ortaya koyar. İnsan onuruna ilişkin Jack Donnelly'nin (Teoride ve Uygulamada İnsan Hakları, s. 29) kitabında "Bir kişiye bir insan olarak muamele et ki insan muamelesi göresin" cümlesi var.

İnsan Onuru ve Hakikati Bilme

Donnelly "İnsan hakları bir kişiye nasıl insan gibi muamele edileceğini" de gösterir ve bir haklar listesi sunar: "İnsanlara insanlar olarak muamele et ki hakiki anlamda insanlar bulasın" der.

Hatırlayalım, Evrensel Bildiri'nin başlangıcında bildiride yer alan hakların tanınması ve uygulanması durumunda savaşların önlenebileceğine dair bir anlayış ortaya konmaktadır.

Aynı zamanda 28. maddede, bildiride yer alan hak ve özgürlüklerin sağladığı ulusal ve uluslararası düzene hak sahipliği, insan hakkı olarak nitelenir.

Herkesin böyle bir düzene, insan hakkı olarak hakkı vardır. İnsanlara insanlar olarak muamelenin ölçütü, söylendiği gibi, "ekli liste"de yer alan hakların tanınması ve uygulanmasından geçer. Bugün

* "Mahpus hakları" başlıklı bu metin, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nin düzenlediği, "Hapishaneler, sivil toplum ve üniversitelerin rolü" toplantısında "Türkiye Hapishaneleri" başlıklı oturumda sunulmuştur. http://bianet.org/bianet/insan-haklari/170633-mahpus-haklaribia_source=rss

bu liste, medeni ve siyasi hak olarak 111, ekonomik, sosyal, kültürel ve dayanışma hakkı olarak 72'dir. Bugün için insan onuruna saygı meselesini toplamda 183 hak ve özgürlük (hakların bütünsellik, bölünmezlik özelliği) tüm insanlar için (herkes) her yerde (evrensellik) ile birlikte düşünmek gerek...

İkinci olarak, "hakikati bilme hakkı" ya da genel olarak "bilme" önemli bir kavramdır.

İnsan hakları eğitiminde ve insan haklarının tanıtımında bazı yayınlarda (İnsan Haklarını Anlamak, s.28), Voltaire'e mal edilen bir düşünce var. Voltaire'e sorular: "İnsan hakları için ne yapabiliriz?"

Voltaire'in de "insanların bilmesini sağlayın" dediği söylenir.

Bilme konusunu geniş anlamda almak lazım diye düşünürüm ben.

Bilme, insan haklarının ne olduğu da dahil olmak üzere, durumdan haberdar olma ve bilinç sahibi olma ve öyle davranmayı, eğitimi de içerir. Hani Evrensel Bildiri'nin ve BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 19. maddesi var ya, hani daha çok ifade etme özgürlüğü olarak bilinen özgürlük var ya, onun en dikkat çekici boyutlarından birisi de "hakikati bilme" yanısıdır. Habere, olaya, olayın bilgisine, ulaşma yanısıdır. Ulaşılmaz ve yayılmaz diye sır, devlet sırrı, yayınlanamaz, açıklanamaz, gizli, gizlilik gibi kavramlar kullanılır. Çok da yaygındır. Bizim 2013 yılında yaptığımız bir araştırmaya göre (Mehmet Semih Gemalmaz'dan ilhamla) 32 yasada sır, devlet sırrı, 60 yasada da gizlilik, açıklanamaz, yayımlanamaz gibi kavramlarla ifade edilen "bilme" mize kısıtlama getiren yasal düzenlemeler vardır.

"Bilme" konusunda hapisane düzeni açısından söylenecek çok şey var.

Bu noktada, Foucault'yu anmadan geçemeyiz.

GİP Manifestosunda (Hapishaneler üzerine haberleşme grubu, 1971) "bilme hakkımız var, bilmek istiyoruz" diyordu (Büyük Kapatılma).

İnsanın bilme merakı başına bela açabiliyor.

Hapishaneler, biliyoruz, kapatılarak cezalandırmanın mekânları oluyor.

Belirtilen durumda, duvarların ardında ne oluyor, bilmek, bizim hakkımız.

O kapalı mekânda, mekân olarak insan onuruna saygı koşulları var mı ve nasıl bir muamele gösterilmektedir? Muameleyi geniş anlamda almak lazım. Yasal düzenlemeler, idari uygulamalar, yargı pratikleri insan onuruna saygı açısından uygun mu? Bunu bilmemiz lazım. Bu bilgiye ulaşmamız lazım.

Mahpusların Hakları

Mahpusların ulusalüstü insan hakları belgelerinde düzenlenmiş hakları var.

BM Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 10.maddesi, "tutulanların hakları" başlığını taşır ve şöyledir:

1. Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkes, insani muamele ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygı görme hakkına sahiptir.
2. a) Tutuklu sanıklar, istisnai haller dışında mahkûmlardan ayrı tutulur ve kendilerine mahkûm edilmemiş kimselerin statüsüne uygun tarzda ayrı bir muamele uygulanır.
b) Tutuklu küçük sanıklar yetişkinlerden ayrı tutulur ve en kısa sürede yargısal makamların önüne çıkarılırlar.
3. Ceza infaz sistemi, mahpusları iyileştirme ve toplumsal rehabilitasyonlarını sağlama gibi temel amaçlara sahip olur. Küçük failler yetişkinlerden ayrılır ve yaşları ile hukuki statülerine uygun bir muamele görürler.”(ihd.org.tr).

Cezaevlerinde olması gereken standartlar açısından da ulusalüstü belgelerde kurallar vardır. Söz gelimi, BM Minimum Cezaevi Standart Kuralları (1955) yılında, Avrupa Konseyi Minimum Cezaevi Tretman Kuralları (1973) ve Avrupa Cezaevi Kuralları (1987) yıllarında oluşturulmuştur.

BM Genel Kurulunun 14 Aralık 1990 tarihli ve 45/111 sayılı kararıyla kabul edilen Mahpusların İslahı İçin Temel Prensipler’de de mahpusların hakları vurgulanır:

1. Bütün mahpuslara doğuştan sahip oldukları insanlık onurunun ve değerinin gerektirdiği saygıyla muamele yapılır.
2. Irk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir fikir, ulusal veya toplumsal köken, mülkiyet, doğun veya başka bir statüyle, mahpuslara hiç bir ayrımcılık yapılamaz.
3. Bununla beraber, yerel koşulların gerektirmesi halinde, mahpusların ait oldukları grubun dinsel inançlarına ve kültürel gereklerine saygı gösterilir.
4. Hapishanelerin mahpusları hapishanede tutma ve toplumu suça karşı koruma görevleri, Devletin diğer toplumsal amaçlarına ve toplumun her bir üyesinin gelişimini ve iyiliğini yükseltmek olan temel görevlerine paralel bir biçimde yerine getirilir.
5. Bütün mahpuslar, hapislik şartlarının açıkça gerektirdiği sınırlamalar dışında, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi’nde, ilgili Devletin taraf olması halinde, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi’nde, Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi’nde ve bu Sözleşmeye ek Seçmeli Protokol’de yer alan insan haklarına ve temel özgürlükleri ve ayrıca Birleşmiş Milletler sözleşmelerinde düzenlenen diğer hakları kullanma hakkına sahiptir.
6. Bütün mahpuslar, insan kişiliğinin tam olarak geliştirilmesi amacıyla yapılan eğitsel ve kültürel faaliyetlerde yer alma hakkına sahiptir.
7. Bir ceza olarak hücre hapsinin kaldırılması veya bu cezanın kısıtlanması yönünde çaba gösterilir ve gösterilen çabalar teşvik edilir.
8. Mahpusların, ülkedeki emek piyasasıyla yeniden bütünleşmelerini kolaylaştıracak, ve kendilerinin ve ailelerinin geçinmelerine katkıda bulunmalarına imkân verecek, tatmin edici bir alabilmelerini sağlayacak iş şartları yaratılır.

9. Mahpuslar, hukuki durumlarına dayanan bir ayrımcılığa maruz kalmaksızın, ülkede sağlanan sağlık hizmetlerine ulaşma hakkına sahiptir.
10. Halkın ve toplumsal kuruluşların katılımı ve yardımıyla ve mağdurların menfaatleri dikkate alınarak, daha önce mahpus olanların mümkün olan en iyi şartlar altında toplumla yeniden bütünleşmeleri için gerekli şartlar yaratılır.
11. Yukarıdaki prensipler tarafsız bir biçimde uygulanır (istanbul.mazlumder.org.tr).

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin üye devletlere, "Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC 2006 2 sayılı tavsiye kararı"nda, temel ilkeler, uygulama alanı, hapsedilme koşulları ve kabul, yerleştirme ve barındırma, hijyen, giyim ve yatak malzemeleri, beslenme, hukuki danışmanlık, dış dünya ile ilişki, cezaevi rejimi, çalışma, açık havaya çıkma ve boş zaman faaliyetleri, eğitim, din ve vicdan hürriyeti, bilgilendirme, mahpusların eşyaları, mahpusların nakli, mahpusların tahliye edilmesi, kadınlar, çocuklar, küçük çocuklar, yabancı mahpuslar, etnik veya dilsel azınlıklar başlıklarında ilkelere dayalı tavsiyelerde bulunmaktadır. (www.coe.int)

Türkiye Cezaevlerindeki Ana Sorun Başlıkları

Sorunlar çok, ancak 5 ana maddede sayabiliriz. Her birinin ayrıntılı alt başlıkları var.

1. Hasta mahpuslar, sağlık sorunları.
2. Kadın, çocuk, LGBTİ, engelliler, yabancılar ve siyasilerin özel durumu,
3. Toplu sevkler,
4. Mahkeme, hastaneye gidiş/gelişler ve dış dünya ile iletişim sorunları.
5. Ceza infaz rejimi açısından adli/siyasi ayrımının yapılması, cezanın infazında TMK hükümlülerine daha uzun sürelerin uygulanması.

Genel Olarak Çözüm Önerileri

Aralık ayı verilerine göre Türkiye hapishanelerinde 176 bin mahpus var. 2005 yılında bu sayı 55 bindi.

Devletin ceza ve infaz politikasında değişikliğe gitmesi gerekmektedir.

Mahpusların sorunlarının çözümü konusunda Türk Ceza Kanunu, Ceza Usul Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu ve İnfaz Kanunu'na bütüncül yaklaşarak çözümler düşünmek gerekir. Meseleye hak temelli yaklaşım şarttır.

İnsan hakları savunucuları, ayırım gözetmeksizin tüm mahpusların hak ve özgürlüklerini savunmaktadır.

Kamu otoritelerinin sivil toplumla iletişim halinde olması, eleştiri ve önerilerini dikkate alması gerekmektedir.

Aykırı davranışlar idari ve cezai yaptırım altına alınmalıdır. Böylelikle ihlallerin tekrarlanması önlenmiş olur.

Kamu otoriteleri hem hakları ihlal etmeyecek (dikey ihlal, negatif yükümlülük), hem de kamu otoritesi dışında bireye yönelik saldırıları önlemek için (yatay ihlal, pozitif yükümlülük) önlem alacaktır.

Cezaevlerinin şeffaflaşması gerekmektedir. Bunun için de cezaevlerinin ve genel olarak insanların özgürlüğünden yoksun bırakıldığı mekânların bağımsız sivil kişi ve örgütlerce izlenmesi gerekmektedir.

İnsan hakları örgütleri ilke ve değerlere dayalı tutum almaktadırlar. Söz gelimi 2001 yılında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu öncesinde tasarıyla ilgili sözlü olarak İHD'nin görüşü sorulduğunda zamanın Sayın Adalet Bakanına ve Ceza ve Tevfik Evleri Genel Müdürüne, mahpusların hak ve özgürlüklerinin yargı teminatı altına alınmasını ve cezaevlerinin sivil toplum tarafından izlenmesini fikir olarak desteklediğimizi ama tasarıların, yargı teminatı ve sivil izleme fonksiyonlarını yerine getirmesinin mümkün olmadığını ve o nedenle tasarıları içerik olarak desteklemediğimizi bildirmiştik. Sonraki yıllarda her iki kanunda da (2007 ve 2013 yıllarında), yine yetersiz değişikliklere gidildi.

Mahpusların sorunlarının çözümü için, yasal, yargısal, idari, eğitsel önlemlerin bir set/bütünlük içerisinde ele alınması gerek. Bu süreçlerin tümüne ilgili sivil toplum örgütleri, uzmanlık kuruluşları, üniversiteler dahil edilmelidir. (HÖ/HK)

İNFAZINIZI NASIL ALIRSINIZ?*

Muzaffer Şakar

Hâkim, Demokrat Yargı Eşbaşkanı

Türkiye, hukuk ve yargı sorunlarını sürekli olarak birbirini doğuran ve çeşitlenen yeni gündemlerle yaşamaya devam ediyor. Bir yandan “siyasal yargılamalar” birbiri ardına zuhur ederken, soruşturma ve yargılamaya dair şikâyetlerden cezaevleri ve infaz sisteminin yarattığı sorunlara kadar uzanan bir dizi hukuksal ve yargısal mesele toplumun asli ilgileri haline dönüşüyor. Yargı alanında yaşadığımız sorunlar derinleştikçe halkın daha kapsamlı ve acil sorular sormaya başlamasıyla çözümün imkânlarının geliştirilmesi ihtiyacı da güçleniyor. Tam da bu nedenle, Türkiye hukuk sisteminin, tüm aktörleri, kurumları ile ayrı ayrı ve bütünsel bir sorgulamaya tabi tutulması hem güncel hem de tarihsel bir görev olarak önümüzde duruyor. Biz bu amaçla, Türkiye Yargı sistemini iktidarlarca kolay yönetilebilir bir “entegre” yapı haline getiren ilişki ve iletişim ağlarını, soruşturma-yargılama-infaz üçgenini anlamaya, Türkiye'nin yargı sorunlarını buradan sorgulamaya çalışacağız.

Yargılama ve İnfaz

Yargılama ve infaz birbirini izleyen süreçlerdir ve kural, önce yargılamanın yapılmasıdır. Ancak bunun her zaman böyle olmadığını, infazın yargısız da “ikram” edilebildiğini biliyoruz. Yargılama ve infaz süreçleri birbirini takip etmekle birlikte her iki kurum, mekân olarak, süreçlere hâkim olan ilkeler, cari kültür ve özneler bakımından önemli farklılıklar arz etmektedir. Yargılama, şüpheli/sanık ve mağdurun taraf olduğu, avukat, Cumhuriyet savcısı ve hâkimin yer aldığı, kendine özgü usul kurallarına sahip, maddi gerçeğe ulaşmayı hedefleyen bir süreç iken infaz, çoğunlukla hapisshanede, hapisshane idarecilerinin denetim ve gözetiminde sürdürülen kapatılma esaslarına dayalı ve mahpusun yeniden sosyalleşmesi, ıslahı amacını da taşıyan bir süreçtir.

* Bu yazı, *Güncel Hukuk* dergisi Mart 2016 sayısında yayımlanmıştır.

Özerk yargı – Entegre Yargı

Yargılama ve infaz süreçleri arasındaki ayrılık kimi ülkelerde oldukça belirgin iken kimi ülkelerde süreçler arasında birçok özdeşlik söz konusu olmaktadır. Bazı ülkelerde infaz ve yargılama kurumları arasındaki mesafenin çok daha fazla olduğunu görmekteyiz. Örneğin, Birleşik Devletlerde mahkemelerin aksine hapisaneler özel sektör tarafından da işletilebilmektedir. Ya da Norveç ve Hollanda arasında 2015 yılında imzalanan anlaşmayla Norveçli mahpusların cezalarının Hollanda'da infaz edilmesi kararlaştırılmıştır. Peki, **Türkiye'de bu kurumlar arasında nasıl bir mesafe bulunmaktadır? Yargı ve infaz kurumlarının birbiriyle ilişkisi ne düzeydedir? Sadece birbirlerini zamansal olarak takip eden birbirinden tamamen bağımsız iki ayrı kurum olarak mı çalışmaktadırlar? Yoksa şüphelilerin adliye kapısından girdiği ve cezaevi kapısından tahliye edildiği bir entegre sistem görünümünde midir?** Bu soruları, yargılama ve infaz kurumlarına ilişkin usul kurallarını, bu süreçlerde görev alan özneleri, hapisane ve adliye mekânlarının mimarisini vs. inceleyerek cevaplayabiliriz. Ancak biz, Türkiye'de yargılama ve infaz kurumlarının/süreçlerinin ortaklığına işaret ederken Cumhuriyet savcısı üzerinden hareket edeceğiz. **Yargılama ve infaz süreçlerinin, adliye ve hapisanenin ortak öznesi olan Cumhuriyet savcısının kurumlar arasındaki/içerisindeki konumu üzerinden bu meseleye bakacağız.**

Türkiye'de Yargılama ve İnfaz Sistemleri

Günümüz Türkiye'sinde, bir suç işlenmesi durumunda ilk başvurulacak kişi Cumhuriyet savcısıdır. Cumhuriyet savcısının da en temel görevi, suç işlendiğini öğrenir öğrenmez soruşturma başlatmaktır. Ceza soruşturmasının başlat öznesi olan Cumhuriyet savcısı, soruşturmayı başlatmak ve sonuçlandırmakla yükümlüdür. Cumhuriyet savcısının soruşturmanın hitamındaki göreviyse kovuşturma aşamasında duruşmaya katılarak iddia makamını temsil etmektir.

Cumhuriyet savcısı, mesleki konumu, yürüttüğü faaliyet, yetki ve görevleri bakımından soruşturma sırasında bir suçla itham edilen şüpheliyle menfaat çatışması (en azından şüpheli bakımından) içerisindedir. Cumhuriyet savcısının şüphelinin lehine delilleri de topladığı iddia edilmekteyse de netice itibarıyla, soruşturma süreci sonunda şüphelinin suçlandığı ve cezalandırılmasının istendiği iddianameyi düzenlemeye tek yetkili kişi Cumhuriyet savcısıdır. Soruşturma sonucunda iddianame düzenleyen Cumhuriyet savcısı ise topladığı delillerden şüphelinin suç işlediği kanaatine ulaşan kişidir. Dolayısıyla, Cumhuriyet savcısı ile şüpheli arasında bir ortaklıktan değil ancak çatışmadan söz edilebilir.

Türkiye'deki yargı uygulamasında, Cumhuriyet savcısının, yargılama sırasında sanığın beraatını da isteyebildiği ifade edilmektedir. Bu argüman, Cumhuriyet savcısını sanığın karşısından silmek için yeterli olmadığı gibi, aynı yargı kültürü, mağdurun ve müdahilin birçok talebi halinde de cumhuriyet savcısına işaret ederek, Cumhuriyet savcısını bu kez sanığın doğrudan karşısında yer alan mağdur ve müdahilin yanında konumlandırmaktadır. Son olarak, şüpheli/sanık ve Cumhuriyet savcısı arasındaki çatışma iddiasını daha da hafifletelim ve şöyle ifade edelim, cumhuriyet savcısı, en azından, hakkında mahkûmiyet talep ettiği her sanığın karşısında konumlanmış durumdadır. Dolayısıyla, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinin etkin bir süjesi olan Cumhuriyet savcısı bu süreçlerde, şüpheli/sanığın karşısında ve onunla çatışan bir konumda bulunmaktadır.

Yargılama sürecinde, sanıkla çatışan Cumhuriyet savcısı, infaz sürecinde pozisyonunu yükseltmekte ve mahpusun cezasının infaz edildiği hapishanenin idaresinde yer almaktadır. Yargılama süreçlerinden farklı olarak, infaz aşamasında konumunu farklı bir seviyeye taşıyan Cumhuriyet savcısı usul kurallarının yerine geçen idari kurallar, aleniyetin yerine geçen kapatılma sayesinde oldukça geniş ve serbest davranabildiği bir hareket alınana kavuşmaktadır.

Cumhuriyet savcısını, pozisyonunu yükselterek hapishane idaresine taşıyan hukuk sistemi, mahpusun müdafisini hapishane kapısında tutmaktadır. İnfaz sürecindeki tek silah Cumhuriyet savcısının elindedir ve müdafii, çoğu kez sınırları belirsizleşen kuralların ve otoritesi her zaman hissedilen hapishane idaresinin iktidarına bağımlı hale getirilmektedir. Avukatların hapishaneye, müvekkillerine erişimlerini bir tarafa bırakarak, Cumhuriyet savcılarının infaz sistemindeki rollerini anlatmaya devam edelim.

Türkiye'nin ceza infaz sisteminde cumhuriyet savcıları, çalıştıkları yargı çevresi içerisindeki hapishaneden de sorumludurlar. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 5. maddesi gereği, "...cezanın infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir." Aynı kanun gereği, hükümlü hakkında yakalama kararı çıkarılması, hükümlünün hapishaneye gönderilmesi, hapishanede kalacağı sürenin belirlenmesi, cezasının infazının ertelenmesi, geri bırakılması, kimi ziyaretçilere hapishaneye girmek için, mahpusa dışarı çıkmak için izin verilmesi konularında karar verme yetkisi Cumhuriyet savcısına aittir. Cumhuriyet savcısı ayrıca, hapishanenin mevzuata göre yönetilmesini, infaz hizmetlerinin yerine getirilmesini de denetlemektedir. Cumhuriyet savcısının infaza ve hapishanelere ilişkin görevlerini daha da ayrıntılı hale getirebiliriz. Hapishanede yapılan rutin kontroller, aramalar, hapishane idaresinin denetimi gibi birçok konuda Cumhuriyet savcısının görevleri bulunmaktadır.

Yargılama süreçlerinde etkin olarak rol olan bir meslek mensubunun cezalandırma süreçlerindeki etkinliğini, yargılamadan farklı amaç ve kültürlere sahip hapishane idaresinde de sürdürmesi menfaat çatışmasının yanı sıra mesleki formasyon bakımından da sorunlar yaratmaktadır. Soruşturma ve kovuşturma, kendine has usul bilgisi bakımından dahi çok geniş bir literatüre, uzmanlık alanına sahip ve ayrı bir tecrübe gerektirir iken bunun üzerine hapishane yönetimi gibi ayrı bir alanın eklenmesi birçok zorluğu ve hatayı beraberinde getirmektedir. Çoğu zaman, baskın hapishane müdürlerinin etkinliği karşısında Cumhuriyet savcısı kendisine tanınan gözetim ve denetim yetkileriyle birlikte silikleşebilmektedir. Bu sonuç, aynı zamanda bir denetim ve gözetim makamının ortadan kalkması bakımından hapishane idaresinde öngörülmeyen (aslında öngörülen) bir serbestlik yaratmaktadır.

Cumhuriyet savcısının yargılama ve infaz süreçlerinde eşzamanlı olarak yer aldığı iddiasına karşılık, Cumhuriyet Başsavcılığı nezdinde işbölümü yapıldığı, soruşturma, infaz ve hapishane işleriyle ilgilenen Cumhuriyet savcılarının birbirinden ayrı kişiler olduğu ileri sürülebilir. Türkiye'de yargının, sadece Cumhuriyet savcılığı bakımından değil tüm yargı açısından nasıl iç içe geçtiğini, mekân ve faaliyet olarak nasıl bir bütünlük sergilediğini bilmeyenlerin böyle bir iddiada bulunması anlaşılır bir durumdur. Ancak, hâkimlik, Cumhuriyet savcılığı mesleklerinin tam bir birliktelik halinde yürütüldüğünü, yargılamanın hâkim ve savcılar arasında elbirliğiyle icra edilen ve avukatların hemen her zaman dışarıda bırakıldığı bir cari kültüre sahip olduğunu bilenler bu

iddianın herhangi bir karşılığının bulunmadığını da bileceklerdir. Kısacası, hâkim ve savcılar arasındaki ortaklık Cumhuriyet savcılarında ziyadesiyle bulunmaktadır. Cumhuriyet savcılarının, soruşturma, infaz ve hapisane faaliyetlerinin tamamını, bu görevlerin hepsinden sorumlu olan başsavcının sıkı gözetim ve denetimi altında yürüttüğünü de ayrıca belirtmek gerekir.

Cumhuriyet savcısının yargılama ve infaz süreçlerinde eşzamanlı olarak bu kadar etkin olmasının sadece mahpuslar açısından sorunlu olduğu, mahpus olmayanlar açısından bunun bir önem arz etmediği ileri sürebilir. Günümüz Türkiye'sinde, kendisini mahpusluk konumuna yakıştırmama noktasında bu denli kararlı ve emin olacak kadar gerçeklikten uzak kişiler bulunabilir. Lâkin meselenin bir başka boyutu daha bulunmaktadır. Şöyle ki, hapishaneden çıkan cumhuriyet savcısı, ayağının tozuyla duruşmaya katılmakta ve örneğine çok az rastlanır düzeyde, hâkimle birlikte aynı kürsüde oturarak onunla birlikte buyurmakta ve birlikte yargılamaktadır. Yukarıda, hapisane yönetiminin kendine ait bir uzmanlık alanına ve kültüre sahip olduğunu belirtmiştik. Bu durumda, hapisane yönetiminde uzmanlaşması ve o kültüre hâkim olması gereken bir Cumhuriyet savcısının katıldığı, katılmakla kalmayıp oldukça etkin olarak var olduğu bir yargılamada hangi sıfatla olursa olsun bulunması bizatihi endişe kaynağıdır.

Hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasındaki elbirliği, iddia ve karar verme süreçlerindeki iç içe geçmişlik yargılama ve cezalandırma süreçleri bakımından da belli ölçüde geçerlidir. Oysaki yargılama, gerçeği bulmaya, suçluluğun tespiti halinde hakkaniyet ve nesafet ölçülerinde bir ceza tayinine yönelik iken, cezalandırmanın, infazın temel amacıysa, Kanun'un üçüncü maddesinde belirtildiği üzere; *"Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı ile ulaşılmak istenilen temel amaç, öncelikle genel ve özel önlemeyi sağlamak, bu maksatla hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün; yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, üretken ve kanunlara, nizamla ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır."*

Görüldüğü üzere yargılamanın amaçlarıyla infazın bir ilgisi bulunmamaktadır. Yargılama ve infazın veya cezalandırmanın birbirine bu kadar yakın olması hem cezalandırma hem de yargılama üzerinde kontaminasyona yol açmakta, her iki süre yönünden toksik etkiler oluşturmaktadır. Bazı zaman yargılama kendi amacından uzaklaşmakta, bazı zaman cezalandırma kendi bağlamından kopmaktadır.

Konunun bir başka boyutu daha vardır. Cumhuriyet savcılığı mesleği bir tür hapisane idareciliği değildir. Cumhuriyet savcılığının temel misyonu, soruşturma yürüterek iddianame hazırlamak ve kamuyu duruşmalarda temsil etmektir. Oysaki Türkiye'de cezaevi yönetimi ve infaz, cumhuriyet savcılığının asli görevlerinin önüne geçebilmektedir. 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'a 2014 yılında eklenen Geçici 9. madde ile Cumhuriyet savcılarını Asliye Ceza Mahkemelerindeki duruşmalardan çıkarılmıştır. Hukuksal hiçbir gerekçesi olmayan bu tasarrufun dayanağı iş yoğunluğudur. İş yoğunluğu nedeniyle Cumhuriyet savcısının, hapisane idaresi, infaz işlemleri, yazı işleri müdürlüğünün kasa ve noter denetimi gibi görevlerinden hiçbirine son verilmemiş, adliyeyle ilişkin idari ve mali görevleri devam ettirilmiştir.

Sonuç

Sonuç itibariyle, yargılama ve infaz kurumları, kurumsal olarak birbirinden oldukça farklı özellikleri bünyelerinde barındırmaktadırlar. Farklı kurumsal işleyişlere, kültürlere ve öznelere sahiptirler. Yargılama ve infaz süreçleri arasındaki en önemli ortaklık birbirini takip eden süreçler olmalarıdır. Buna karşın, Türkiye'nin mevcut hukuk sistemi ve geçerli olan yargı kültürü içerisinde her iki kurum birbirine oldukça yakınlaştırılmıştır. Mahpus ile menfaat çatışması içerisinde bulunan ve yargılama sürecinin önde gelen öznelerinden olan Cumhuriyet savcısı infaz sürecinde bir otoriteye dönüştürülmüştür. Cumhuriyet savcısı özelinde olduğu gibi genel olarak da yargılama ve infaz süreçleri iç içe geçmiş vaziyettedir. Bu süreçler arasındaki yakınlık, her iki süreç üzerinde olumsuz etkilere yol açmaktadır. **Ayrıca, zaten elbirliğiyle yürütülen iddia, karar aşamalarına bir de infaz süreci eklenerek entegre bir ceza yargılaması/infazı sistemi yaratılmış olmaktadır.** Bu durumun yaratacağı sakıncalar herkes tarafından öngörülebilecek düzeydedir. Ne var ki, daha Kurtuluş Savaşı yıllarında TBMM'nin hâkim olduğu bölgelerdeki hapisaneleri İstiklal Mahkemelerinin denetimine bırakan hukuk sisteminin bu sakıncalardan kurtulması kolay olacak gibi görünmemektedir.

PSİKO-SOSYAL İYİLEŞTİRME AMAÇLI CEZA İNFAZ KURUMLARI

Doç. Dr. Aslı Akdaş Mitrani

Bu yazıda ceza infazında psiko-sosyal iyileştirmenin yeri, psiko-sosyal iyileştirme konusunda Batı'daki örnekler, Türkiye'de psiko-sosyal iyileştirme programlarının gelişimi ve bugünkü duruma ilişkin gözlemlerimiz ele alınacaktır. Bu gözlemler, yürüttüğümüz çeşitli bilimsel araştırma süreçlerine ve sivil toplum çatısı altında (TÇYÖV ve CİSST ile) sürdürmekte olduğumuz gerek mahpuslara gerek ceza infaz kurumu personeline yönelik birçok psiko-sosyal destek projesinde üstlendiğimiz eğitmenlik ve danışmanlık süreçlerine dayanmaktadır.

Türkiye'nin 2003-2005 yılı arası Avrupa Birliği uyum süreci çerçevesinde gerçekleştirdiği Yargı Reformu dahilinde mahpuslara yönelik psiko-sosyal iyileştirme programları ilk defa uygulanmaya başlanmıştır. Bu süreçte uzun dönem uzman olarak sürecin ilk yıllarına tanıklık etmiş olmamız hasebiyle de son 10 yılın değerlendirmesi bu yazının bir diğer odağı olacaktır.

Neden Psiko-sosyal İyileştirme Ceza İnfazının Ayrılmaz Parçasıdır?

Psikoloji biliminin araştırma birikimi ve yöntemleri, cezaların düzenlenmesi kadar cezaların etkinliği ve mükerrer suçun önlenmesinde kullanım alanı bulmaktadır. Cezaların sadece toplumu koruma ve caydırıcılık amaçlı değil, suç tekrarının önlenmesine ve ortaya çıkan toplumsal zararın onarılmasına yönelik olarak düzenlenmesinde psikolojinin rolü büyüktür.

Modern ceza adalet yaklaşımlarında cezanın amaçları; caydırıcılık, toplumu korumak ve kamu vicdanını rahatlatmanın ötesinde, iyileştirme ve suç tekrarını önlemektir. Hapis cezası, 18. yüzyıla kadar tek seçenek olan fiziksel acı vermeye dayanan cezalara bir alternatif olarak Avrupa ve ABD'de paralel zamanlarda ortaya çıkmıştır (Titus-Reid, 2006). Ancak aradan geçen süre içinde araştırmalar göstermiştir ki, suç işleyen bireyleri bir süre toplumdaki uzaklaştırarak (hapis cezaları) suç tekrarı önlenememektedir (Gendreau, Goggin ve Cullen, 1999; Harrower, 1998; Ritchie, 2011).

Avrupa, İngiltere ve ABD'de, 1980'lerden itibaren psiko-sosyal iyileştirme programları suç tekrarı önlenmesi amacıyla giderek artan oranda uygulanmaktadır. Ancak psiko-sosyal iyileştirme programlarını tartışmadan önce, ön kabulümüzün, suç işleyen bireyin "kader kurbanı" ya da şartların sürüklediği "pasif" bir nesne olmaktan ziyade, eylemleri üzerinde sorumluluğu bulunan "aktif" bir özne olduğunu belirtmekte fayda vardır. Zira pasif-nesne kavramından hareket edersek, suç işleyen bireyi hedef alan psiko-sosyal iyileştirme çalışmalarının temel mantığı ortadan kalkar.

Söylenildiği gibi, hapis cezalarının suç tekrarını önlemede etkin olmadığı yıllardır bilinen bir gerçektir. İnsanlar hapsedildiklerinde ve belli bir süreyi hapiste geçirdiklerinde, suçun ortaya çıkışına dair etkenlerin hiçbirisi kendiliğinden ortadan kalkmaz. Hatta hapsedilmenin tüm hapisane nüfusuna yüklediği olumsuz etkilenme sosyal psikolojinin 1970'lerden beri ortaya koyduğu bir gerçektir (Haney, Banks ve Zimbardo, 1973; Haney ve Zimbardo, 1998).

Suçun ortaya çıkışının ne şekilde açıklandığı ile ceza infaz rejimlerinin ne şekilde düzenlendiği arasında doğrudan ilişki vardır. Bu ilişkiye dair örnek vermek gerekirse,

- Suçun ortaya çıkış nedeni, cezai düzenlemelerin yeterince caydırıcı olmaması ise, yani kazançların bedellerden fazla olması nedeniyle suçların işlendiği düşünülüyorsa, yaptırımların daha katı hapisane rejimleri ve katı disiplinin uygulandığı programları içermesi gerekir.
- Suçun ortaya çıkış nedeni, eğitimsel ve beceri eksikliklerine dayanıyorsa, okur-yazarlık, mesleki eğitim vb. eğitim programları uygulanmalıdır.
- Sosyal bağlamda başkalarıyla etkileşime girmede beceri eksiklikleri nedeniyle suç ortaya çıkıyorsa, hükümlünün etkileşimsel ve bilişsel becerilerini geliştirmeye yönelik bilişsel davranışçı müdahaleler ile sosyal beceri ve problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik grup çalışmaları yürütülmelidir.
- Suçun ortaya çıkışında "etiketlenme" etken faktör olarak görülüyorsa, özellikle suça sürüklenen gençleri cezaevi sisteminden uzak tutarak, denetimli serbestlik, kamu hizmeti vb. alternatif uygulamalara tabi tutmak yerinde görülür.

Yukarıda örneklediğimiz suçun ortaya çıkışına dair nedenlere dayanan farklı ceza infaz rejimleri vardır. Psiko-sosyal iyileştirme programlarının kavramsal arka planı faydacılık rejimine dayanmaktadır. Faydacılıkta temel amaç suç tekrarının önlenmesidir. Bu yaklaşıma göre, suça karışan bireylerin gerek bilişsel ve davranışsal, gerek sosyal beceri eksikliklerinin ceza infaz kurumu çatısı altında giderilmesi, bu yolla suça neden olduğu düşünülen faktörlerin ortadan kaldırılması ve sonuç olarak kişilerin tekrar suç işlemelerinin önlenmesi amacıyla psiko-sosyal iyileştirme programları uygulanır (Bartol ve Bartol, 2008; Harrower, 1998; Howitt, 2009).

Özetle siyasi, ideolojik, fikri veya basın yoluyla suç isnat edilen kişiler hariç tutularak, ceza infaz kurumları için kanaatimiz şudur: Ceza infaz kurumu aslında bir iyileştirme/güçlendirme istasyonu olarak düzenlenmelidir. Hapisteki bireylerin bir gün salıverileceklerinden hareketle, suç tekrarının önlenmesi için, içerideki süre en verimli şekilde değerlendirilmelidir. Hapishanelerin, suçun ortaya çıkışına dair sorunların iyileştirilmesi için eğitim, meslek kazandırma, kişiler arası ilişkilerde prob-

lem çözümü, çatışma çözümü, öfke kontrolü, muhakemeye ilişkin çarpıtmaların düzenlenmesi, öz-
denetim kazandırılması konusunda çalışmaların yürütülebileceği kurumlar olarak görmek gerekir.
Bunun için de kurumların iyileştirme odaklı olarak düzenlenmesi gereklidir.

İyileştirme Amacına Göre Düzenlenen Ceza İnfaz Kurumları ve Türkiye'deki Kurumlara İlişkin Gözlemlerimiz

Kurumların iyileştirme amacını yerine getirmek sadece psiko-sosyal servisin görevi değildir. Ku-
rumların fiziksel koşulları ve altyapı imkânları ile beraber içlerinde yaşayan çalışan her bireyi iyi-
leştirmenin parçası olarak bütüncül bir yaklaşımla düşünmek gerekir. Dolayısıyla mahpuslar, infaz
koruma personeli, idari personel ve yöneticiler ile psiko-sosyal servis ancak hep beraber iyileştirme
fonksiyonunu yerine getirebilirler. Tüm bunların yanı sıra ceza infazının iyileştirici olması konusun-
daki sorumluluğu geniş toplum da paylaşmalıdır. Bu da yürütülecek bilimsel araştırmalar, bu bilim-
sel araştırmaların çıktılarından hareketle geliştirilen uygulamalar ve bu uygulamalar konusunda sivil
toplum örgütlerinin destek ve gözlem rolü öne çıkmaktadır.

İnfaz Koruma Memurlarına İlişkin Gözlemler

Mahpusların sürekli temas halinde oldukları kişiler infaz koruma memurlarıdır. Sistemin sınırları
olarak düşünülebilecek infaz koruma memurlarının psiko-sosyal iyileştirme mantığını be-
nimsemeleri çok önemlidir. Gerek uygulamaların parçası olmaları, gerek kurum içinde davranış
modeli olmaları yönünden iyileştirmenin önemli bir parçası bu personel grubudur. Görevleri sa-
dece "gardiyan"lıktan ibaret değildir, hatta bu terim artık oldukça pejoratif bir anlam içermektedir.
İnfazın tüm amaçlarıyla gerçekleşmesinden sorumlu meslek elemanlarıdır. Ancak, infaz koruma
memurları, son 10 yıldaki iyileştirmelerden o kadar da pay alamamış, kendilerini ihmal edilmiş gö-
ren, mesleki doyumu oldukça düşük olarak gözlemlediğimiz bir gruptur, bu şartlar altında verimli
olmalarının beklenmesi çok gerçekçi görünmemektedir. Türkiye'nin farklı yerlerinde farklı tiplerde-
ki kurumlardan edindiğimiz izlenim ve aldığımız bildirimler, tükenmişliğin yüksek, motivasyonun
ve psiko-sosyal rehabilitasyona olan inancın oldukça düşük olduğu yönündedir.

Ayrıca birebir veya grup ortamlarında görüştüğümüz her bir infaz koruma memuru istisnasız ola-
rak toplumsal etiketlenmeden şikâyetçidir. Mesleğin toplumda statüsü oldukça düşüktür ve olum-
suz etiketlenme çok yaygındır. Herhangi bir olumsuz olgunun yıllarca toplumda iz bırakmasın-
dan, aynı zamanda da özveriyle yürütülen birçok çalışmanın toplum tarafından görülmemesinden
şikâyetçidirler. Yine bu duruma paralel olarak medyada kendisine yer bulan "gardiyan" kalıpyargısı
da bu etiketlenmeyi beslemektedir. Bu da tükenmişlik ve ümitsizliğin yanı sıra yaptıkları işe dair
anlam duygularını da çok olumsuz etkilemektedir.

Bir diğer önemli husus da ekseri personelin sivil toplum çalışmalarını, etkililiği düşük, bazı kesim
veya grupların kendi halkla ilişkiler faaliyetlerinin bir parçası, sürekliliği olmayan, söz konusu ki-
şilerin vicdanlarını rahatlatmak üzere yürüttükleri etkinlikler olarak görmesidir. Bu da kurum per-
soneli ve sivil toplum ilişkisinin, yasal düzenlemeler ve genellikle bakanlığın bu konudaki tutumu
oldukça olumlu olmasına rağmen, halen yeterli ölçüde sağlanmamış olduğunu göstermektedir.

Psiko-Sosyal Servis Personeline İlişkin Gözlemler

Psiko-sosyal servis personeli, psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarının görev yaptığı bir gruptur. Dört yıllık psikoloji lisans eğitimi, genel bir psikoloji formasyonu vermekte, psikolojik iyileştirmeye ilişkin müdahaleler ise iki yıllık klinik psikoloji uzmanlık eğitimi, yani lisansüstü eğitim sürecinde kazanılan beceriler kapsamındadır. Yani psikoloji lisans mezunu bir meslek elemanının psikoterapötik, iyileştirmeye ilişkin müdahaleleri ustalıklı gerçekleştirmesini beklemek gerçekçi değildir; çünkü henüz böylesi yetkinlikleri kazanmamışlardır. Bu durumda meslek içi eğitim ve bakanlığın kendi hizmet içi programlarıyla kazandıracığı yetkinlikler öne çıkmaktadır. Aslında hiçbir ülkenin sadece çok deneyimli ve lisansüstü yetkinliği kazanmış uzman psikologlardan oluşan bir psiko-sosyal servis kadrosu kurması mümkün değildir. Bu durumda en makul ve dünyada yaygın uygulanan çözüm, bireysel psikoterapi odaklı müdahalelerden ziyade, grup çalışmalarına ve yapılandırılmış, kılavuz kitaplara bağlı sürdürülen standardize eğitim programlarına bağlı kalınarak iyileştirme çalışmalarının yürütülmesidir. Bu durum deneyim, uzmanlık ve ekol farklılıklarının uygulama kalitesini etkilemesinin bir miktar önüne geçmektedir. Ülkemizde de bu mantıktan hareketle, 2004-2006 yılları arasında geliştirilen psiko-sosyal iyileştirme programları bulunmaktadır. Yine söz konusu kapasite eksikliklerini ve yetersizliklerini gidermede sivil toplum örgütleri ve üniversitelerle işbirliği önemli bir kaynak olarak görülmelidir.

Psiko-sosyal servis görevlilerinin, dilekçe kabulü ile yaptıkları bireysel görüşmeler ve psiko-sosyal iyileştirme grup çalışmaları dışında, kurumlarda yürüttükleri birçok başka görev ve faaliyet bulunmaktadır. Kadro sayıları hâlâ düşüktür. Birçok kurumda bir, en iyi ihtimalle üç psikolog bulunmakta, bu psiko-sosyal servis elemanları kimi zaman 500, çoğu zaman birkaç bin kişiye hizmet vermektedirler. Hatta kurum dışı görevlendirmeler nedeniyle çoğu kurumda hiçbir zaman tüm personelin aynı anda çalışabildiğini görememekteyiz. Psiko-sosyal servisin, zamansızlık ve iş yükü nedeniyle iyileştirmeye odaklanmaları güç olmaktadır. Bir diğer güçlük de güvenlik açısından personel sayısı yetersiz görüldüğünde, psiko-sosyal iyileştirme faaliyetlerinin askıya alınması durumudur.

Birçok kurumda hâlâ psiko-sosyal servisin sağlıklı biçimde görüşmelerini ve grup çalışmalarını yapacağı mekânlar ve teknik donanım eksikliği bildirilmektedir. 2006 yılında minimum standartları Adalet Bakanlığı'na belirlenmiş olmasına karşın, neredeyse 10 yılda bu ihtiyaçların giderilememiş olması şaşırtıcı ve açıklanmaya değer bir durumdur.

Son olarak da bakanlık kadrosundaki psiko-sosyal servis elemanlarını özlük haklarında çeşitli iyileştirmeler ve kurum ortamından kaynaklanan güçlükleri telafi etmeye yönelik bazı teşviklerin mesleki motivasyon ve doyum için gerekli olduğunu düşünmekteyiz. Zira birçok meslek elemanı, daha önce yürüttüğümüz çeşitli çalışmalarda gördüğümüz üzere 3 ila 5 yıl içinde memuriyette başka pozisyonlara talip olmakta, meslekte kazandıkları tecrübeyi ve birikimi yeni gelenlere aktaramadan kurumlardan uzaklaşmaktadır.

İdari Personel ve Yönetici Kadroya İlişkin Gözlemler

Yönetici kadroya ilişkin de şunlar söylenebilir: genelde sivil toplumla ilişkiye açık, kurumların iyileştirme fonksiyonunun bilincinde kadrolarla karşılaştık, ancak özellikle 2010 sonrası tüm perso-

nel gibi, yöneticilerde de iyileştirmenin güvenliğe göre ikinci plana atılmakta olduğunu gözlemlemekteyiz. Bakış açısı, iyileştirmeye inanç ve motivasyon açısından, 2004-2010 ile 2010 sonrası bizim gözümüzden oldukça farklı görünmektedir. Bununla beraber, sivil toplumla ilişkilere oldukça olumlu ve açık bakıldığını, toplumsal ilgiden memnuniyet duyulduğunu gözlemlemekteyiz. Ancak birçok yönetici, yine infaz koruma personeliyle hemfikir olarak sivil toplum ve üniversitelerin ilgisinin yetersiz olduğunu düşünmektedir. İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde bile kurumların ulaşım güçlükleri vb. nedenlerle ilginin zayıf olduğunu düşünmektedirler.

Kurumların Fiziki ve Altyapı Koşullarına İlişkin Gözlemler

İyileştirmeyle çelişki açısından kurumlarla ilgili en genel söylenebilecek durum, kurumların ulaşımının güç, şehirlerden kopuk ve uzak yerlerde kurulmuş olmasıdır. Birçok mahpusun, özellikle kadınların ve çocukların aileleriyle bağlarını sürdürmeleri neredeyse imkânsız hale gelmekte, dışarıdakiler için maddeten ve fiziksel olarak ziyaretler neredeyse imkânsız hale gelmektedir.

Kurumların yerleşim yerlerinden uzak inşa edilmiş olması, toplumun gözünden hapsedilme, hapishane, hapishanede yaşayan ve çalışan tüm insanları uzaklaştırmaktadır. Oysa daha önce de bahsettiğimiz gibi iyileştirmede toplumun da sorumluluğu paylaşması vazgeçilmez bir unsurdur. Belki de "gözden uzak olan, gönülden de ırak" düşmektedir. Birçok bölgede gözlemediğimiz, yerel sivil toplum örgütü ve üniversitenin kendi şehirlerine yakın hapishanelere ilişkin hiçbir çalışma gündemlerinin olmaması, belki de basitçe hatırlamamaktan kaynaklı olabilir.

Son olarak, psiko-sosyal iyileştirme faaliyetlerinin yürütülmesi için minimum standartların halen bazı kurumlarda sağlanmamış olduğunu gözlemlediğimizi belirtmiştik. Bireysel görüşme odası dışında, grup eğitimleri için düzenlenmiş odalar ve teknik donanım eksikliklerinin aciliyetle giderilmesi gereklidir.

ABD ve Avrupa'da Mahpuslara Yönelik Psiko-sosyal İyileştirmede Güncel Durum

Rehabilitasyonun ceza infaz sisteminin bir parçası olduğu Hollanda, İspanya ve Almanya'da açıkça ifade edilmiştir. Fransa ve Birleşik Krallık sistemlerinde psiko-sosyal iyileştirme açıkça ifade edilmese de çeşitli programlar yaygın olarak kullanılmaktadır. ABD'de psiko-sosyal iyileştirme, cezaevlerinde, hüküm sonrası sürece ve tahliye hazırlıkta; cezaevi dışında ise rehabilite edici tesislerde (correctional facilities), şartlı tahliye ve denetimli serbestlik merkezlerinde yürütülmektedir (Hollin, 2002; Howitt, 2009; Bartol ve Bartol, 2008).

Psiko-sosyal iyileştirme kapsamında çeşitli psikoterapi yaklaşımları denenmiş, psikanaliz ve radikal davranışçılık erken dönemlerde, bilişsel-davranışçı psikoterapiler ve grup psikoterapileriye daha sonraları uygulanmıştır (VanVoorhis, Braswell ve Lester, 2009).

Gerek ABD gerekse İngiltere'de, günümüzde hâkim psikolojik iyileştirme yöntemlerinin odağında bilişsel-davranışçı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bilişsel-davranışçı yaklaşımın suça bakışı, suçun birtakım zihinsel çarpıtmalar ve muhakemeye dair bazı eksiklikler sonucu ortaya çıktığı yönündedir. Rehabi-

litasyonun amacı, işlevsel davranışların kazanılması ile zihinsel çarpıtmaların değişmesinin desteklenmesi yönündedir. Araştırmalara göre suç işleyen kişilerde tespit edilen bilişsel eksikliklerin başlıcaları şunlardır: dürtüsellik, sadece somut mantık işletebilmek, sosyal olarak farklı perspektiflerden bakmamak, kişiler arası çatışmaları ve problemleri çözmekte yetersizlik (Bartol ve Bartol, 2008; Hollin, 2002; Howitt, 2009; Ross, Fabiano ve Ewles, 1988; Van Voorhis, Braswell & Lester, 2009). Ayrıca bazı tutum özelliklerine de sık rastlanmaktadır: sorumluluğu inkâr, suçu minimize etmek, kendi mağduriyetine ve haklılığına inanma, mağduru sorumlu tutma (Andrews ve Bonta, 1994).

İyileştirme programları, yapılandırılmış ya da yarı yapılandırılmış kapalı grup oturumları şeklinde yürütülmektedir. İngiltere’de, etkinliği kanıtlanmış bilişsel beceri odaklı programlar şu alanlarda değişime odaklanmaktadır: özdenetim, bilişsel tarz, kişilerarası problem çözme, başkalarının açısından olayları görebilmek, değerler ve ahlaki muhakeme becerileri, eleştirel düşünme becerisi. (Harrower, 1998; Howitt, 2009)

Yukarıda açıklanan değişim alanlarını içeren programlara çeşitli örnekler verilebilir, örneğin İngiltere’de 1988 yılında uygulamaya konan Bilişsel Özdeğişim Programı (Cognitive Self Change) mükerrer suçu önemli ölçüde azaltmıştır. Programa katılan mahkûmlar bir arada barınmakta, haftada 3-5 seans, 5-10 kişilik grup oturumları yürütülmekte, program en az 6 ay sürmektedir. Program içeriği, bilişsel çarpıtmalarla yüzleşilmesi, suça zemin hazırlayan risk durumlarının belirlenmesi ve bunlardan kaçınmaya yönelik alternatif davranışların edinilmesi ve davranışların sorumluluğunun alınmasını içerir. Cinsel Suç Faillerini Tedavi Programı ve Sosyal Beceri Geliştirme Programı dahil olmak üzere, halen İngiltere’de yaygın olarak uygulanan 40 civarı akredite program vardır (İngiltere Adalet Bakanlığı, 2014). Daha sonra değinileceği gibi program akreditasyonu ve takibi çok önemsenmekte olan bir husustur.

Türkiye’de Psiko-sosyal İyileştirme Çalışmalarının Kısa Tarihi

Türkiye’de ceza infaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülere yönelik çalışmalar, eğitim (öğretim, meslek edinme, çalışma ve sosyal, kültürel faaliyetleri) ve iyileştirme (psiko-sosyal rehabilitasyon programları) olarak iki grupta toplanır. (Saldırım, 2011). Bugünkü anlamıyla psiko-sosyal iyileştirme tarihi modern dünyada çok eskilere gitmemektedir; ülkemizde de uygulama zemini bulması 2006 yılını bulmuştur.

Avrupa Birliği normlarına uyum sürecinde, 2003-2005 yılları arasında gerçekleşen “Yargının Modernizasyonu ve Cezaevi Reformu” projeleri kapsamında cezaların ne şekilde infaz edileceğine dair ciddi değişiklikler yapılmıştır. Bu süreçte, gerek kurumların idari ve fiziksel koşulları, gerekse personel ve altyapı imkânları psiko-sosyal iyileştirme çalışmalarının uygulanabileceği biçimde düzenlenmeye çalışılmıştır. 2006 yılına ait düzenlemede psiko-sosyal servisin görevleri arasında mahkûmların bireysel özelliklerini tespit ederek onlara yönelik psikolojik destek ve müdahalede bulunmak, sosyal uyumlarını geliştirmek, suç tekrarını önlemeye yönelik çalışmalar yürütmek bulunmaktadır. Bu döneme kadar, psikolog ve sosyal hizmet uzmanları, ceza infaz kurumlarında kendi mesleki bilgileri dahilinde psikolojik destek ve müdahale amaçlı çeşitli çalışmalar yürütmekteydiler.

2004-2006 yılları arasında İngiltere’de yürütülen psiko-sosyal rehabilitasyon programlarının

Türkiye'ye uyarlanması gündeme gelmiştir. Yerel ve İngiltere'deki uzmanlar tarafından geliştirilen Öfke Kontrol Programı, üç model cezaevinde uygulanmaya başlanmıştır (Paşakapısı Kadın, Uşak ve Elazığ Kapalı Ceza İnfaz Kurumları). Bu kurumların personeliyle yürütülen uygulayıcı eğitimlerini rakiben her bir kurumda on ikişer kişilik ikişer paralel grup yürütülmüştür (Akdaş, 2007). Ön-test ve son-test ölçümleri ile hem katılımcılarla hem personelle yürütülen odak gruplarından elde edilen veriler yoluyla pilot uygulama değerlendirilmiştir. Yetmiş kişiden elde edilen verilere göre pilot uygulamanın öfke kontrolü üzerindeki olumlu etkisi gösterilmiştir. Ayrıca odak gruplardan elde edilen sonuçlara göre, programın ceza infaz kurumu iklimine, saldırganlık içeren olayların azalmasına ve personel-mahkûm ilişkisine olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir. Programın pilot uygulamadaki etkinliğine dayanarak Öfke Kontrolü Programı'nın tüm ceza infaz kurumlarında yaygınlaştırılmasına ve İngiltere'den uyarlanan diğer programların da benzer yöntemle kurumlarda uygulanmaya başlanmasına karar verilmiştir. 2006 yılı içinde hazırlanan diğer programlar şunlardır (Saldırım, 2011, s. 64-81):

- Müebbet ve Uzun Süreli Hapis
- Cinsel Suç
- Tahliye Sonrasına Hazırlık
- İntihar ve Kendine Zarar Vermeyi Önleme
- Madde Bağımlılığı
- Benim Ailem

O dönemde çocuklara ve gençlere yönelik hazırlanan programlarsa şunlardır:

- Genel Bilgiler ve Yaklaşım İlkeleri
- Kişisel Gelişim Programı
- İyiye Doğru Öfke Kontrol Programı
- Aile Eğitimi Programı
- Cinsel İstismar ve Yaklaşım
- Güvenli Davranış Programı

Psiko-sosyal rehabilitasyon programlarının geneline bakıldığında, bilişsel davranışçı yaklaşım odaklı, 4-12 oturumluk grup çalışmaları şeklinde yürütülmek üzere planlandığı görülmektedir. Grupların genellikle 8-12 kişiden oluştuğu, haftada en az 1 kere 90 dakikalık oturumlar şeklinde toplanarak yürütüldüğü aktarılır. Her bir programın uygulayıcılara yönelik hazırlanmış bir kılavuz kitabı bulunmaktadır. Bu kılavuz kitapta her bir oturumun konusu, hedefleri, uygulamalar, oturumlar arası yürütülecek çalışmalar yapılandırılmış olarak uygulayıcıya sunulmaktadır. Programların tamamen yapılandırılmış olmasının temel amacı, uygulamada belli bir sistematik ve devamlılık sağlamak; uygulayıcının uzmanlığı, deneyimi gibi nedenlerle uygulamalar arasında ortaya çıkabilecek farklılıkları en aza indirmektir (Akdaş, 2007).

Bir diğer önemli gelişme ise, 2009 yılından itibaren, Etkin Hükümlü Yönetimi Projesi kapsamında, uzmanlardan oluşan danışma ekibi, ceza infaz kurumu ve eğitimevi gibi kurumların psiko-sosyal servislerinde görev yapan uzmanlar, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü çalışanları ve UNICEF

görevlileri bir araya gelerek kapsamlı bir ihtiyaç analizi gerçekleştirmişler ve pilot çalışmayı takiben ARDEF (Araştırma ve Değerlendirme Formu) oluşturulmuştur. Bu form yoluyla, tutuklu ve hükümlülerin hangi psiko-sosyal müdahale ve programlardan faydalanacağına dair objektif bir değerlendirme yapılması hedeflenmiştir. Halen Çocuk Ceza İnfaz Kurumları ve Eğitimevlerinde yaygın olarak uygulanması devam etmektedir (Ögel, 2015).

Türkiye’de Ceza İnfaz Kurumlarında Günümüzde Uygulanan Psiko-sosyal İyileştirme Programları

Bugün Türkiye’de ceza infaz kurumlarında psiko-sosyal servis tarafından yürütülmekte olan iyileştirme amaçlı çalışmalar oldukça çeşitlidir. Psiko-sosyal servis, kuruma girişte, kurumdaki süreçte ve salıverilmeye hazırlık döneminde çeşitli iyileştirici ve destekleyici çalışmaları yürütür (CTE, 2013).

Psiko-sosyal servisin, kuruma girişte hükümlü veya tutukluyla ilk üç gün içinde görüşme yapması hedeflenir. Bu ilk görüşmede kurumda yürütülen psikolojik hizmetler tanıtılır, hangi uzmana ne şekilde başvurulabileceği konusunda bilgi verilir. Tutuklu/hükümlüye dair genel bilgiler, daha önce yaşadığı psikolojik şikâyetler, rahatsızlıklar, gördüğü tedaviler, alkol-madde bağımlılığı bulunup bulunmadığı değerlendirilerek hükümlü tanıma formuna kaydedilir. Bu formlar kimsenin erişemeyeceği bir ortamda psiko-sosyal servis üyeleri tarafından saklanır.

Kurumda geçirilen süreçte, psiko-sosyal servis, kişiyi mesleki ve eğitsel yeterliliklerine göre iş yurtlarına veya eksiklikleri ve ihtiyaçlarına göre öğrenim programları ve kurslara yönlendirebilir. İhtiyaca göre psikologla bireysel görüşmelere yürütülebilir. Bireysel ihtiyaçları ve psikolojik müdahale seçeneklerini belirlemeye yönelik uygulanan yapılandırılmış programlar da bulunmaktadır (ARDEF). Farklı grupların ihtiyaçlarına yönelik (kadınlar, çocuklar, yetişkinler) psiko-sosyal rehabilitasyon amaçlı grup çalışmaları yürütülmektedir. Bu programlar genel olarak, bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayanmaktadır.

Tahliyeye hazırlık sürecinde psiko-sosyal servis tarafından sosyal yaşama adapte olma amaçlı mahkûmun salıverilmesinden bir yıl öncesinde bireysel ve grup formatında sıklaşan şekillerde görüşmeler yapılır, kişinin salıverilme sonrası yaşamına ilişkin uyumunu kolaylaştırmak için kurum dışındaki sosyal çevresiyle ilişki kurulabilir. Kişinin tahliye olduktan sonra paraya ihtiyacı varsa il sosyal yardımlaşma ve dayanışma derneklerinden maddi yardım istenir. Gerekli durumlarda kişiyi tahliye sonrasında takip edecek denetimli serbestlik bürosu ile temasa geçilir ve işbirliği sağlanır.

Buraya kadar özetlediğimiz, yasa ve yönetmeliklerce güvence altına alınmış düzenlemelerdir. Ancak yazılanlar ne kadar mükemmel ve ideali temsil etse de yazılanları uygulayanlar insanlardır. Çeşitli nedenlerle, 2006-2010 arası yukarıda sayılan program ve çalışmaların oldukça heyecan ve inançla uygulandığını izlese de çeşitli nedenlerle son yıllarda giderek iyileştirme etkinliklerinin sıklığının düştüğünü, öncelik olmaktan uzaklaştığını üzülen izlemekteyiz. Bir diğer değişim de grup çalışmalarından çok bireysel müdahalelere dair bir standardizasyona gidilmekte olmasıdır. Oysa yukarıda saydığımız nedenlerle modern sistemler çok daha yüksek oranda standardize ve yapılandırılmış grup eğitim programlarına ağırlık vermekte, bu programların etkililiğini ölçmeye ve yükseltmeye kaynak ayırmaktadırlar.

Türkiye’de Psiko-sosyal İyileştirme Programlarının Geleceği ve Öneriler

Türkiye’de 2006 yılından beri uygulanmakta olan psiko-sosyal iyileştirme programlarına baktığımızda geleceğe dair şu öngörülerde ve önerilerde bulunulabilir:

- Öncelikle hapisanelerin iyileştirme amaçlı kurumlar olarak bütüncül bir perspektiften ele alınmaları gerekmektedir. Hapishanede yaşayan ve çalışan tüm bireyler aynı bütünün parçalarıdır. Dolayısıyla kurumun fizik koşulları kadar, tüm personelin de iyileştirme mantığına göre işlev göstermeleri gerekmektedir. Yani psiko-sosyal servisin, iyileştirme faaliyetlerinden ibaret olmayan iyileştirme amacını gerçekleştirmede, infaz koruma personeli ile tüm idari kadrolar, hatta geniş toplum, akademik çevreler ve sivil toplum örgütleri de sorumludur.
- 2004-2006 yargı reformu iyileştirme açısından birçok önemli gelişmeyi başlatmıştır. Ne var ki 2010 sonrası dönemde kurumların iyileştirme amacına dair motivasyon ve heyecanın daha düşük olduğunu gözlemlemekteyiz.
- Aralık 2015 itibarıyla, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü verilerine göre, (CTE, 2015), kurumlardaki mahpus sayısı 170 bin kişiyi geçmektedir. Buna karşın, 650 psikolog kadrosu bulunmaktadır, bu kadroların bir kısmı da denetimli serbestlik bürolarında çalışan psikologlara aittir. Açık ki, ceza infaz kurumları ve tutuklu/hükümlü sayılarına göre psikolog sayısı çok düşüktür. Bunun başlıca nedenleri arasında psikologların suç ve ceza alanlarındaki adli psikolojik hizmetleri çok tanımaması olduğu düşünülmektedir. Kapalı kurumda çalışmanın ve çalışma şartlarının birçok psikoloğa cazip gelmediği de bilinmektedir. Programların gerektiği biçimde uygulanabilmesi ve temel psikolojik hizmetlerin verilebilmesi için genel müdürlük bünyesinde çalışan psikologların artması, psikologların çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve alana ilginin teşvik edilmesi öncelik olarak görülmektedir.
- İnfaz koruma memurlarının koşulları hakkında acilen incelemeler yapılmalı, mesleki doyum, motivasyon ve iyileştirmeye inançları konusunda destek sağlanmalıdır. Ayrıca infaz koruma memurluğunun toplumsal statüsünün yükseltilmesi için çalışılması, memurların yaptıkları işi bir meslek olarak, hatta anlamlı bir iş olarak görebilmeleri için gereklidir. Mahpusla sürekli temas halindeki memurların iyileştirmede önemli rolü vardır.
- Sivil toplum ve üniversitelerin buldukları yerlerdeki hapisaneleri de toplumun parçası olarak görmemeleri, gerek bilimsel araştırma çalışmalarının gerek sosyal sorumluluk ve destek projelerinin hedefi olarak almamaları önemli bir eksikliklerdir. Bunda kurumların uzaklığının, giriş çıkışlar ve izinlerin özel prosedürler gerektirmesinin önemli bir etken olduğu izlenimine sahibiz. Kurumlar toplumdaki soyutlandıkça, maalesef insanların zihinlerinden ve ilgi alanlarından da uzaklaşmaktadır. Ceza infazı hakkında bilimsel araştırmaların teşvik edilmesi, kurum personeli, psiko-sosyal servis ile özellikle tahliye sonrasına hazırlık için yerel sivil toplum örgütleriyle ilişkiler kurulması bir öneri olabilir.
- Son 30 yıldır Avrupa ve İngiltere’de yürütülen programlar, bu programların ne şekilde geliştirildiği, uygulandığı, izlendiği ve değerlendirilerek akredite edildiği, uygulama standartları ve bilimselliğin korunması yönlerinden model alınabilecek uygulamalardır. Türkiye’de aciliyet taşıyan konu, neredeyse 10 yıldır uygulamada bulunan programların etkililiklerini izleyen ve ölçen

araştırmaların yürütülmemesidir. Son 10 yılda mükerrer suç oranlarıyla, uygulanan iyileştirme programlarının ilişkisi henüz bilinmemektedir.

- Programların etkinliğini izleyen, değerlendiren ve gerekiyorsa revize eden bağımsız bir kurulun, bakanlık uzmanları, sivil toplumdan ve üniversitelerden uzmanlarla oluşturulması bir öneri olabilir. Bu programların Yargı Reformu sürecinde oluşturulması, uyarlanması, eğitici ve uygulayıcıların eğitilmesi, pilot uygulamalar ve süpervizyon süreçlerinde çok ciddi maddi kaynak ve insan kaynağıyla zaman harcanmıştır. Bu harcanan kaynakların nasıl bir sonuca hizmet ettiğinin bilinmemesi ve bu yönde bir çalışma yürütülmemesi, yine en iyimser ifadeyle hayrete şayandır. İngiltere örneğindeki gibi, psiko-sosyal iyileştirme programlarının etkililiğini izleyen ve akredite eden bir kurulun oluşturulması, uygulama standartlarının ve programların bilimselliğinin korunması yönünden bir gereklilik olarak görülebilir. İyileştirme programlarının hiçbiri mükemmel veya değişmez değildir. Bundan dolayı bilimsel prensiplere dayanan ölçümlerle izlenmeleri ve standardizasyonu sağlanmış akredite olan programların uygulamada kalması gerekir.
- Kadınlara ve özel ihtiyaçları olan gruplara yönelik programların geliştirilmesi ve uygulamaya konulması da henüz açık olan ve gelecekte doldurulması gereken bir alan olarak öngörülebilir. Ceza infaz kurumları erkeklerin ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmış mekânlardır. Kadınların beden ve ruh sağlıkları, sosyal ve ailesel ihtiyaçlarının değerlendirildiği kadına özgü bir iyileştirme politikası halen bulunmamaktadır. Özel ihtiyaçları bulunan yaşlı, hasta, engelli, LGBTİ, yabancı mahpuslar, genele yönelik iyileştirme programlarından faydalanamamaktadırlar. Bu gruplara yönelik ayrı politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.
- Uygulamaların sürekliliği yönetimler değiştikçe sekteye uğramaktadır. Gerek bakanlık tarafından yürütülmüş projeler, gerek sivil toplum destekli kapasite geliştirme odaklı projelerin çıktıkları ile tüm kaynaklar yazılı ve basılı hale getirilse de zaman içinde uygulamalar sürdürülmemekte, aynı hedeflere yönelik, zaman, maddi kaynaklar ve işgücü israfı tekrar tekrar yaşanmaktadır. Süreklilik ve sürdürülebilirlik psiko-sosyal iyileştirmenin önemli bir özelliği olarak görülmelidir.

Kaynaklar

- Akdaş, A. (2007). Hükümlü psikososyal yardım çalışmalarının değerlendirilmesi. *Ceza İnfaz Sistemi ve Sivil Toplum Konferansı Raporu*, 21-23 Mart 2007, Ankara: CİSST Yayınları.
- Andrews, D. ve Bonta, J. (1994). Classification for effective rehabilitation: rediscovering psychology. *Criminal Justice and Behavior*, 17, 19-52.
- Bartol, C.A. ve Bartol, A.M., (2008). Correctional Psychology. *Criminal Behavior: A Psychosocial Approach* (8. Basım) (sf. 601-631). NJ: Pearson.
- Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, (2013). Faaliyetlere ilişkin bilgi ve değerlendirmeler, CTE 2013 Birim Faaliyet Raporu. Alıntılanma adresi http://www.cte.adalet.gov.tr/menudekiler/raporlar/2013_faliyet_raporu/index.html, 05/01/2016
- Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, (2015). Psiko-sosyal servis. Alıntılanma adresi <http://www.cte.adalet.gov.tr>, 05/01/2016

- Gendreau, P. Goggin, C., ve Cullen, F. T. (1999). The Effects of Prison Sentences on Recidivism (CH 3). Compendium 2000 on Effective Correctional Programming. Alıntılanma adres http://www.csc-scc.gc.ca/005/008/compendium/2000/chap_3-eng.shtml, 21/03/2015.
- Harrower, J. (1998). Treating Crime (Ch.8). *Applying Psychology to Crime*. UK: Hodder & Stoughton.
- Haney, C., Banks, C. ve Zimbardo, P. (1973). A study of prisoners and guards in a simulated prison. *Naval Research Review*, 30, 4-17.
- Haney, C. (1980). Psychology and legal change: On the limits of a factual jurisprudence. *Law and Human Behavior*, 17, 371-398.
- Haney, C. (2002). Making law modern: Towards a contextual model of justice. *Psychology. Public Policy & Law*, 8(1), 3-63.
- Haney, C. ve Zimbardo, P. (1998). The past and future of U.S. Prison Policy: 25 years after The Stanford Prison Experiment. *American Psychologist*, 53(7), 709-727.
- Hollin, C.R. (2002). Psychology and crime prevention (Ch. 7). Understanding crime (Ch. 2). *Psychology and Crime: An Introduction to Criminal Psychology*. London: Routledge.
- Howitt, D. (2009). Effective prison (Ch. 24). *Introduction to Forensic and Criminal Psychology* (3. Baskım). England: Pearson.
- İngiltere Adalet Bakanlığı. (2014). Offender Behavior Programmes. Alıntılanma adresi <https://www.justice.gov.uk/offenders/before-after-release/obp>, 19/03/2015.
- Ögel, K. (2015). Araştırma ve Değerlendirme Formunun Geliştirilmesi ve Pilot Uygulama Raporu, alıntılanma adresi: <http://www.ogelk.net/Dosyadepo/ardefrapor.pdf>, 07/09/2015.
- Ritchie, D. (2011). Sentencing matters: Does imprisonment deter? A review of the evidence. *Sentencing Advisory Council*. Alıntılanma adresi, <https://www.sentencingcouncil.vic.gov.au/sites/default/files/publication-documents/Does%20Imprisonment%20Deter%20A%20Review%20of%20the%20Evidence.pdf>, 19/03/2015.
- Ross, R.,Fabiano E. ve Ewles, C. (1988). Reasoning and rehabilitation. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 32, 29-35.
- Saldırım, M. (2011). I. Mahpus eğitimi hakkında genel bilgiler. *Hükümlü ve Tutuklu Eğitimin Temelleri*. İstanbul: Zigana Yayınları.
- Titus-Reid, S. (2006). Confinement of offenders (Ch. 14). Early Explanations of criminal behavior and their modern counterparts (Ch. 3). *Crime and Criminology* (11. Baskı). New York, NY: McGraw Hill.
- Van Voorhis, P.,Braswell, M. ve Lester, D. (2006). *Contemporary treatment approaches to correctional counselling and treatment* (Part 4). Ed: P. Van Voorhis, M. <https://www.sentencingcouncil.vic.gov.au/publications/does-imprisonment-deter>, 19/03/2015.

KAPALI ALANDA PSİKOLOJİ

Burcu Çolak

Mahpuslar Nelerden Yoksun?

Doğa, beslenme seçimi-çeşitliliği, aile, arkadaşlık, yakın ilişki, cinsellik, yaşamsal kontrol, özel-mahrem alan, şehir seçimi, internet, telefon, kitap seçimi, sansüresüz mektup, örgün öğretim, ilaç-doktor seçimi, ruh sağlığı hizmeti.

Mahpuslar Neye Sahip?

Dört duvar, ranza, sandalye, demir kapı, kilit, 25 kişi ile kullanılan televizyon, 24 saat kamera, güvenlik güçleri. Yemek, sınırlı su, haftada bir saat spor salonu. Komün ya da feodal yaşam.

Yaşamsal Kontrol Kaybı

İnsanın en öz ihtiyaçlarından biri yaşamsal kontroldür. Mahpuslar hapisanede en fazla yaşamsal kontrolden yoksundur. Uzun süre hapisanede kalan mahpuslarda kontrol kaybı nedeniyle bazı rahatsızlıklar görülmektedir: obsesif kompulsif bozukluk, stres, kaygı bozuklukları, uyku problemi, paranoid bozukluklar, şizofreni, panik atak gibi.

Aşırı güvensiz, bir çok insanın ve yabancıların sürekli girip çıktığı, insani ihtiyaçların karşılanmadığı, kişinin yaşamı üzerindeki kontrolünü kaybettiği, insanların olumsuz davranışa sevk edildiği hapisane ortamında en sık rastlanan psikolojik rahatsızlıklardan biri paranoid bozukluktur. Paranoya güvensizliğin aşırılışmasıyla gerçek dışı kaygılar üretme halidir. Çok ilerlediğinde paranoid şizofreniye dönüşmektedir. Hapisanede en sık rastlanan şizofreni tipidir.

Tektipleştirme

Hapisanede olmanın insani doğaya en yabancı hallerinden biri, insanların özgünlüklerini yitirme-

leridir. Ceza infaz sistemi bütün mahpusları “bir örnek” istemekte, farklı kişilik yapılarına uyumlu, esnek bir insan yaşam alanını oluşturmamaktadır. Yabancılaşmış, mekanik hapisane ortamında, içinde binbir arzu, yetenek barındıran insan da mekanikleşmekte, insani yetilerini kaybetmektedir.

Gözetlenme, Gözetilme

Bir diğer patolojik durum, mahpusların özel alanlarının olmayışıdır. Bu öyle bir ikilemdir ki, 25 kişiyle yaşamaktan kaynaklı özel alan, uyarılmama, dinlenme ve yalnız kalma ihtiyacı nedenleriyle açıkta kalan insanlar tecrit koşullarını tercih etmektedir. Sürekli olmasa da bir süreliğine tekli odalara geçme konusunda aşırı talep olmaktadır. Tecritte de varoluşu anlamlı kılan ötekinin varlığı, ilişki ve uyarıcı yoksunluğundan sorunlar çıkmaktadır.

Mahpuslar yeni tip cezaevlerinde, koğuş içerisinde, 24 saat kameralarla gözlenmekte, yataklarının bulunduğu bölmelerde kamera olmasa da çok küçük bir alanı dört kişiyle paylaşmaktadırlar. Koğuştan çıktıkları bütün zamanlarda ise infaz koruma memurlarının yakın gözetiminde bulunmaktadır. Aşırı gözetilme kendilik algısını zedelemekte, özgüveni düşürmekte, gözetilmenin verdiği olumsuz duygular bastırıldığında krizlere neden olmakta, infaz koruma memurlarına nedensiz görünen öfke patlamalarına dönüşebilmektedir.

Konsantrasyon Güçlüğü

Zihin, yaşamsal ihtiyaçlarını gidermeden daha üst ihtiyaçlar ile ilgilenemez. Hapishane kaygı ve stres verici bir yer olduğundan, kişi yaşamını kaybetme hissiyle baş başa kaldığından, bu kayıp zamanlarda insani ve zihinsel üretkenlik düşmekte, mahpuslar genel olarak odaklanamama, unutkanlık sorunlarına boğulmaktadırlar.

Uyku Sorunu

En büyük sorunlardan biridir. Hareketin az olduğu bir yerde zaman daha ağır akar. Zamanın ağırlığı, boşluğu; boşluk, kaygıyı artırır. Verimli bir gün geçiremeyen mahpus uyumakta zorlanır. Günün, normal insanın günü gibi bölün bir hareketlilik veya üretim olmadığından yatağa yatma, yataktan kalkma saati muğlaklaşmakta, bu durum psikolojik ve fiziksel bütünlüğü, sağlığı bozmaktadır.

Mahpuslar genelde gece uyanık kalmakta, gündüz uyumaktadır. Bu durum, insanın biyolojik olarak güneşle olan döngüsüne terstir. Bunun sebebi günün aydınlık tarafının onlar için daha karanlık geçmesi, geceleri hayatı kaybetme hissini daha az yaşamaları olabilir. Geceleri yalnız kalma ihtiyacını giderebilmeleri veya yaşamsal motivasyonu günün çok geç saatlerinde bulabilmeleri olabilir.

Dış Çevre İle Bağlantının Azalması

Mahpuslar hapishaneye dışardaki yaşantıları ile gelir. Ve hapishanede kendisine yeterli bir yaşam

kuramadığı sürece –ki bu çok zordur– dışardaki, önceki ilişkilerine çok ihtiyacı vardır. Ancak dışardaki ilişkileri sürdürmek artık çok zordur. İlişkiyi besleyecek yaşantı ve paylaşım zorluğu yaşamakta, tek tarafın yaşadığı patolojik-trajik durumu dışardaki bir süre sonra kendisini korumak için taşıyamamakta, hapisanede olanın ise, yaşamının yoksunluğu nedeniyle, verecek bir şeyi kalmadığından alması da zorlaşmaktadır. Mahpusların hemen hemen hepsi uzun hapisane yaşantısından sonra ziyaretlerde, telefon görüşmelerinde konuşacak, anlatacak bir şey bulamamaktan muzdariptir. Hapisanede içsel ve dışsal yeterli bir yaşam kurulamadıysa, dış ilişkiler fakirleştiyse ya da bittiyse bu da patolojilere neden olmaktadır. Hapisane kaynaklı psikolojik sorunu olan mahpusların genelinin ortak özelliği, dışardan desteklerinin olmayışıdır.

Ölüme Yakınlık, Tabutluk

Hapisane bir nevi tabutluktur. Yaşayan onca insanın ölmeden öldürüldüğü yerde, infaz koruma memurlarının ve idarecilerin genel felsefesi, “kendini öldürmek isteyen öldürsün, kurtuluruz” şeklinde olduğundan, bu dile getirilmediğinde dahi psikik ortamı etkilemekte ve ölüm isteği artmaktadır. Kendilerinin “suçlu, istenmeyen, kapatılan, zararlı” insan olduğu hissi ile, her yeni gün uyandığı yer nedeniyle yüzleşmek zorunda kalan insanlar için hayat ve ölüm iç içedir.

İlkelce intikam alınan ve topluma daha da zararlı bir hale dönüştürülmelerine çok yatkın olan bir mekânda değiştirilmeye çalışılan insanlar, her an özdeğer kaybetmekte, ölüm ile hayatı iç içe geçmiş bir şekilde sürdürmektedirler. Özdeğeri düşen mahpuslar kendilerini artık insan gibi hissetmediklerini söylemektedirler. Nasıl hissettikleri sorulduğunda verilebilen bir yanıt ve bu durumun bir tarifi yoktur. O nedenle hapisane insan sağlığına zararlıdır. İçerdeki ve dışardakiler için. Onarıcı adalet gereklidir.

KAPALI ALANDA SOSYAL HİZMET

Ayşe Tek

Hapishaneler, Sivil Toplum ve Üniversitelerin Rolü Proje Özeti

Türkiye’de Haziran 2005’te yürürlüğe giren Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile birlikte Ceza İnfaz Sistemi hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Ceza İnfaz Sisteminin bir parçası olarak, hapishaneler üzerine yapılan mevzuat değişikliklerinin uluslararası ve Avrupa Konseyi insan hakları standartlarına uygun olması beklenmektedir.

Türkiye genelinde 170.000 mahpus, 355 hapishane bulunmaktadır. Hapishane ve mahpuslar için Türkiye’nin taraf olduğu sözleşme ve iç mevzuatı gereği standartların oluşması için beklenen;

- Hapishanelerin mekân olarak mimari yapısı, (erişebilir oluşu ve mekân-şiddet ilişkisi gözetilmesi vs.)
- Sağlık hizmeti koşulları, (sağlık hizmetlerinin ulaşılabilir olması, kurum çalışanlarının da mental olarak sağlıklı çalışma koşullarının olması)
- Hapishane personelinin çalışma koşulları, (personelin katılım hakkının kurum içindeki çalışma koşullarına etki edebilmesi, kurum çalışanlarının kurum içinde dezavantajlı olmaması)
- Mahpusların uygun eğitimleri almaları, (tutukluların ve hükümlülerin [mahpusların] cezalarının infazı sonrası topluma yeniden dönecek kişiler olarak ele alınması, mahpusların aramızdan giden kişiler değil, hergün aramıza yeniden karışan kişiler olarak görülmesi ve toplumun izole tabakası değil, toplumun bir parçası olarak ele alınması)
- Mahpusların cezalarının infazı sırasında toplumla ilişkilerini kaybetmemeleri, (organik bağların sürdürülmesini destekleyen bir sistemin olması)
- Mahpusların sosyalleşme imkânı bulmaları, (kendilerini içinde buldukları koşulda gerçekleştirmeleri ve işlevselliklerini korumaları ya da işlevsellik kazanabilmeleri)
- Mahpusların istekleri halinde rehabilitasyon programlarına katılabilmeleri,
- Mahpusların cezaevi personeliyle sağlıklı ilişkiler sürdürmeleri, ceza infaz sisteminin gözetmesi gereken hususlardır.

Bu hususlarda uluslararası insan hakları standartlarına ulaşılması için sivil toplumun ve üniversitelerin mobilize edilmesi büyük önem taşımaktadır. Buna karşın hapishaneler üzerine çalışan sivil toplum örgütü sayısı çok azdır. Aynı şekilde son yıllarda Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği'nin (CİSST) yapmış olduğu çalışmalarla sayıları artmış olsa bile hapishaneler üzerinde çalışma yapan üniversite ve akademisyen sayısı da oldukça düşüktür.

Sivil toplumun ve üniversitelerin hapishanelere müdahil olabilmesi, hapishanelere dair üretilen politikalarda rol edinmesi;

- Cezaların infazında, "suçu önleme",
- Tahliye olan mahpuslara destek gibi konularda etkin olması,
- Var olan / olabilecek insan hakları ihlallerinin önlenmesini,
- Uluslararası insan hakları taahhütlerinin yerine getirilmesini ve bu kurumların şeffaflaşmasını da beraberinde getirecektir.

Üniversitelerin hapishaneleri bir çalışma alanı olarak görmesi, insan hakları, uluslararası standartlar, mahpusların ve hapishane personelinin yaşam koşullarının iyileştirilmesi konularında önemli rol oynayacaktır.

Böyle bir durumda atılması gereken adımlardan biri sivil toplum örgütlerinin ve üniversitelerin bir arada, koordinasyon içinde çalışmaları ve hapishanelerdeki sorunların çözümü için ortak bir eylem planı belirlemeleridir.

Bir diğer adım ise hapishane idarecilerine, personellerine (infaz koruma memurları, psikososyal hizmet birimi çalışanları) üniversitelerin, özellikle ilgili bölümlerindeki akademisyenlerin ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının öneri ve değerlendirme yapabilecekleri zemin ve kanalların sağlanmasıdır.

Bu gereksinim ve ihtiyaçlardan hareketle CİSST, Türkiye genelinde sivil toplum örgütlerinin, medyanın ve kamuoyunun hapishaneler üzerine farkındalığını arttırmak ve hapishane yönetiminin ve personelinin uluslararası normlara ve yeni yasal mevzuata göre bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla 10 ilde,

- İlgili kurum ve kişileri bir araya getirmeyi amaçlayan toplantıların ardından 3 gün sürecek atölye çalışmaları yapacaktır. Bu atölye çalışmalarında üniversitelerin ilgili bölümlerinden akademisyenlerin, infaz koruma memurlarına, psikososyal hizmet birimi çalışanlarına ve idarecilerine eğitim vermelerine, deneyim paylaşımında bulunmalarına zemin sağlanacaktır. Psikolog, hukukçu, sosyolog, sosyal hizmet uzmanı tarafından yürütülecek atölyeler rapor edilecek ve bu raporlar proje sonuç kitabında yer alacaktır.
- Üniversitelerde hapishaneler üzerine farkındalık artırıcı toplantılar düzenlenmiştir. 17 ayrı üniversitede toplantılar düzenlenmiştir.
- Yerel STÖ'ler ve diğer paydaşlar ile hapishanelerin sorunları ve çözümleri konulu toplantılar düzenlenmektedir.

- Hapishanelere ilgilerini çekmek için yerel basın organlarıyla toplantılar yapılacaktır.
- Hapishanelerin sağlık koşulları ve mimari yapıları uzmanlar tarafından incelenecek ve bu incelemenin sonuçları raporlanacaktır.
- Proje süresi boyunca gerçekleşen etkinlikler, yapılan çalışmalar projeye katılan sivil toplum örgütlerinin ve akademisyenlerin katılımlarıyla hapiste.net adlı web sitesiyle kamuoyuyla paylaşılacaktır.
- Ankara'da projenin değerlendirileceği geniş katılımlı bir toplantı yapılacaktır.
- Projenin yol haritası, edinilen bütün deneyimler, eksiklikler ve ihtiyaç analizleri sonucunda ortaya çıkacak öneriler, raporlar proje sonunda yayınlanacak 'Hapishaneler, Sivil Toplum ve Üniversitelerin Rolü' kitabıyla kamuoyuna ve ilgili kişi ve kurumlara sunulacaktır.
- Yapılan çalışmalarla belirlenecek ihtiyaçlar ve gereksinimler doğrultusunda şekillenecek öneriler siyasi parti temsilcilerine, milletvekillerine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu'na sunulacaktır, proje boyunca çeşitli partilerden milletvekillerine soru önergeleri verdirilerek hapishanelerin sorunlarının meclisin gündeminde yer alması sağlanacaktır.
- Proje bitiminde, proje süreci, aktiviteleri ve sonuçları basın toplantısı yapılarak kamuoyuyla paylaşılacaktır.

İzmir
16.09.2015

TÜRKİYE'DE KADIN HAPİSHANELERİ

Doç. Dr.T.Aslı Akdaş Mitrani

Sosyolog Dr. Fulya Giray Sözen*

Uzm. Klinik Psikolog Birgül Haznedaroğlu İshakoğlu

Giriş

Bu değerlendirmede son beş yıl içinde Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) ve Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı (TÇYÖV) ile beraber yürütmüş olduğumuz çeşitli psiko-sosyal destek projeleri ve akademik çalışma süreçlerinde kadın hapisanelerine ilişkin gözlemlerimizi ve önerilerimizi ortaya koymaya çalışacağız. Son beş yıl zarfında Türkiye'deki toplam 9 kadın ceza infaz kurumundan 7'sinde proje yürütme, gözlem yapma fırsatımız olmuştur. Bu cezaevleri:

- İstanbul Bakırköy Kadın Kapalı C.İ.K.
- İstanbul Gebze Kadın Kapalı C.İ.K.
- Ankara Sincan Kadın Kapalı C.İ.K.
- Adana Karataş Kadın Kapalı C.İ.K.
- İzmir Şakran Kadın Kapalı C.İ.K.
- Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı C.İ.K.
- Denizli Bozkurt Kadın Açık C.İ.K.

2010-2015 yılları arasında, kadın ceza infaz kurumlarında, kadın mahpuslarla, anneler ve anneleriyle kalan 0-6 yaş arası çocuklarla, genç kızlarla, mahpus kadınların dışarıdaki çocukları ve onlara bakım veren kişilerle, ceza infaz koruma memurları ve psiko-sosyal servis çalışanları ile çeşitli atölye çalışmaları, seminerler ve eğitimler yürütülmüştür.

Ceza infaz kurumunu onarıcı adalet bakış açısıyla, iyileştirici ve suç tekrarını önleyici bir istasyon

* İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü.

** 2010-2011, Masum Mahkûmlar Projesi, Bakırköy Kadın Kapalı C.İ.K.; 2011-2012, Küçük Adımlarla Büyük Oyunlar, Çifteler Kapalı, Karataş Kapalı, Sincan Kapalı, Bozkurt Açık Kadın C.İ.K.; 2014-2015, Mor Güvercin, Karataş, Şakran, Sincan Kapalı, Bozkurt Açık Kadın C.İ.K.; 2014-2015, Dışarıdaki Çocuk, proje bilgilerine ve eğitim materyallerine TÇYOV internet sitesi, www.tcyov.org, CİSSTD internet sitesi, www.cezaevindestk.org, Küçük Adımlarla Büyük Oyunlar projesiyle ilgili www.sabancivakfi.org adreslerinden ulaşılabilir.

olarak görmekte ve kurumların bütüncül bir perspektifle ele alınması gerektiğine inanmaktayız. Dolayısıyla ceza infaz kurumlarında yaşayan ve çalışanların tamamı kurumun psiko-sosyal iyileştirme ve bu yolla suç tekrarını önleme konusundaki işlevselliği veya işlevsizliğinde belirleyici olmaktadır. Dolayısıyla mahpusların kurumda geçirdikleri süreden gerek kurum içi, gerek kurum dışı sorumlu birçok odak bulunmaktadır. Gözlemlerimiz, değerlendirme ve önerilerimiz, kurumlar kadar kurum dışını, üniversiteler, kamu sektörü ve sivil toplumu da kapsayacaktır.

Kadın ve Suç

Toplumlarda kadın mahpus oranının genellikle toplam mahpus nüfusu içinde %2 ile % 8 arasında değiştiğini görmekteyiz. Türkiye de de son 5 yıl içindeki oranlar %3-4 arasında seyretmektedir. Kadın suçluluğunda tüm dünyada yükselen bir trendden bahsedilse de (Bastick ve Townhead, 2008), ülkemizde genel mahpus nüfusundaki dramatik artışa karşın, kadın suçluluğunda böylesi bir artıştan söz edemeyiz (CTE, 2015, Tablo 1).

	Hükümlü	Tutuklu	Kadın mahpus	Toplam mahpus	Toplam mahpus içinde kadın mahpus %si
31/12/2010	2.748	1.402	4150	120.814	3,4
31/12/2011	2.955	1.584	4539	128.604	3,5
31/12/2012	3.278	1.560	4838	136.020	3,6
31/12/2013	3.956	1.200	5156	145.478	3,5
31/12/2014	4.855	1.522	6377	158.837	4,0
31/01/2015	4.901	861	5762	161.522	3,6
31/11/2015	5226	1150	6376	176.116	3,6

Tablo 1: Yıllara göre kadın mahpus sayısı ve tüm mahpuslar içinde yüzdeleri

Kadın mahpuslar içinde en geniş nüfus, 4000 civarı, 21-39 yaş arası, çoğunlukla anne olan kadınlardan oluşmaktadır (CTE, 2015). Bu kadınların 1000 kadarı okuryazar değildir, 500 kadarıysa okuryazar olduğunu bildirmiş, ancak herhangi bir okula gitmemiştir. Geri kalanlarınsa 2500 kadarı ilköğretim veya ilkokul mezunudur. 2013 TÜİK verilerine dayanarak suç tiplerine göre kadın mahpusların dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir. ABD'de kadın suçluluğu en sıklıkla madde ve seks işçiliği ile ilişkili suçlar iken (Women in Prison Project, 2002), Türkiye'de kadın mahpusların en sıklıkla hüküm aldıkları suçlar: hırsızlık, yaralama, uyuşturucu suçları, sahtecilik, icra ve iflas kanununa muhalefet gibi çoğu ekonomik nedenli suçlardır.

Kadın suçlarında genellikle geçmişte aile içi şiddet ve çocuklukta istismar öyküsüne sıklıkla rastlanmaktadır. Kadınlar şiddet içeren suçlar işlediklerinde çoğunlukla aile üyesi veya eskiden ya da halen ilişkileri olan bir erkeğe yönelik bir eylemde bulunmaktadırlar. Bunlar dışındaki diğer suçlarda da kadınların yaşamlarındaki erkeklerin de parçası olduğu suçlarla ilişkilendikleri sıklıkla görülmektedir. (Women in prison, 2002; Gürtuna, 2009, Giray ve Haznedaroğlu, 2012). Dünyada kadın suçluluğu, yoksullukla yakından ilişkilendirilmektedir. Araştırmalar göstermiştir ki suça karışmış kadınlar genellikle ekonomik ve sosyal açıdan toplumun dezavantajlı kesimlerinden gelmekte; tipik

olarak genç, işsiz, eğitim düzeyi düşük bir gruptur ve bakıma muhtaç çocuklara sahiptirler (Bastick & Townhead, 2008).

Tablo 2: 2013 yılı için suç tipine göre kadın mahpusların dağılımı

2013	Toplam		
	Toplam	Erkek	Kadın
	161 711	156 184	5 527
Öldürme	6 534	6 382	152
Yaralama	29 818	29 180	638
Cinsel suçlar	4 143	4 078	65
Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma	2 383	2 310	73
Hakaret	3 676	3 515	161
Hırsızlık	22 343	20 876	1 467
Yağma	4 877	4 734	143
Dolandırıcılık	2 463	2 328	135
Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti	9 177	8 849	328
Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma, satın alma	2 674	2 629	45
Sahtecilik	6 492	6 280	212
Kötü muamele	98	90	8
Zimmet	416	399	17
Rüşvet	251	243	8
Kaçakçılık	3 027	3 001	26
Trafik suçları	1 161	1 155	6
Orman suçları	814	782	32
Ateşli silahlar ve bıçaklar ile ilgili suçlar	8 963	8 913	50
İcra İflas Kanunu'na muhalefet	18 701	18 036	665
Tehdit	5 494	5 403	91
Mala zarar verme	3 523	3 370	153
Görevi yaptırımamak için direnme	2 058	2 000	58
Ailenin korunması tedbirine aykırılık	4 720	4 640	80
Diğer suçlar	17 655	16 741	914

Türkiye'de Hapishanede Kadın Olmak

Hapishaneler erkekler düşünülerek kurgulanmış yapılardır. Oysa kadınların hapsedilme sürecindeki fiziksel ve psikolojik ihtiyaçları erkeklerden farklı olduğu gibi, suç işlemelerinde etken nedenler ve tahliye sonrası ihtiyaçları da erkeklerden farklıdır.

Erkeklerde suç oranının her zaman kadınlardan çok daha yüksek olması nedeniyle, çok daha az kadın hapishanesi bulunmaktadır. 2 açık, 7 kapalı olmak üzere Türkiye'de toplam kadın ceza infaz kurumu sayısı 9'dur. Bu da kaçınılmaz olarak kadınların yaşadıkları, ailelerinin ve sosyal bağlarının bulunduğu şehirlerden çok uzaklarda hüküm sürelerini doldurmalarına neden olmaktadır. Bu durumun yarattığı çok ciddi sorunlar vardır. Aile ziyaretleri çoğu zaman mümkün olmamakta, kadınların aileleri ve çevreleriyle bağları onarılamaz biçimde kopmaktadır. Dışarıdaki aileler açısından da uzaklık maddi ve manevi ciddi bir külfet getirmekte, isteseler bile ziyaretlerin araları açılmakta, tüm ailenin üzerinde hapsedilmenin getirdiği travmatik etkiler daha da ağırlaşmakta ve kadının tahliye sonrası uyum süreci daha da güç hale gelmektedir.

Kadınların suç işlemesi toplumsal olarak kabul görmeyen bir fikirdir. Kadınlığa atfedilen toplumsal cinsiyet rolleri ve anneliğe atfedilen roller ile suç kavramı bağdaşmamaktadır. Kadınların işledikleri suçlar erkeklere göre çok daha kabul edilmez görülmektedir. Dolayısıyla zaten toplumda mahpus-

lara dönük bir yaftalama ve dışlama söz konusuysen (Williams ve Hawkins, 1986; Zimring ve Johanson, 2006; Hirschfield ve Piguero, 2010), kadınlar bu etiketlenmeden erkeklerden daha fazla etkilenmektedirler (Akdaş Mitrani, Giray Sözen ve Haznedaroğlu, 2013, Dodge ve Pogrebin, 2001; Geiger ve Fischer, 2005).

Kadının toplumsal rolü aile içinde daha çok bakım veren kişi olduğundan, kadının hapsedilmesinin aile üzerindeki etkisi, erkeklere kıyasla daha farklıdır. Erkekler hapsedildiğinde genellikle aile bir arada kalmakta, kadın hapsedildiğinde çocukların bakımı sürdürülemediğinden aile bir arada kalamamakta, çocuklar geniş aile içinde bakımları paylaşarak büyümektedirler. Ailenin tümünün yaşadığı etki çok daha dramatik ve olumsuz olarak görülmektedir (Hoffman Fishman, 1981; Dodge ve Pogrebin, 2001). TÇYÖV ve CİSST işbirliği AB STGM desteği ile yürütmüş olduğumuz *Dışarıdaki Çocuk* (2015) projemizde de gözlemlerimiz özellikle annenin hapsedildiği durumda ülkemizde özellikle çocukların son derece mağdur, psikolojik olarak ciddi biçimde travmatize oldukları, anneleriyle bağlarını sürdürmekte ciddi güçlükleri olduğu yönündeydi.

Aile bağlarını sürdürme ve ailelerine tekrar entegre olma konusunda kadınlar daha dezavantajlı konumdadırlar. Anneliğe atfedilen rollerle suç işlemiş olmak insanların zihninde bağdaşmadığından, kadının tüm kimliği sorgulanmakta, dışlanmaya daha yoğunlukla maruz kalmakta, annelik yetkinliği sorgulanmaktadır. Kadınlar hapsedildiğinde daha önce belirtildiği gibi ailenin geri kalanı da dağılmaktadır. Literatürle (Stanley ve Byrne, 2000) örtüşen biçimde, bizim de gözlemlerimiz, anne yokken çocukların değişmez biçimde başka bir evde, babalarından da ayrı olarak bakıldıkları idi. Baba giderse aile eksikle, güçlük de olsa bir arada kalmaktayken, anne gittiğinde geriye bir aile kalmamaktadır. Bu durum hem annelerin hapsedilme sürecindeki psikolojilerini çok olumsuz etkilemekte, çocuklarına nasıl bakıldığı, ne durumda olduklarıyla ilgili yoğun stres yaşamalarına neden olmakta hem de tahliye sonrasında yeniden entegre olacakları bir ailenin kalmamasına da neden olmaktadır.

Bir diğer problemlili konu da sayısı toplam 9 olan kadın ceza infaz kurumları dışında, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde erkek ceza infaz kurumlarında ayrı birimlerde kalan, sayıları 5-10 arasında değişen kadın mahpusların durumudur. Bu kadınlar, hapishanede hapsedilmiş halde sürelerini doldurmayı beklemektelerdir. Erkek kurumlarının içinde onlar için psiko-sosyal etkinlikler, kurslar vb. düzenlenmemekte, düzenlense de bu çok nadiren olabilmektedir. Bu durumdaki kadınlar için kurumların iyileştirme özelliğinden söz edebilmek mümkün değildir. Keza genç kızlar için de durum sıkıntılıdır. 12-18 yaş arası küçük mahpusların yetişkinlerle ayrı birimlerde tutulmaları gerekmektedir. Eğitimevleri ile çocuk ve gençler için düzenlenmiş ceza infaz kurumları erkek çocuklar için oluşturulmuştur. Kız çocuklar kadın hapisanelerinde çoğunlukla gelişimsel olarak uygunsuz ortamlarda, yetişkin kadınlarla bir arada sürelerini geçirmektedirler. Bu da genç kızlar için, kurumların psiko-sosyal iyileştirme işlevlerini gerçekleştirmelerine engel bir durum teşkil etmektedir.

Hapisteki çoğu kadın, yaş aralığı itibarıyla annedir. Bu kadınların bir kısmı hamilelik sürecini hapisyanede geçirmekte, doğum yaptıklarında da tutuklu/hükümlü olma durumları devam etmektedir. Hamilelik ve lohusalık dönemlerine özgü fiziksel ve ruhsal ihtiyaçların karşılanmasına uygun sistemik bir düzenleme olmadığından, birçok sorun iyi niyetler ve inisiyatif kullanılarak çözülmeye çalışılmaktadır. Yani sistemin böylesi durumlara verecek bir cevabı bulunmamakta, başa gelen sorun, kaynaklar ve kişisel ilişkilerle çözümlenmektedir. Bu durum, işler çoğu zaman yürüse de

bilimsellikten uzak, keyfi ve kurumdan kuruma farklılık gösteren çözümlerle karşılaşılmasına neden olmaktadır. Yakın geçmişte denetimli serbestlik kanununda hamileler ve küçük çocuğu olan annelerin hükümlerinin tamamı veya bir kısmını denetimli serbestlik kapsamında tamamlamaları, hükmün ertelenmesi gibi düzenlemelerin yapılmış olması sevindirici ve çok önemli bir gelişmedir.

Türkiye’de sistem 0-6 yaş arası çocukların anneleriyle ceza infaz kurumlarında kalabilmelerine müsaittir. 0-6 yaş arası çocukların anneleriyle kalmaları tabii ki idealde olması gereken durumdan çok uzaktır. Ancak ülkemizde, çocuk anneden ayrıldığında sunulan alternatiflerin hiçbirisi çok da iç açıcı görünmemektedir. Dışarıdaki çocuklara ilişkin gözlemlerimize geçmeden önce, anneleriyle kalan çocukların durumuna dair birkaç değerlendirme yapmak istiyoruz. Tüm kurumlarda kreş yoktur, olanlar da 3-6 yaş arası çocukları kabul etmektedirler. Kreşler, kurumların dışındaki komşu binalarda yer almaktadır. Bu da çocukların bu görevi almış bir infaz koruma memuru tarafından koğuşlardan toplanıp her sabah kreşe götürülmeleri ve sonra koğuşlara dağıtılmalarını gerektirmektedir. 0-3 yaş ise anneleriyle kalmaktadırlar. Ancak kalabalık koğuşlarda başka çocuklardan izole, anneleriyle aynı yatakta kalmakta ve yakın zamana kadar annelerinin yedikleri gıdalarla beslenmekteydiler. Hijyen, beslenme, zihinsel ve sosyal gelişimleri için çok elverişsiz bir ortamda bulunan çocukların bakımı da kalabalık içinde düzensiz bir şekilde, kimi zaman kalabalık bir kadın topluluğu tarafından üstlenilmektedir. *Masum Mahkûmlar (2011)* ve *Küçük Adımlarla Büyük Oyunlar (2012)*, projelerimizden sonra anneleriyle kalan bebeklere, çocuklara ve hamilelere uygun menü çıkması için Adalet Bakanlığı’nın gerekli düzenlemeyi yapmış olmasını büyük bir mutlulukla karşıladık. Koğuşlara oyuncak sokulması sınırlıdır, yine aynı projeler kapsamında kadın ceza infaz kurumu bünyesinde anne ve çocukların beraber oyun oynayabilecekleri, her gün belirli bir süreyi beraber geçirebilecekleri oyun atölyeleri oluşturduk. Ancak üzülerken bu uygulamanın ya devam etmediğini ya da çok nadiren veya yetersiz hayata geçirildiğini daha sonraki projelerimiz vesilesiyle kurum ziyaretlerimizde tespit ettik.

Anne yanındaki çocukların durumunda son 5 senede iyileştirmeler bulunsa da hâlâ çocuk dostu mekânlar oluşturulması yönünden ciddi eksikler bulunmaktadır. Hatta yakın geçmişte anneleriyle kalan çocuklar için yaş sınırının daha aşağıya çekilmesine ilişkin tartışmaların yapıldığını da izlemekteyiz. Bu durum tabii ki bilimsel kıstaslar ve uzmanların katılımıyla geniş tabanlı bir platformda tartışılabilir. Ancak dünyadaki örnekler bakıldığında, anne yanında kalmaya alternatif düzenlemelerin hiçbirisi şu anki durumdan iyi görünmektedir. Yaş sınırı daha düşük ülkelerde de anne-çocuklar için ayrı birimler ve çocuk dostu mekânlar vardır. Yaş sınırını düşürmek için mutlaka dışarıda çocuğun bakımıyla ilgili ve anne-çocuk bağıını sürdürebilmek için de ceza infaz süreciyle ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalıdır (anne-çocuk beraber vakit geçirebilecekleri alanlar, ziyaret, telefonla ilgili düzenlemeler vb.). Şu anki haliyle var olan durum, hem içerideki hem dışarıdaki çocuklar için zaten oldukça örseleyiciyken, yaş sınırını düşürmek daha da travmatik neticeler doğurabilir. Dünyadaki model örnekler (örn, Finlandiya) incelenmeli (Bkz. Tablo 3, Bastick ve Townhead, (2008)den nakledilmiştir.), anne-çocuk birimleri oluşturulmalıdır. Çocukları dışarıda tutmak yerine, anne-çocuklara uygun düzenlemelere eğilmek, söz konusu çocukların ruh sağlığı ve geleceklerinde ortaya çıkabilecek riskler açısından daha akılcı olacaktır.

Tablo 4: Ülkelere Göre Hapishanedeki Bebekler ve Yaş Sınırları

Ülke	Üst sınır	Ülke	Üst sınır
Avustralya	2-5 yaş	İrlanda	12 aylık
Bahreyn	3 yaş	İtalya	3 yaş (hamile kadınlara izin yok)
Bangladeş	6 yaş	Japonya	1 yaş
Belçika	3 yaş	Kazakistan	3 yaş
Bolivya	Emzirme dönemi	Kenya	4 yaş
Kamboçya	6 yaş	Kırgızistan	3 yaş
Kanada	(bebeklere izin yok)	Litvanya	4 yaş
Şili	2 yaş	Malta	1 yaş
Kolombiya	3 yaş	Meksika	6 yaş
Danimarka	3 yaş	Hollanda	6 aylık, 9 aylık veya 4 yaş(açık / kapalı)
Mısır	2 yaş (emzirme dönemi)	Y. Zelanda	6 aylık
Estonya	3 yaş	Nijerya	18 aylık
Finlandiya	2 yaş	Norveç	(bebeklere izin yok)
Fransa	18 aylık	Pakistan	6 yaş
Almanya	3, 4 veya 6 yaş (açık / kapalı)	Polonya	3 yaş
Gana	Emzirme dönemi	Portekiz	3 yaş
Yunanistan	4 yaş	Romanya	1 yaş
Hong-Kong	3 yaş	Rusya	3 yaş
Macaristan	6-12 aylık	Ruanda	5 yaş
İzlanda	Emzirme dönemi	Siera Leon	2 yaş
Hindistan	6 yaş	İsveç	1 yaş
İspanya	3 yaş	İsviçre	3 yaş
ABD	Eyaletten eyalete değişmekte; en az 30 günlük	İngiltere	9 veya 18 aylık
Venezüella	3 yaş		

(Bastick & Townhead, 2008)

Tablo 3: Farklı ülkelerde anne yanında kalan çocukların yaş sınırlarına ilişkin düzenlemeler

Daha önce değinildiği üzere, ülkemizde annelerin dışarıdaki çocuklarının ve çocuklara bakım ve-
renlerin ihtiyaçlarını ele alan bütüncül bir model bulunmamaktadır. Daha önce yürütmüş olduğumuz *Dışarıdaki Çocuk* (2015) projesinde temas kurduğumuz 100 civarı mahpus anne vasıtasıyla 10
hanede, 15 çocukla, 3-4 civarı ev ziyareti ile elde ettiğimiz gözlemler ve çıkarımlarımız şu şekildedir:

- Öncelikle mahpus anneler ve dışarıdaki çocukları üzerine 2015 yılı itibariyle ülkemizde yürü-
tülmiş bir araştırmaya rastlamadık
- Görüşülen kadınlardan %70'i hükümlü, %15'inin hüküm kesinleşmedi (toplam %85 için hü-
küm belirlenmiş)
- Cezaevinde geçirilen süre ortalaması: 3 yıl (1-120 aydır)
- %86'sının 1-3 çocuğu var, tek çocuğu olanlar %40
- Dışarıdaki çocukların ortalama yaşı: 12,84
- Dışarıdaki çocukların
 - %8'i yuvada,
 - %45 büyükanne-büyükbaba, dayı ve/ya teyze yanında,
 - %11 babanın yanında,
 - Diğer %36'lık grup azalan oranlarla amca, büyük kardeşleri ve diğer akrabalarla yaşamakta
- Annelerin %88 cezaevinden önce çocuklarıyla beraber yaşamaktaydı
- Çocukların %80'i annesinin cezaevinde olduğunu biliyor
- Çocukları görme sıklığı:
 - %14 haftada 1,
 - %39 ayda 1-2,
 - %9 birkaç ayda 1
 - %5 son 6 ay içinde 1 defa
 - %4 son 1 yıl içinde 1 defa
 - %15, 1 yıldan fazladır görmüyor.

Görüşülen 100 anne vasıtasıyla 17 haneye ulaşılmış, bu 17 haneden 10'u birebir çalışmayı kabul etmiştir. Toplam 15 çocukla birebir 3-4 görüşme yürütülmüştür. Bu görüşmelere dayanarak elde ettiğimiz bilgiler, karanlıkta kalmış bu duruma dair bir fotoğraf vermesi açısından çarpıcıdır.

- Çocuklar annelerinin cezaevinde olduğunu ve biri dışında hepsi suçlarını biliyorlar
- Annelerinin ne zaman çıkacağı konusu muğlak veya konuşulmuyor
- Anneye özlem ve duygularını saklama, konuşmama sık görülen tepkiler

- Mahrumiyet duygusu yaşamlarının her alanında görülmektedir
- Kendini farklı, garip hissetme, etiketlenme endişesi, utanç, öfke de sık rastlanan tepkiler
- Suça ilişkin tepkileri: suç ortaklığı, kafa karışıklığı, anneye öfke ve duyguları inkâr
- Çaresizlik ve aşırı güçlülük/dayanıklılık iddiası
- Baba ile ilgili karmaşık duygular, ailede babanın bahsi geçmiyor ya da annenin cezaevinde bulunmasından doğrudan/dolaylı sorumlu tutuluyor
- Anneyle temasın sürdürülmesi:
 - Çocukların çoğu anne ile açık görüşe düzenli gidebiliyor ya da en fazla 2 ay aralıkla
 - Kapalı görüşe götürülmüyorlar
 - Telefon görüşmesi çoğunlukla çocukların okul saatine denk geliyor
 - Küçük bir kısmı anneye mektup yazıyor, anne için resim çiziyor.

Bakımverenin bu özel ve farklı durumla baş edebilmek için aldığı hiçbir psikolojik veya sosyal destek bulunmamaktadır. Bakımverenler ve ailelerine ilişkin elde ettiğimiz izlenim ise şöyledir:

- Çoğunlukla tükenmişlik, yalnızlık, desteksizlik inancı ve ne yapacağını bilememe
- Çocuğa acıma ve aşırı sınırsız, kuralsız muamele, hayal kırıklığı, suçluluk ve öfke döngüsü
- Hapisteki anneye ilişkin suçlu/sorumlu hissetme, aşırı çaba gösterme, hayal kırıklığı ve öfke
- Çocuk "bizimle kalmak istesin" diye rüşvet veya müdahale etmeme
- Çocuğa karşı aşırı koruyuculuk
- Duyguları göstermeme, anne hakkında konuşmama
- Yoğun ve yaygın kaygı
- Bakımveren aşırı tükendiğinden çocuğun birkaç ev dolaşması
- Bakımveren ailede düzenin, dengenin sarsılması, çocukla beraber yaşama konusunda adaptasyon güçlükleri
- Ailede çocuğun sorularına nasıl cevap verileceği konusunda zorlanma
- Bakımları altındaki çocuğun babasına karşı öfke (çoğu kadının suçu, eşiyle doğrudan ya da dolaylı ilişkili, görüştüğümüz 1 hane dışında babayla temas yoktu)
- Okullardaki rehberlik servisleri işlevsiz, 1-2 örnek dışında pek ilgilenen yok
- Genel olarak karşılaştığımız aileleri tarif eden sıfatlar: kucaklayıcı, iyi niyetli, çabalayan, kaygılı, tek başına kalmış hisseden, ümitsiz, yorgun, pişman, üzgün.

Özetle, dışarıdaki çocuk için söylenebilecek olan, özellikle resmin bu kısmının fena halde ka-

ranlıkta kaldığıdır. Kimse anne hapis haneye “düşünce” ne yapılacağını bilmemekte, bu ailelere devletten veya STK’lardan sistematik, planlı, düzenli, sürdürülebilir herhangi bir destek sağlanmamaktadır.

Tahliye sonrası çalışmalar konusunda da kadınların erkeklerden çok farklı ihtiyaçları bulunmaktadır. Ülkemizde yasalar tahliye sonrası için bazı düzenlemeleri öngörse de var olan uygulama kadınların özel ihtiyaçlarını dikkate almamaktadır. Kadınların çoğu zaman maddi kaynakları kısıtlıdır, hapis sürecinde aile bağlarını ve diğer sosyal destek mekanizmalarını kaybetmiş olmalarından dolayı, tahliye sonrası yaşamlarını kurma konusunda erkeklerden daha dezavantajlı durumdadırlar. Çoğu kadın yaşamlarındaki erkeklerle ilişkili bir suç nedeniyle hapiste olduğundan, dışarıda korunmalarını gerektiren çeşitli tehditlerle karşı karşıyadırlar. Toplumsal etiketlenme ve aileleri tarafından da dışlanmış olmaları nedeniyle tekrar suça sürüklenmek veya suç mağduru olmak açısından ciddi bir risk grubudurlar. Bu kadınların tahliye sonrasında ailelerine ve topluma entegrasyonlarını sağlayacak, kadına özgü ihtiyaçları göz önünde bulunduran (sosyal etiketlenme, sosyal desteksizlik, aileyi, kaybetmiş olma, şiddet ve suç mağduru olma, tekrar suça sürüklenme riski) bilimsel olarak etkinliği değerlendirilmiş bir tahliye sonrası düzenleme bulunmamaktadır. *Mor Güvercin* (2015) projemizde kadınların tahliye sonrasına hazırlanmalarını ve entegrasyon süreçlerini kolaylaştırmayı amaçladık. Tahliye sonrasına hazırlık için kadın ceza infaz kurumlarının bulunduğu yerlerdeki yerel, kamu ve sivil örgütlenmeler ile ceza infaz kurumu personelinin işbirliği konusunda kolaylaştırıcı rolü üstlendiğimiz bu projede edindiğimiz izlenim, küçük yerleşimlere yakın kurumlardaki mahpus kadınlarla ve onların tahliye sonrası ihtiyaçlarıyla ilgili bir farkındalık ve işbirliği zemini bulunmadığına yöneliktir.

Kadın Politikası Neden Gerekli?

Buraya kadar Türkiye’de kadın ceza infaz kurumlarındaki mahpus kadınların durumlarına dair gözlemlerimizi, var olan literatür ışığında değerlendirmeye çalıştık. Yukarıda aktardığımız hususlardan hareketle erkekler için düzenlenen kurumlarda, kadınların özel ihtiyaçlarının karşılanamadığı ve bu nedenle kadınların bazı hak kayıplarına ve mağduriyetlere uğradığını düşünmekteyiz. Bundan dolayıdır ki, özel ihtiyaçları olan tüm gruplar için geçerli olduğu gibi, kadınlar için de bir ceza infaz politikası geliştirilmesi gereklidir. Her mahpusa eşit muamele etmek, sistemin adil olduğunu göstermez, bilakis özel ihtiyaçlara ve küçük grupların hassasiyetlerine duyarlı olmak, sistemin adil ve dengeli olması için bir ön koşuldur.

Öncelikle kadın mahpusların sayısı az olduğundan, yerleşim yerlerinden ve kendi yaşam alanlarından çok uzak yerlerdeki ceza infaz kurumlarında hükümlerini tamamlamakta olduklarından bahsettik. Bu uzaklıkla ilgili sorunlarla baş etmek için birtakım düzenlemeler ve değişiklikler gerekmektedir. Kadın ceza infaz kurumları dışında, erkekler için kurumlarda tutulan az sayıdaki kadının ve yine sayıları çok az olduğu için yetişkinlerle bir arada tutulan genç kızların özel ihtiyaçları özel bir düzenleme gerektirmektedir.

Kadınlar bazı suçların mağduru olmaya daha yatkındırlar. Özellikle suç mağduriyeti hakkındaki bilgilerimiz, kadınların cinsel suçlar ve şiddet konusunda her zaman gözetilmeleri gerektiğini göstermektedir. Kapalı kurumlarda mahpuslar genel olarak fiziksel ve cinsel istismara daha açıktırlar. Mahpus kadınlar için risk her zaman daha yüksek olarak bildirilmiştir (Bowker, 1980, Struckman-

Johnson, Struckman-Johnson, Ruckerc, Bumbyd ve Donaldsone, 1996). Kadınların söz konusu risklerden korunması için kadınlara özgü, toplumsal cinsiyet eşitliği prensiplerine göre kurgulanmış, kadınlarla çalışmak üzere eğitim almış personelin istihdam edildiği bir kadın ceza infaz kurumu modeline gereksinim vardır.

Kadın politikasını gerekli kılan bir diğer önemli nokta da kadınların sağlık ihtiyaçlarının erkeklerden farklı olmasıdır. Ergenlik çağında, doğurganlık yaşlarında ve menopoza döneminde kadınların farklılaşan fiziksel ve psikolojik sağlık ihtiyaçları vardır. Kadınların hijyenik ihtiyaçları farklıdır. Hamilelik ve lohusalık dönemlerinde yine psikolojik ve bedensel sağlıkları farklı düzenlemeler gerektirmektedir. Hastalık durumunda uzman tıbbi personele sevkler yapılsa da rutin kadın sağlığına ilişkin yapılması gereken takipleri ve tetkikleri her zaman kurum dışından karşılamak mümkün olamamaktadır. Sağlık ihtiyaçlarının daha farklı olması da kadınlara özgü bir düzenlemeyi gerektirmektedir. Bu noktada, görüştüğümüz mahpus kadınların birisinden gelen ve düşünmeyi ihmal ettiğimiz, belki de ancak ideal dünyada yeri olabilecek bir sorunu da ortaya koymak zihin açıcı olabilir. Doğurganlık döneminde hapsedilen ve hüküm süresinde menopoza giren bir kadının çocuk sahibi olma hakkı ve seçeneği de elinden alınmaktadır, oysa erkeklerde böyle bir hak kaybı söz konusu değildir. Bu sorun, kadınların ihtiyaçlarının ne şekilde farklılaştığına dair çarpıcı bir örnek teşkil etmektedir.

Daha önce değindiğimiz üzere, anneleriyle kalan çocuklar için beslenme konusunda bazı iyileştirmeler yapılmıştır. Ancak bir kadın politikası ile anne-çocuk birimleri ve çocuk dostu mekânlar oluşturulması için genel çerçeve ve prensipler belirlenebilir. Anne-çocuk ilişkisini destekleyici psiko-sosyal ve fiziksel düzenlemeler standart ve sistematik hale getirilebilir.

Kadın politikası oluştururken göz önünde bulundurulması gereken bir diğer nokta da kadınların ailelerinde bakım veren kişiler olduklarından hareketle, hem onların hem bakım verdiklerinin bağlarını sürdürmek için, ziyaretler ve telefon görüşmeleri için ayrı düzenleme gerekmektedir. Hali hazırdaki düzenleme haftalık kapalı görüş ve ayda bir kez olmak üzere, 1 saat civarı açık görüş şeklindedir. Anne-çocuk görüşmelerinin kapalı yapılması kabul edilemez bir durumdur. Bu görüş tipi hem anneler hem de çocuklar için çok travmatik olmakta, çocuklar yaşadıklarına anlam verememektedir. Çocuğa bakım verenler çocuğun bu travmasıyla baş edememekte, bu nedenle çocukları ayda bir yapılan açık görüşe, götürebildikleri kadar, götürmeyi tercih etmektedirler. Anne-çocuk görüşmeleri ortak ziyaret alanında yapıldığından, özel bir alan ve zamana sahip olamamakta ve paylaşımları giderek silinmektedir. Telefon görüşmelerine izin verilen saatler çoğu zaman çocukların okulda oldukları saatlere denk gelmektedir. Bu durumda çocuklar anneleriyle konuşmak veya okula gitmek arasında kalmaktadırlar. Oysa bu kolaylıkla gerçekleştirilebilecek bir değişikliktir. Annelerin aileleriyle açık görüş düzeninde, daha sık, daha mahrem bir alanda, belki 1 saatten uzun süre görüşmelerini ve telefon konuşma sıklık ve saatlerinin ihtiyaca göre düzenlenmesini de bir gereklilik olarak görmekteyiz.

Son olarak kadınlara özgü bir tahliye sonrası programı oluşturulmasını acil bir ihtiyaç olarak görmekteyiz. Öncelikle birçok kadın tahliye sonrası şiddet ve istismara çok açık bir durumdadır. İş bulma imkânları, maddi kaynakları kısıtlıdır. Çoğu, aile bağlarını ve sosyal destek sistemlerini ciddi oranda kaybetmiş olarak tahliye olmaktadır. Tahliyeye hazırlık konusunda ceza infaz kanununda birçok iyi düzenleme bulunsa da (tahliye sonrası için hazırlık izinleri, açık kurumda hükmün tamamlanması, maddi destek vb.), özellikle kadınların ihtiyaçları için Aile ve Sosyal Politikalar

Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı'nın işbirliği içinde ilave iyileştirmelerin gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır. Gözlemlerimize göre birçok kadın yasal haklarını ve salıverildikten sonra nereye ya da kime başvuracaklarını bilmemektedir. Bu durum da suç tekrarı ya da kadınların suç mağduru olma ihtimallerini ciddi biçimde arttırmaktadır.

Türkiye'deki Kadın Hapishanelerine İlişkin Değerlendirme

- Yeni kurumların şehirden uzaklıkları (Şakran, Sincan) ciddi bir ulaşım engeli teşkil etmektedir.
- Kurumların temizliği, ziyaretçiler için bekleme alanları, giriş çıkışlardaki sistem genelde gayet olumlu görünmektedir.
- Kurumların fiziksel koşulları (Karataş, Çifteler gibi eski kurumlar hariç) oldukça uygun olmakla beraber kurumların kalabalık olması, barınma ve etkinlik alanlarının kullanımı açısından ciddi problemdir. Kurumlarda öngörülenin en az 2 katı mahpus yaşamaktadır.
- Kalabalık, etkinlikler ve barınmayla ilgili bir sorun teşkil ettiği kadar personel sayısının da yetersiz kalmasına neden olmakta, bu da ister istemez idareler açısından güvenlikle ilgili öncelikleri retiklemektedir.
- Birçok kurumda, maalesef, psiko-sosyal iyileştirme amaçlı etkinliklerin, güvenlikle ilgili hassasiyetler nedeniyle olması gereken sıklık ve yaygınlıkta gerçekleştirilemediğine tanık olduk.
- Psiko-sosyal servis uzmanlarının gayretine ve özverili çalışmalarına karşın, kalabalık kurumlarda sayılarının azlığı (1-3 arası sayıda) nedeniyle yeterli olamadıklarını gözlemledik.
- Psiko-sosyal iyileştirme etkinlikleri içinde özellikle kadınlara özgü düzenlenmiş herhangi bir program bulunmaması önemli bir eksikliklerdir. Toplumsal cinsiyet eşitliği, çocuk istismarı, aile içi şiddet konuşlarında kadınların riskler, hakları ve kaynaklar konusunda donanım kazanmaları önemli ve acil bir ihtiyaçtır.
- Ziyaret ettiğimiz kurumlarda ilköğretim, mesleki eğitim ve kurslar genelde etkin, mahpuslardan da talep yüksek olduğundan, eğitim-öğretim etkinlikleri bir sistematik içinde sürdürülmektedir.
- Kadın kurumlarında çalışan infaz koruma memurlarının, kadınların ihtiyaçlarıyla ilgili genellikle duyarlı olduklarını gözlemledik. Ancak ne yazık ki personele kadınlara çalışma konusunda sistematik bir eğitim sunulmamaktadır.
- Kadın infaz koruma memurlarının, kadınlarla çalışmasında çıkan bazı güçlükler yaşadıklarına da şahit olduk. Özellikle anne olanların, mahpusların ve çocuklarının yaşadıkları mahrumiyetle ilgili psikolojik olarak daha fazla etkilendiklerini gözlemledik.
- İnfaz koruma memurlarının iyileştirme etkinliklerine karşı inanç ve motivasyonlarının genelde düşük olduğunu gözlemledik. Mesleki doyumlarının düşük olduğunu, kendilerinin ve yaptıkları işin değersiz görüldüğüne inandıklarını ve tüm bu etkilerden dolayı tükenmişlik yaşadıklarını tahmin etmekteyiz. İnfaz koruma memurları için herhangi bir psiko-sosyal destekleyici çalışma yürütülmediğinin altını çizmek isteriz.

- Ziyaret ettiğimiz ve çalışma yürüttüğümüz kadın ceza infaz kurumlarıyla aynı bölgelerde bulunan üniversitelerin ve sivil toplum örgütlerinin ilgisinin şaşırtıcı derecede düşük olduğunu gördük. Bu durumu, daha önce değindiğimiz şekilde mahpusların toplumsal dışlanmayla karşı karşıya olmalarının bir göstergesi olduğunu düşünüyoruz. Bu dışlanma ve kurumların gözlerden uzak, ulaşımı güç, izole yerlere kurulmaları, mahpus kadınların, akademinin ve toplumun zihninden de uzak hale gelmelerine neden olduğunu düşünmekteyiz.
- Ceza infaz kurumları sivil toplumun ilgisine ve akademik çalışmalara genellikle açıktırlar. Ancak gerekli izinlerin alınmasıyla ilgili süreçler, giriş-çıkışlar ve güvenlikle ilgili çeşitli prosedürler nedeniyle ceza infaz kurumlarında çalışma yürütmek, sivil toplum ve üniversiteler açısından çekici görünmüyor olabilir. Bu konuya ilgiyi yükseltmek, hem şeffaflığı arttıracak hem bilimsel bilgi birikimine zemin hazırlayacak hem de kurumların iyileştirme işlevlerinin dışarıdaki kaynaklarca da desteklenmesini sağlayacaktır.

Öneriler

- Daha önce değerlendirmemize dahil edilen hususlar göz önünde bulundurularak acilen bir kadın politika belgesi oluşturulmalı, kadın ceza infaz sürecinin temel prensipleri ve çerçevesi belirlenmelidir.
- Şehir dışı ve yaşadıkları şehirlerden çok uzak kurumlarda kalan kadınların aileleriyle bağlarını sürdürmelerine dair önlemler geliştirilebilir. Çocukların ve bakımveren kişinin ulaşım giderleriyle ilgili kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılabilir. Aileleriyle internet üzerinden görüntülü bağlantı, açık görüş sürelerinin uzatılması, şehirlerin merkezi yerlerinden ceza infaz kurumuna ring servisi ilk akla gelen pratik öneriler olabilir.
- Kadınlarla çalışan tüm personelin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları ile ilgili eğitilmesi, kadınların özel ihtiyaçları olan bir grup olduğu konusunda duyarlılığı ve dikkati arttıracaktır.
- Ceza infaz kurumlarında çalışan tüm personel duygusal olarak çok yıpranmakta, görevlerini yoğun stres altında yürütmektedirler. Özellikle infaz koruma memurları için psiko-sosyal destek programları geliştirilmelidir.
- İnfaz koruma memurluğunun bir meslek olarak tanınması ve toplumsal statüsünün yükseltilmesi için toplumsal algıya yönelik çalışmalar yürütülmesi önerilebilir.
- Psiko-sosyal servis çalışanlarının sayısı acilen arttırılmalıdır. Kurumlarda çalışan psikolog sayıları ile mevcut kadın mahpus sayısı düşünüldüğünde psiko-sosyal iyileştirmeye ilişkin görevlerini tam manasıyla yerine getirmelerine imkân bulunmadığı açıktır.
- Mahpuslara yönelik psiko-sosyal rehabilitasyon programlarının, var olandan daha yoğun ve süreklilik arz eden şekilde uygulanması, psiko-sosyal iyileştirme için gerekli görülmektedir. Ayrıca kadınlara özgü psiko-sosyal iyileştirme ve bilinçlendirme programlarını geliştirilmesi ve uygulanması önerilir.
- Yetişkin kadınlarla kalan genç kızların yetişkinlerden ayrı, gelişimlerine uygun, destekleyici, ihtiyaçlarına yönelik ayrı alanlar ve psiko-sosyal destek süreçleri geliştirilmelidir.

- 0-6 yaş çocuklar için kapalı kurumlar ideal mekânlar olmasa da diğer alternatiflerin olumsuzluğu göz önünde bulundurulduğunda, çocukları annelerinden *ayrılmamanın* gerektiğinin altını çizmek isteriz. Küçüklerin, duygusal gelişim ve bağlanma açısından kritik dönemlerini anne yanında geçirebilmesi için anne-çocuklar için özel birimlerin kurgulanması önerilir.
- Ziyaretlerin ve telefon görüşmelerinin, kadınların ailelerinde bakım veren rolünde olduklarından hareketle, tüm ailenin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi (örneğin tüm anne-çocuk görüşlerinin açık olması, anne ile çocuğun ayrı zaman geçirebilecekleri ziyaret alanları, anne-çocuk telefon görüşme sıklığı ve saatlerinin çocukların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi) önemli görülmüştür.
- Annelerin dışarıdaki çocukları için kapsayıcı bir politika geliştirilmesi, bu çocukların gelişimsel ihtiyaçlarının desteklenmesi, yaşadıkları travmatik sürecin iyileştirilmesi için çeşitli psiko-sosyal müdahaleler gerekmektedir. Anne ile ilgili hüküm verildiğinde çocuğun nerede ve kim tarafından bakılacağına dair hukuki bir karar verilmektedir. Bu noktada Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile işbirliğini çok elzem görmekteyiz. Bu çocukların ve bakım verenlerin ihtiyaç duydukları müdahaleler, izlenmeleri ve desteklenmeleri Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı eliyle yaygın biçimde yürütülebilir.
- Kadın hâpishaneleri dışında, erkeklere özgü kurumlarda kalan çok az sayıdaki kadının koşullarının iyileştirilmesi ve hak ihlallerinin (psiko-sosyal iyileştirme çalışmaları, mesleki eğitim, öğrenim) önlenmesi acil görülmüştür.
- Kadınların üreme sağlığı da dahil olmak üzere, yaş dönemlerine uygun psikolojik ve fiziksel sağlık ihtiyaçları uzmanlarca ve düzenli olarak takip edilmelidir.
- Kadın mahpusların öğrenimlerinin desteklenmesi ve kendilerine meslek kazandırılması mutlak bir öncelik olarak tanımlanmalıdır.
- Kadınların tahliye sonrası toplumsal yaşama ve ailelerine yeniden entegre olabilmeleri için kadınlara özgü tahliye sonrası programı oluşturulmalıdır. Bu programlar, suç tekrarına neden olabilecek etkenler kadar kadınları şiddet ve suç mağduru olma risklerini azaltmaya da odaklanmalıdır.
- Korunmaya ihtiyacı olan kadınlar için, tahliyelerine hazırlık sürecinde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı Şiddet Önleme İzleme Merkezleri'yle işbirliği kurulmalıdır.
- Üniversitelerin ve sivil toplum örgütlerinin ceza infaz kurumlarında çalışma yürütmeleri için toplumsal farkındalığın artırılması, CTE'nin ihtiyaç duyduğu alanlarda üniversitelere bilimsel araştırmalar yaptırması önerilebilir.
- Mahpusların suç tekrarını önleme ve tahliye sonrası topluma yeniden uyumları sürecinde geniş toplumun sorumluluk üstlenmesi gereklidir. Bunun için öncelikle etiketleme ve dışlama tepkileri konusunda toplumun farkındalık kazanması yönünde çalışmalar yürütülmesi önerilebilir. Sonrasında da özellikle eski kadın mahpusların çalıştırılmalarıyla ilgili pozitif ayrımcılık şeklinde düzenlemeler ve kamuya bazı avantajlar sağlanması önerilebilir.

Kaynaklar

- Akdaş Mitrani, T.A., Giray Sözen, E.G. ve Haznedaroğlu, B. (2013). Suça karışmış bireyler için toplumsal önyargı ve ayrımcılık tutumları. İnsan hakları Araştırmaları Ağı Türkiye'nin İnsan Hakları Gündemi Konferansı, İTÜ-Taşkışla, 20-22 Aralık 2013, ISBN: 978-605-87314-4-8
- Bastick, M. ve Townhead, L. (2008). *Women in Prison: A Commentary On The Un Standard Minimum Rules for the Treatment Of Prisoners*. Geneva: Quaker UN Office.
- Bowker, L.H. (1980). *Prison Victimization*. NY: Elsevier
- CTE, (2015). İstatistik: yıllara göre mevcutlar. Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü internet sitesi, 12/01/2015, <http://www.cte.adalet.gov.tr/>
- Dışarıdaki Çocuk (2015), Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı internet sitesi, 12/01/2016, <http://www.tcyov.org/#!tamamlanmisprojeler/c17ed>
- Dodge, M. ve Pogrebin, M.R. (2001). Collateral costs of imprisonment for women: complications of reintegration. *The Prison Journal*, 81(1), 42-54. doi: 10.1177/0032885501081001004
- Geiger, B. ve Fischer, M. (2005). Naming Oneself Criminal: Gender Difference in Offenders' Identity Negotiation. *Int J Offender Ther Comp Criminol*, 49(2), 194-209. doi: 10.1177/0306624X04270552
- Giray, F. ve Haznedaroğlu, B. (2012). *Türkiye'de Kadın Ceza İnfaz Kurumlarına Genel Bakış: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: Türkiye Çocuklara Yeniden özgürlük Vakfı Yayınları
- Gürtuna, O. (2009). *Cezaevinde Kadın Olmak ve Cezaevinin Kadın Bakış Açısıyla Sosyolojik Değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Hoffman Fishman, S. (1981). Losing a Loved One to Incarceration: The Effect of Imprisonment on Family Members, *The Personnel and Guidance Journal*, 59(6), 372-375. Doi: 10.1002/j.2164-4918.1981.tb00572.x
- Hirschfield, P.ve Piquero, A. (2010). Normalization and legitimation: Modeling stigmatizing attitudes toward ex-offenders. *Criminology* 48; 127-155.
- Williams, K.R. ve Hawkins, R. (1986). Perceptual research on general deterrence: A critical overview. *Law & Society Review*, 20; 545-572
- Mor Güvercin (2015), Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı internet sitesi, 12/01/2016, <http://www.tcyov.org/#!tamamlanmisprojeler/c17ed>
- Stanley, E. ve Byrne, S.(2000). *Mothers in prison: Coping with separation from children*. Women in Corrections: Staff and Clients Conference, Australian Institute of Criminology, Adelaide, 31 October – 1 November, 2000.
- Struckman-Johnson, C., Struckman-Johnson, D., Ruckerc, L., Bumbyd L. ve Donaldsone, S. (1996). Sexual coercion reported by men and women in prison, *The Journal of Sex Research*, 33(1), 67-76. Doi: 10.1080/00224499609551816
- Women in Prison Project (2002). Yayınlanmış Durum Raporu, 12/01/2016, http://www.prisonpolicy.org/scans/Fact_Sheets_2002.pdf
- Zimring, F.E. ve Johanson, D.T. (2006). Public Opinion and the Governance of Punishment in Democratic Political Systems. *The Annals of the American Academy of Political & Social Science*, 605; 266-280.

ANNELERİYLE KALAN ÇOCUKLAR...

Fusun Tırman

Annelerinin mahkûmiyeti nedeniyle hapisanelerde dört yüz civarı çocuk büyümekte. Bu çocukların yaş aralığı 0-6.

Türkiye’de kadınlar toplum içinde zaten dezavantajlı bir grup ve uğradıkları hak ihlalleri gibi birçok nedenden ötürü hapisane ile tanıştıklarında, hele de –masum mahkûmlar– dediğimiz çocukları ile cezalarını birlikte çekiyorlarsa, yaşadıklarını tarif etmek imkânsızlaşıyor.

Suçlu olduğu için ailesi tarafından dışlanan ve hatta reddedilen, eşleri tarafından terk edilen, haberi dahi olmaksızın boşatılan ve çocuğuna bakım vereni olmadığı için hapisanede büyüten ve altı yaşı dolduğunda çocuğundan ayrılan, aile içi şiddete uğramış bu mahpus kadınların sayısı dört bin beş yüz civarında. Çocukların sayısı ise yaklaşık dört yüz.

TCYOV olarak, 2011 Nisan/2012 Nisan tarihlerinde Sabancı Vakfı desteği, Doğu Üniversitesi’nin bilimsel desteği, CİSST’in katkıları ve Sabancı Üniversitesi Mor Sertifika Ekibi’nin katılımıyla, Türkiye’deki beş kadın hapisanesinde “*Küçük Adımlarla Büyük Oyunlar*” projesini yürüttük. Çalışmalarımız sonrası gözlemlerimizi derleyerek bir savunma raporu oluşturduk. Mahkûm kadınlar, hapiste anne olmak, kadın hakları ve toplumsal cinsiyet konularında bilgilendirilmiş, bu kurumlardaki ceza infaz koruma memurlarının da kadın ve çocuklarla çalışmanın önemi ve sivil toplum konularında bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır. Anneler “etkin ebeveynlik becerisi geliştirme” konusunda çalışmalara katılım göstermişlerdir. Türkiye’de kadın odaklı hapisane modelinin uygulanmasına yönelik bir basın ve kamuoyu toplantısı gerçekleştirilmiştir. İzlenimler sonrası edinilen sonuç, bu çocuklara “çocuk dostu” mekânlar oluşturulması ve gelişimlerinin sağlıklı olabilmesi adına gerekli düzenlemelerin yapılması yönünde oluşmuştur.

TCYOV ve CİSST’in destekleriyle, Fusun Tırman-Serap Borucu-Harika Kora tarafından yine beş kadın hapisanesinde “*Umuları Ertelenen Çocuklar*” belgesel foto-röportaj çalışması eş zamanlı olarak yapılmıştır. İstanbul’da muhtelif mekânlarda ve Diyarbakır’da sergi açılmış, üniversitelerde sunum ve paneller gerçekleştirilmiştir.

Fotoğrafın görsel belleğinin etkisi göz önünde bulundurularak, toplumu bilgilendirme, bu konuda

farkındalık yaratma ve toplumun her kesiminin katılımıyla bu konuda çözüm önerileri üretmek amaçlanmıştır.

Masum mahkûmların hapis hane koşulları, bu dönemde maruz kaldıkları sosyal, kültürel ve psikolojik etkilenimleri değerlendirilmiş, süreci en az travmayla geçirip koşullarının iyileştirilmesine yönelik değişimlerin topluma benimserilmesi amaçlanmıştır.

- Özellikle yaz aylarında kreş kapalı olduğu için, koşullarda çocuklarımızı zapt edemiyoruz. Kısa süreliğine de olsa dışarıdaki yakınlarımıza gönderiyoruz. Dönmek istemiyorlar buraya. Alışmaları için bu ortama, zorlu bir süreç yaşıyoruz birlikte.
- Cezaevinde yılın annesi seçildiğim gün, bir buket çiçek hediye ettiler. Koğuşumuza yıllar sonra giren ilk çiçektir. Yirmi beş kadın, o buketi solmasını diye gözümüz gibi baktık.
- Altı yaşını doldurmasına çok az kaldı kızımın. Dışarıda nelerle karşılaşacağını anlatmaya çalışıyorum dilim döndüğünce. Toprağı, çimeni, hayvanları, kilidi olmayan odalarda yaşamayı bilmiyorlar ki.
- “Burası neresi?” diye sorduklarında, anlatmakta çok zorlanıyoruz çocuklarımıza. Kimimiz hastane diyoruz, kimimiz işyeri, kimimiz de... Anlatamıyoruz kapıların neden kilirli olduğunu burada. Üç buçuk-dört yaşına geldiklerinde, sordukları onlarca soruya cevap bulmaya çalışıyoruz çaresizce.

Yukarıdaki alıntılar, hapis hanedeki anneler ve çocuklarının yaşam zorluklarını, kendi ağzlarından özetlemektedir.

2015 yılı itibarıyla Türkiye’de sekiz kadın cezaevi bulunmakta olup, 2011 Aralık ayında Adalet Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasında bir protokol imzalanmış, bu çocukların kurum dışındaki kreşlere gönderilmesi kararlaştırılmıştır.

“HAPİSHANELERDE İKİNCİ MAHKÛMİYET” ENGELLİ OLMAK

Ergin Güngör

ODER Otizm Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Engelli mahpus ve ayrımcılık

Engelli bireyler, hayatın her alanında özel tedbirler alınmak suretiyle toplumun diğer kesimleriyle eşit hale getirilmek durumunda olan bireylerdir.

Engelliliğe bağlı dezavantajları yüzünden **diğer mahpuslardan daha olumsuz koşullarda yaşam sürdürmek**, engelli mahpusun ayrı ve olumsuz muamele görmesi anlamına gelecek, bu da **ayrımcılık sonucunu doğuracaktır**. Kaldı ki, engelli birey için mahpushanede **alınmayacak özel tedbirler**, sadece bir ayrımcılık hali değil bazı hallerde **yaşam hakkının ihlaline varacak riskler üretebilecektir**. Bu durum, Türkiye'nin de taraf olduğu **BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ENGELLİ HAKLARI SÖZLEŞMESİ** tarafından da çeşitli boyutlarıyla ele alınmış ve devletlere yükümlülükler getirilmiştir.

Engelli mahpus hakları referans noktaları

1 - Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

D. Milletlerarası antlaşmaları uygun bulma Madde 90.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7.5.2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek **uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.**

Madde 42. 8. fıkra “Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılabacak tedbirleri alır”.

II- BM Engelli Hakları Sözleşmesi

Madde 5

Eşitlik ve ayrımcılık yapılmaması

1. Taraf Devletler, bütün kişilerin yasa önünde eşit olduklarını ve herhangi bir **ayrımcılık gözetilmeden yasalarla eşit korunma ve bunlardan eşit yararlanma** hakkına sahip olduklarını kabul etmektedir.
2. Taraf Devletler, **engelli olma nedeniyle** uygulanan **her türlü ayrımcılığı yasaklamalı** ve engelli kişilere, her türlü gerekçeye dayalı ayrımcılığa karşı eşit ve etkin yasal koruma sağlanmasını teminat altına almalıdır.
3. Taraf Devletler, eşitliğin teşvik edilmesi ve ayrımcılığa son verilmesi amacıyla **makul imkânların sunulmasının sağlanmasına** yönelik bütün gerekli adımları atmalıdır.
4. Engelli kişilerin fiili olarak eşitliğinin hızlandırılması veya gerçekleştirilmesi için gerekli olan özel önlemler, işbu Sözleşme'nin hükümleri çerçevesinde **ayrımcılık olarak kabul edilmeyecektir.**

Madde 14

Kişinin hürriyeti ve güvenliği

2. Taraf Devletler, **engelli kişilerin herhangi bir hukuki muamele sonucunda hürriyetlerinden mahrum bırakılmaları durumunda** başka kişilerle eşit olarak uluslararası **insan hakları hukukuna uygun** olarak teminatlardan yararlanma hakkına sahip olmalarını ve **makul imkânların sağlanması** dahil olmak üzere **işbu Sözleşme amaçları ve ilkelerine uygun** olarak muamele görmelerini sağlayacaklardır.

Madde 13

Yargıya erişim

1. Taraf Devletler, engelli kişilerin soruşturma ve öteki ön aşamalarla birlikte **bütün hukuki muamelelerde** tanıklık yapmak dahil olmak üzere doğrudan veya dolaylı katılımcılar olarak etkin rollerini kolaylaştırmak amacıyla usule ilişkin ve yaşlarına uygun imkânların sağlanması dahil olmak üzere öteki kişilerle eşit olarak etkin biçimde yargıya erişimlerini sağlayacaklardır.
2. Taraf Devletler, engelli kişilerin yargıya etkin bir şekilde erişmelerine yardımcı olmak amacıyla polis ve **cezaevi personeli dahil olmak üzere yargının idaresi alanında çalışmakta olan kişiler için uygun eğitimi teşvik edeceklerdir.**

III- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun

Madde 1- (Değişik:6/2/2014-6518/62 md.) **Bu Kanunun amacı;** engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlen-

direrek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır.

Madde 4- (Değişik:6/2/2014-6518/64 md.)

Bu Kanun kapsamında bulunan hizmetlerin yerine getirilmesinde;

g) Engeli olan çocuklara yönelik hizmetlerde çocuğun üstün yararının gözetilmesi esastır. (*Otizimli Poyraz Ali örneği*)

Ayrımcılık

Madde 4/A- (Ek:6/2/2014-6518/65 md.) Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır. Eşitliği sağlamak ve **ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tedbirler alınır.** Engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilemez

Ümraniye Cezaevi Gözlemleri üzerinden örneklem

(2014 Mart)

- **Fiziksel düzenlemeler** (rualet, yatak, vb) bulunmamakta,
- Mahpusun kütüphane, meslek atölyesi, tuvalet vb sosyal mekânlara gidip gelmesi için gerekli **rampa, asansör, vb** düzenlemeler bulunmamaktadır.
- Mahkûmların ziyaretçileriyle görüşme yaptığı **açık ve kapalı görüşme yerlerinde engellilere yönelik düzenlemeler yoktur.**
- Engelli mahpusun mahkemelere ya da hastanelere gidiş gelişlerde kullanabilecekleri **transfer liftli araçlar da mevcut değildir.**
- Engelli bireylerin düzenli olarak kullanmak zorunda oldukları (Tekerlekli sandalye, işitme cihazı vb)medikal malzeme, yardımcı medikal malzeme, tıbbi sarf malzemesinin teminine dair bir **mevzuat ya da yönerge bulunmamaktadır.**
- Bası yarasını önleyici minder, yara önleyici yatak, elektrikli hasta transfer lifti, ihtiyaca uygun gelişmiş akülü tekerlekli sandalye vb ihtiyaçlar karşılanmamaktadır.
- Engellilere yönelik öz bakım destek hizmeti yoktur.
- Kütüphanelerden yararlanmak isteyen engellilerin (kabartma kitap, sesli kitap vb) materyaller kullanabilme imkânı bulunmamaktadır.
- Hapishanelerde işaret dili bilen eğitmen ya da personel yok, işitme engelli bireylerin, hapishane-deki bütün hizmetlere erişmesinde ya da taleplerini dile getirmelerinde sıkıntı olacaktır.

TÜRK VE İTALYAN HAPİSANELERİNDE ENGELLİLER BAKIMINDAN DURUM

Süleyman Akbulut

Engelli Mahpus Haklarında Referans Noktaları-Bm Engelli Hakları Sözleşmesi

Madde 5 - Eşitlik ve ayrımcılık yapılmaması

1. Taraf Devletler, bütün kişilerin yasa önünde eşit olduklarını ve herhangi bir ayrımcılık gözletilmeden yasalarla eşit korunma ve bunlardan eşit yararlanma hakkına sahip olduklarını kabul etmektedir.
2. Taraf Devletler, engelli olma nedeniyle uygulanan her türlü ayrımcılığı yasaklamalı ve engelli kişilere, her türlü gerekçeye dayalı ayrımcılığa karşı eşit ve etkin yasal koruma sağlanmasını teminat altına almalıdır.
3. Taraf Devletler, eşitliğin teşvik edilmesi ve ayrımcılığa son verilmesi amacıyla makul imkânların sunulmasının sağlanmasına yönelik bütün gerekli adımları atmalıdır.
4. Engelli kişilerin fiili olarak eşitliğinin hızlandırılması veya gerçekleştirilmesi için gerekli olan özel önlemler, işbu Sözleşme'nin hükümleri çerçevesinde ayrımcılık olarak kabul edilmeyecektir.

Madde 14 - Kişinin hürriyeti ve güvenliği

2. Taraf Devletler, engelli kişilerin herhangi bir hukuki muamele sonucunda hürriyetlerinden mahrum bırakılmaları durumunda başka kişilerle eşit olarak uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak teminatlardan yararlanma hakkına sahip olmalarını ve makul imkânların sağlanması dahil olmak üzere işbu Sözleşme amaçları ve ilkelerine uygun olarak muamele görmelerini sağlayacaklardır.

Madde 13 - Yargıya erişim

1. Taraf Devletler, engelli kişilerin soruşturma ve öteki ön aşamalarla birlikte bütün hukuki muamelelerde tanıklık yapmak dahil olmak üzere doğrudan veya dolaylı katılımcılar olarak etkin rollerini kolaylaştırmak amacıyla usule ilişkin ve yaşlarına uygun imkânların

sağlanması dahil olmak üzere öteki kişilerle eşit olarak etkin biçimde yargıya erişimlerini sağlayacaklardır.

2. Taraf Devletler, engelli kişilerin yargıya etkin bir şekilde erişmelerine yardımcı olmak amacıyla polis ve cezaevi personeli dahil olmak üzere yargının idaresi alanında çalışmakta olan kişiler için uygun eğitimi teşvik edeceklerdir.

Engelli Mahpus Haklarında Referans Noktaları-5378 Sayılı Engelliler H.K

Madde 1- (Değişik:6/2/2014-6518/62 md.) Bu Kanunun amacı; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır.

Ayrımcılık Madde 4/A- (Ek:6/2/2014-6518/65 md.) Doğrudan ve dolaylı ayrımcılık dâhil olmak üzere engelliliğe dayalı her türlü ayrımcılık yasaktır.

Eşitliği sağlamak ve ayrımcılığı ortadan kaldırmak üzere engellilere yönelik makul düzenlemelerin yapılması için gerekli tedbirler alınır.

Engellilerin hak ve özgürlüklerden tam ve eşit olarak yararlanmasını sağlamaya yönelik alınacak özel tedbirler ayrımcılık olarak değerlendirilemez.

Türkiye Hapishanelerde Engelli Bireylerin Fiziki Koşulları

- Hapishanelerin tamamında engelli bireylere yönelik, fiziksel düzenlemeler yok denecek kadar az,
- Koşullarda engelli bireylerin ihtiyaçlarına yönelik (tuvalet, rampa, yatak, vb.) standart düzenlemeler yok,
- Mahpusun kütüphane, meslek atölyesi, vb. sosyal mekânlara gidip gelmesi için gerekli rampa, asansör, vb. düzenlemeler yok,
- Engelli bireylerin mahkemelere ya da hastanelere gidiş gelişlerde kullanabilecekleri transfer liftli araçlar yok,
- Mahkûmların ziyaretçileriyle görüşme yaptığı açık ve kapalı görüşme yerlerinde engellilere yönelik düzenlemeler yok.

Türkiye Hapishanelerde Engelli Bireylerin Tıbbi Hizmet Koşulları

- Engelli bireylerin medikal malzeme, yardımcı medikal malzeme, tıbbi sarf malzemesinin temin edildiği bir sistem yok,
- İhtiyaçlar, engellinin talebi ve doktor raporlarıyla temin ediliyor. Gerektiğinde bakanlıktan onay-izin alınıyor,

- Bası yarasını önleyici minder, yara önleyici yatak, ihtiyaca uygun gelişmiş tekerlekli sandalye vb. ihtiyaçlar karşılanmıyor,
- Engelli kendisi bu malzemeleri alsa bile güvenlik gerekçesiyle hapisaneye alınma olasılığı çok düşük,
- Engellilere yönelik periyodik sağlık kontrolü yok,
- Engellilere yönelik kişisel bakım destek hizmetleri yok (diğer mahkûmlar yapıyor),
- Başka mahkûmlardan yardım alma zorunluluğu beraberinde güvenlik ya da maddi suistimal riskleri doğuruyor,
- Engellinin kişisel hareketliliğini sağlayacak özel cihazlar sağlanmıyor, engelli sağlasa bile hapisaneye alınmıyor,
- Psikolojik veya fiziksel rehabilitasyon hizmetleri yok.

Türkiye Hapishanelerinde Engelli Bireylerin Sosyal ve Mesleki Rehabilitasyon İmkânları

- Engelli bireyler birden fazla katı olan hapishanelerde, diğer katlardaki mesleki eğitim ünitelerinden yararlanamıyor,
- Engellilerin mesleki eğitim kurslarına katıldığı, çalışabildiği yönünde bir veri temin edilemedi,
- Kütüphanelerden yararlanmak isteyen engellilerin (kabarma kitap, sesli kitap vb.) materyaller kullanabilme imkânı yok,
- Hapishanelerde işaret dili bilen eğitmen ya da personel yok,
- 2022 sayılı kanuna göre engelli maaşı alınabiliyor ama bakım destek yardımı alınabildiği konusunda bir bilgi yok,
- Engelli bireyleri, hakları konusunda bilgilendirecek bir sosyal hizmet desteği yok.

Ne Yapmalı?

- Engelli mahpusun ihtiyaçlarının karşılanması bir lütuf değil, bir hak sorunudur,
- Hapishanelerde alınacak erişim tedbirlerin temelinde, onun, bağımsız ve kimsenin yardımına ihtiyaç duymadan yaşamasını sağlamak esas olmalıdır,
- Her türlü erişim düzenlemesi, her engel grubu dikkate alınarak yapılmalıdır,
- Sağlık riskinin yüksek olması sebebiyle (başta koruyucu ve önleyici olmak üzere her türlü) sağlık ve rehabilitasyon hizmetleri konusunda özel tedbirler alınmalıdır,
- Engelli bireyin hapisanede eğitim hakkından ve meslek edinme hakkından faydalanması için bilgiye erişim de dahil olmak üzere gerekli tedbirler alınmalıdır,

- Engelli bireyin bakım yardımı, sakatlık maaşı vb. haklarından faydalanması konusunda sosyal hizmet danışmanlığı hizmeti sağlanmalıdır.

İtalya Rebibia ve Duo Plazzi Hapishaneleri

İtalyan hapishanelerinde sistem-fiili durum ilişkisi (Rebibia ve Duo Plazzi Hapishaneleri)

- Sistem bakımından engelli mahkûma tanınan haklar; esnek, onun menfaatini gözeten , bürokrasi içermeyen bir yapıya sahip,
- Engelli mahkûma, ihtiyaç duyması halinde, bakım hizmeti alabilmesi için 2 personellik aylık sağlanıyor,
- İhtiyaç duyması halinde (doktor raporu ile) her türlü medikal malzeme sağlanıyor,
- Medikal malzemedede, bakanlık onayı vb. gerekçeler aranmıyor,
- Engelli mahkûmun istihdam talep etmesi halinde çalışabileceği (call center, elektronik belge hazırlanması vb. imkânlar mevcut),
- Eğitim almak istemesi halinde sistem gerekli destekleri sağlıyor,
- Sağlık hizmeti için revir olanakları uygun,

İtalyan hapishanelerinde sistem-fiili durum ilişkisi

- Padova hapishanesinin görülen kısımları, engelli mahkûm için sistemin öngörüldüğü şekilde işlemesine müsait,

- Roma hapishanesindeki engelli mahkûm odası koşulları, insan onuruna yakışmayacak koşullarda,
- Hapishane üst yönetiminin engelli mahkûm koşulları hakkında bilgi ve ilgisinin olmadığı açık,
- Engelli mahkûmlara yönelik uygulamalar, sitemim idealize edilmiş haliyle uyumlu değil.

Türk ve İtalyan hapishaneleri mukayeseli analiz

- Değerlendirmeler hapishanelerdeki gözlemler üzerinden yapılmıştır,
- Fiziki koşullar bakımından engelli erişim olanakları, koşullar karşılaştırıldığında, çok farklılık içermiyor,
- Hapishaneler koridor, serbest zaman mekânları, bahçe vb. koşullar bakımından karşılaştırıldığında İtalyan hapishanelerinde durum daha uygun,
- Çalışma, maaş, sosyal güvence, tıbbi hizmetler ve medikal malzeme temini bakımından İtalya hapishanelerinde durum daha uygun,
- Bakım yardımları bakımından İtalyan hukuk sistemi daha fazla avantaj sağlıyor.

LGBTİ MAHPUSLARIN GÜNCEL SORUNLARI

Hilal Başak Demirbaş*

Hapishanedeki LGBTİ mahpusların sorunları, Türkiye'deki LGBTİ hakları dernekleri ve aktivistleri tarafından takip edilmiş, son yıllarda çeşitli çalışmalar ve makalelerle tartışma zemini bulmuştur.⁷ Bu çalışmalar arasında Ceza İnfaz Sistemi'nde Sivil Toplum Derneği'nin (CİSST) 2013 yılında tamamladığı "Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Projesi"⁸ kapsam ve güncelliğiyle öne çıkmaktadır. Projenin dört ana grubundan (Engelli, LGBTİ, Yabancı, Yaşlı) biri olan LGBTİ mahpusların güncel sorunları, proje süresince tartışılmış, hapishanede yaşanan hak ihlalleri üzerine metinler oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri politika yapıcılara iletilerek konunun meclis gündemine taşınması sağlanmıştır. CİSST'in çalışması, odak grupları ve yöntemi de göz önüne alınarak, bu metnin temel referansı olarak belirlenmiştir.

Metinde öncelikle, LGBTİ mahpusların güncel durumlarını öğrenmede soru önergesi ve bilgi edinme başvurularının yöntem olarak kullanılması incelenecektir. Bu yöntemlerle elde edilen, Türkiye hapishanelerinde LGBTİ mahpuslara dair bilgiler yorumlanarak genel tablo çizilecektir. Ardından LGBTİ mahpusları diğer mahpuslardan ayıran yaşamsal ihtiyaçlara değinerek, LGBTİ mahpuslar özelinde Adalet Bakanlığı'nın çözüm önerisi olarak sunduğu LGBTİ Hapishanesi"⁹ üzerine bir tartışma ile bitirilecektir.

* Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, "Türkiye Hapishaneler Enformasyon Ağı" Projesi'nde LGBTİ Mahpuslar Alt Ağ Temsilcisi; Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD), LGBTİ Mahpuslar Çalışma Grubu Koordinatörü.

** Bkz: Kaos GL, LGBT Bireylerin İnsan Hakları Raporu, 2008. <http://www.multeci.org.tr/DosyaIndir.aspx?t=dokuman&id=22>, Türkiye'de LGBT Mahpus Olmak <http://www.bianet.org/biamag/diger/149703-turkiye-de-lgbt-mahpus-olmak>, Homofobi Hem İçeride Hem Dışarıda <http://bianet.org/bianet/bianet/138411-homofobi-hem-iceride-hem-disarida>

*** Mustafa Eren'in koordinatörlüğü ile yürütülen projenin sonuç raporu: http://www.cezaevindestk.org/duyuru-105-ozel-ihiyaclari-olan-mahpuslar-projesi-sonuc-raporu_kasim_2013, Erişim Tarihi 19.05.2015.

**** http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2014/04/140417_lgbt_ozel_hapishane Erişim Tarihi 31.05.2015.

Hapishanelere Dair Bilgi Edinme

Bir kapatılma mekânı olmasının yanı sıra Türkiye'de kendine has adli sınırlamalara da sahip olan hapishaneler, bilgi edinme yolları oldukça sınırlı alanlardır. Hapishanelerin STÖ'ler ve araştırmacılara büyük oranda kapalı oluşu, bu alanlardaki bilgi üretimini oldukça kısıtlamaktadır. Yaşanan sorunu gidermeye yönelik yöntemler arasında bilgi edinme başvuruları ve soru önergeleri öne çıkmaktadır. Bilgi edinme başvuruları, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu^{*} tarafından düzenlenmiştir. Bilgi edinme başvuruları, herhangi bir vatandaş için kamu kurum ve kuruluşlarının yapmış olduğu eylemler ve işlemler hakkında bilgi alabilmenin, karar mekanizmalarını denetleyebilme ve etkileyebilmenin bir yolu olarak görülmektedir. Bir diğer bilgi alma yöntemi, milletvekilleri tarafından benzer amaçlarla verilen soru önergeleridir. Soru önergeleri milletvekillerinin kendileri veya danışmanları tarafından hazırlanabileceği gibi, alanda çalışan dernekler ve aktivistlerle ortak bir çalışma sonucu da oluşturulabilmektedir. Alandaki araştırmacıların çalışmaları bu yolla meclis gündemine taşınabilmektedir.

Hapishanelere dair soru önergeleri ve başvurularda karar mekanizmalarına dahil edilebilecek, işbirliği ve çözüm içeren önerilerin sunulması, farklı bakış açılarının kesişmesiyle olumlu geri dönüşlerin oluşabilmesine zemin yaratabilmektedir. Sorulan sorular neticesinde, daha önce alanda çalışma yapmamış olan kurum, başvuru konularına dair bilgilerinin yetersiz olduğunu fark edebilmekte, kurumların konuyla ilgilenme ihtimali yaratılabilmektedir. Fakat bu konuda bakanlığın eğilimi belirleyicidir. Türkiye'de ilgili yasalar, kurumları daha önce çalışmasını yapmadıkları bir soruya dair bilgi vermek konusunda sorumlu tutmamıştır. Birçok başvuru bu şekilde cevapsız bırakılabilmektedir. LGBTİ mahpuslara dair verilmiş bir cevap hususu açıklamaktadır: "Bilgi Edinme Hakkı Kanununun 'İstenecek bilgi veya belgenin niteliği' başlıklı 7'nci maddesinde; 'Bilgi edinme başvurusu, başvuru kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler. İstenen bilgi veya belge, başvuru kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir.'"

Bir başka olumsuz durum da mahpuslara özgü işleyişler hakkında sorulan soruların sonucunda, kendi inisiyatifıyla hareket eden kurumların ifşa olma ihtimalidir. Adalet Bakanlığı'na iletilen sorular, bakanlığın eğilimini taşımayan hapishane müdürleri ve personellerinin hapishane içinde yarattığı olumlu bir pratiğin açık edilmesi anlamına gelebilmekte ve bu durum mahpuslara olumsuz bir şekilde yansıtılabilmektedir.

Türkiye Hapishanelerinde LGBTİ Mahpuslar

Bahsi geçen yöntemlerle elde edilen bilgiler Türkiye hapishanelerinde bulunan LGBTİ mahpusların durumunu değerlendirmede oldukça önemli veriler sunmaktadır. LGBTİ mahpuslara dair elde edilen bu bilgilerden kronolojik olarak bahsedilecek ve tartışmalı tarafları yorumlanacaktır.

* Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun amacı şu şekilde belirtilir: "Demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir." <http://www.bimer.gov.tr/Forms/Docs/4982.pdf> Erişim Tarihi 04.06.2015.

Konuya ilişkin ilk soru önergesi, CİSST'in girişimiyle CHP milletvekili Melda Onur tarafından Adalet Bakanı'na iletilmiştir. LGBTİ mahpusların durumuna dair sorulara verilen cevapta, 15 Nisan 2013 tarihinde Türkiye hapishanelerinde "farklı cinsel yönelimleri olan" 81 tutuklu ve hükümlünün bulunduğu söylenmiştir. Cevaba göre, "22'si adam öldürme, 30'u yağma, 14'ü hırsızlık, 6'sı uyuşturucu, 3'ü cinsel saldırı, 2'si konut dokunulmazlığını ihlal, 2'si başkasına ait kredi kartını izinsiz kullanma, 1'i kamu malına zarar verme, 1'i de yaralama fiilleri nedeniyle hapishanede tutulmaktadır". Bu fiillerden anlaşıldığı üzere LGBTİ bireylerin can güvenliği ve geçim kaynaklarından mahrumiyetleri başlıca sorunlarıdır. Soru önergesi neticesinde öğrenilen bir diğer bilgi, LGBTİ bireylerin yargılama süreçlerinde olumsuz ve ayrımcı tutumlarla karşılaştıkları üzerinedir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün cevabında mahpusların 8'inin tutuklu 71'inin hükümlü olduğu görülmektedir. Bu oran LGBTİ bireylerin dava süreçlerinin hızlı işlediğini göstermektedir. Bu bağlamda, LGBTİ bireylerin toplumda maruz kaldıkları ayrımcılığın, yasal süreçlerde de devam ettiğini söylemek mümkündür.

15 Mayıs 2013 – Türkiye'de LGBTİ Mahpuslar		
Mahpus Sayısı	Hapishane Sayısı	Hapishaneler
11	1	Maltepe
9	1	Eskişehir
7	2	Antalya L, Metris 2
6	4	Alanya L, Ankara 2 L, Bafra T, Kocaeli 2 T
5	1	Çorum
4	1	Ankara 1 L
3	1	Kocaeli 1 T
2	2	Adana E, Buca
1	5	Afyonkarahisar E, Burdur E, Nevşehir E, Sivas E, Tokat T

5 Temmuz 2013 tarihinde CİSST'in, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yaptığı bilgi edinme başvurusunun sonucu olarak, Türkiye'nin 18 ayrı hapishanesinde 15 Mayıs 2013 tarihinde 79 LGBTİ mahpus olduğu öğrenilmiştir. Genel Müdürlüğün verileriyle hazırlanmış yukarıdaki tablodan da görülebileceği gibi Afyon, Burdur, Nevşehir, Sivas ve Tokat hapishanelerinde birer, Adana ve Buca hapishanelerinde ikiye, Kocaeli hapishanelerinde 3 mahpus bulunmaktadır. Diğer hapishanelerde sayılar 4, 5, 6, 7, 9 ve 11 olarak ilerlemektedir. Genel Müdürlük, LGBTİ mahpuslar için, "ortak kullanım alanı ve sosyal faaliyetlere çıkartılırken diğer hükümlü ve tutuklularla bir araya gelmeyecek şekilde planlama yapılır," demiştir. Bu bilgi ile yukarıdaki tabloyu birlikte değerlendirdiğimizde, LGBTİ mahpusların bir kısmının yalnız ve hücrelerde kaldıkları söylenebilir. LGBTİ mahpusların cezalarına ek olarak "tecrit" e maruz kaldıkları da açıktır. 8 ay boyunca, avukat görüşü hariç olmak üzere, kapatıldığı 7 metre karelik hücrelerinden dışarıya çıkarılmayan LGBTİ mahpusun başvurusu üzerine Türkiye'nin Ekim 2012'de AİHM tarafından mahkûm edilmiş olması önemli bir göstergedir.*

Mayıs 2014'te yapılan bilgi edinme başvurusunda Türkiye hapishanelerinde 95 LGBTİ mahpus

* http://www.radikal.com.tr/turkiye/cezaevinde_oreki_olmak_cok_zor-1159600 Erişim Tarihi 19.05.2015.

olduğu bilgisi verilmiş fakat bu sayının hangi hapisanelere nasıl dağıldığı ve LGBTİ oranları açıklanmamıştır. CİSST, 23 Mart 2015 tarihinde yaptığı güncel başvurusunda LGBTİ olarak bilinen kaç hükümlü/tutuklu bulunduğu ile il/ilçe dağılımlarını ve hükümlü ile tutukluların hangi yasayı ihlalden ceza infaz kurumlarında bulundurulduğunu sormuştur. Bu sorulara, "Özel hayatın gizliliği kenar başlıklı 21. ve 25. Maddeler uyarınca talebiniz uygun görülmemiştir," cevabı verilmiştir. Diğer taraftan hangi cezaevlerinde LGBTİ bireyler için ayrı koşulların bulunduğu ve bunların olmadığı yerlerde LGBTİ bireylerin hangi koşullar altında tutulduğuna dair sorulara şu şekilde cevap verilmiştir: "Ağır ceza merkezlerindeki kapasite itibariyle büyük ceza infaz kurumlarında LGBTİli bireyler için ayrı odalar bulunmakta olup, bu odaların kapasitesi hükümlü sayısına göre değişiklik göstermektedir. LGBTİli bireyler için ayrılan odalar uluslararası standartlara uygundur".

Bakanlığın ve müdürlüklerin soru önergesi ve bilgi edinme başvurularına verdikleri cevaplar, sürdürdükleri çalışmaların yöntemi, süreci ve sonuçları konusunda açıklayıcı olabilmektedir. Verilen cevapların her zaman güncel durumu yansıtmadığı, bazı durumlarda çelişkili ifadelerle dönüştüğü, kimi durumlarda da anayasa maddelerine dayandırıldığı görülebilmektedir. Örneğin 2013 yılında yapılan bilgi edinme başvurularıyla hapisanelerde kaç LGBTİ olduğu sayısal olarak öğrenilse de Genel Müdürlük, LGBTİ dağılımına dair soruya, "detaylı veri bulunmadığından cevap verilememiştir," demiştir. 2015 tarihine gelindiğinde ise yapılan başvurularda "özel hayatın gizliliği" ilkesi nedeniyle istenen bilgiler verilmemektedir. Soru önergesine ve bilgi edinme başvurularına cevaben alınan sayıların cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği farklı olan tüm mahpusları kapsamadığını, sadece görünür durumda olan transları ve eşcinsel erkekleri kapsadığını söylemek mümkündür. LGBTİ mahpuslar hapisanede yaşayabilecekleri taciz, tecavüz, kötü muamele ve ayrımcılıktan kaçınmak amacıyla kimliklerini gizlemekte ve bu nedenle kayda geçmemektedirler. Fakat LGBTİ olmanın nasıl "özel hayat" ile ilişkilendirildiği soru işaretidir.

Bu dayanağı LGBTİ bireylerin varoluşu ve mahremiyeti üzerinden okuduğumuzda, mahpusa LGBTİ olup olmadığı sorusunun sorulmadığı bir düzenin var olduğuna dair bir yanılgıya düşebiliriz. Oysa ki mahpusların LGBTİ olduklarını ispatlamak için sağlık kurulu raporu ve heyet raporu almaları için devlet hastanelerine gönderilip, kendi kimliklerini, beyan yoluyla değil, doktor raporuyla ispatlamak zorunda kaldıkları ve bu raporlar sonucunda LGBTİ koşullarına girdikleri ortadadır. Özel hayatın gizliliği ilkesi doktor raporlarıyla sarsılmakta, bireyin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği böylelikle hapisane kayıtlarına geçmektedir. Çelişkili tutum göstermektedir ki resmi bilgi edinme yollarına dair düzenlemeler, karar gücünü hukuki değil, idari sisteme dayandırmaktadır.

LGBTİ Mahpusların Özel İhtiyaçları

Türkiye'de LGBTİ mahpuslara dair veriler göz önüne alınarak bu bölümde mahpusların kendilerini diğer mahpuslardan ayıran temel, yaşamsal ihtiyaçlarına değinilecektir. İhtiyaçlar, LGBTİ mahpuslara dair yapılabilecek tüm düzenlemelerde göz önüne alınması zaruri olan olgulardır. Bu ihtiyaçlar, gündelik temel gereksinimler ve sağlık desteği olarak kabaca iki kategori altında toplanacaktır.

* CİSST'in ve LGBTİ derneklerinin yürüttüğü mektuplaşma faaliyetleri, derneklerin avukatlarından öğrenilen bilgiler bu veriyi doğrulamaktadır.

LGBTİ bireylerin hapisane içerisindeki özel ihtiyaçlarına odaklanıldığında, LGBTİ mahpusların, erkeklerin bulunduğu hapisanelerin ayrı koşullarında kaldıkları bilgisini göz önüne almak oldukça önemlidir. Hapisanelerdeki kantinler erkek mahpusların ihtiyaçlarına göre düzenlendiği için, LGBTİ mahpuslar kantinden tüm ihtiyaçlarını karşılayamamaktadırlar. Örneğin kantinlerde trans mahpuslar için fazlasıyla önemli olan cimbiz, ağda, kadın iç çamaşırı, topuklu ayakkabı gibi ihtiyaçlar bulunmamaktadır.* Bu konudaki idari eksikliği sivil toplum kapatmaya çalışılmaktadır. Aileleri ve yakın çevrelerinden maddi destek alamayan mahpuslar, ihtiyaçları için LGBTİ derneklerine mektuplarla ulaşabilmekte ve ihtiyaçlarını belirtebilmektedir. LGBTİ derneklerinden Pembe Hayat bu alanda öncü bir çalışmaya imza atarak, kurdukları Dilek İnce Giysi Bankası ile maddi durumu yeterli olmayan LGBTİ bireyler, mülteciler ve LGBTİ mahpusların giysi, ayakkabı, takı, makyaj malzemesi gibi ihtiyaçlarının giderilmesine yardım etmektedir.

Bir diğer durum mahpusların kendilerine özgü sağlık giderlerini karşılayamamalarıdır. LGBTİ mahpuslar hapisaneye girmeden önce kayıt dışı çalışmaları, hapisanelerin atölyelerinde de "güvenlik gereği" çalıştırılmamaları nedeniyle sağlık sigortasından mahrum kalmaktadırlar. Bununla birlikte hapisanede kaldıkları dönemde cinsiyet geçiş sürecinin başlatılması, estetik masraflarının karşılanması, hormon ilaçlarına erişim konularında sıkıntılar yaşanabilmektedir. Trans mahpusların cinsiyet geçiş ameliyatları, tutuklu buldukları sürede yapılabilmektedir. Örneğin bir trans kadın cinsiyet geçiş sürecini hapisanede kaldığı sürede, LGBTİ dernekleri avukatlarının çabalarıyla başlatmış, bu başvurularla Bülent Ecevit Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde mahkûm koşulu açtırarak ameliyatını gerçekleştirmiştir." Güncel bilgi edinme başvurusunda sorulan cinsiyet geçiş ameliyatı olan ve ameliyat için başvuran hükümlü ve tutuklu sayısına dair sorular, herhangi bir istatistiki verinin olmadığı söylenerek cevapsız bırakılmıştır. "Cinsiyet geçiş ameliyatı olmak isteyen tutuklu veya hükümlü hangi kurum ve kuruluşa nasıl başvurabilir?" sorusuna verilen cevap ise oldukça açıklayıcıdır: "Türk Medeni Kanunu'nun 40'inci maddesinde 'Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, işlem sahibin on sekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunun ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmi sağlık kurulu raporuyla doğrulaması halinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir' hükmü bulunmaktadır. Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların sağlıklarının korunmasının teşhis ve tedavilerinin yapılmasının ve sağlığa erişim hakkının kolaylaştırılması ve korunmasının çağdaş infaz anlayışının temel unsurlarından olduğu açıktır. Bu kapsamda; Genel Müdürlüğümüz bu konuda herhangi bir aksamanın ve hak kaybının olmaması için azami çaba göstermekte ve tıbbi gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gereken her türlü tedbiri almaktadır." Bu doğrultuda geçiş süreci ve diğer hak ihlalleri üzerine LGBTİ derneklerinin gönüllü avukatları, LGBTİ mahpusların yasal süreçlerini takip etmekte, davalarını başlatmaktadırlar.

* <https://lgbthapiste.wordpress.com/2014/08/08/mahpusa-cimbiz-ve-makas-neden-verilmez/>
Erişim Tarihi 31.05.2015.

** <https://lgbthapiste.wordpress.com/2014/11/12/hapishanelerde-cinsiyet-degisimi-ameliyatı-icin-duzenleme/>
<http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=17930> Erişim Tarihi 31.05.2015.

Sağlık gereksinimlerinin giderilmesine ilişkin aksaklıklardan biri de LGBTİ mahpusların hormon ilaçlarına erişim konusunda yaşadığı sıkıntılardır. Bazı mahpuslara fazlasıyla hormon ilacı verilirken bazılarının ihtiyacı olduğu halde hormon ilacı kullanmasına izin verilmemektedir. Kısıtlı bilgilere dayanarak yapılan bilgi edinme başvurusunda, hangi mahpuslara ne ölçüde, hangi hormon ilaçları verildiği sorulmuş fakat ner bir cevap alınamamıştır. Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 7. Maddesine dayanılarak, "Söz konusu başvuruda talep edilen bilgiler özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirdiğinden yerine getirilememiştir," cevabı verilmiştir. LGBTİ mahpusların özel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurduğumuzda, "özel bir çalışma, araştırma ve inceleme" gerektirecek bilgilere ulaşmayla ilgili engel, bu alanda çalışan derneklerin, aktivistlerin ve akademisyenlerin hapishanelerde çalışmalar yapabilmelerine zemin yaratılarak ortadan kaldırılabılır. Kurumların bu ortaklığa açık olması, birçok bilgi ve inceleme problemine çözüm bulunabilmesini mümkün kılacaktır.

LGBTİ Hapishanesi

LGBTİ mahpusların durum ve ihtiyaçlarına dair yapılan başvuru ve çalışmaların etkisiyle Adalet Bakanlığı ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, LGBTİ mahpusların sorunlarını en aza indirmek için tüm LGBTİ mahpusların tek bir hapishanede toplanacağı bir projeyi gündeme getirmiştir. LGBTİ hapishanesi projesine dair süreç ve sorunlar bu bölümde tartışılacaktır.

Bilgi edinme başvuruları sonucunda ortaya çıkan niyet, 24 Temmuz 2013 tarihinde duyurulmuştur: "Bakanlığımızca, lezbiyen, gay, transeksüeller ve biseksüellerin muhafaza edileceği Açık ve Kapalı Ceza İnfaz Kurumları yapımına yönelik proje çalışmaları başlatılmıştır. Söz konusu projenin 2015 yılında İzmir ilinde ihale edilerek inşaatına başlanması öngörülmüştür. İhale ve yer teslimine müteakip takriben 2 yıl içinde tamamlanacaktır." Bu bilginin üzerine CİSST öncülüğünde, 18 LGBTİ hakları savunucusu dernek ve oluşumun imzasının olduğu ortak basın açıklaması yapılmış, taleplerden ve önerilerden bahsedilmiştir. Yapılan basın açıklamaları sonrasında 23 Mart 2015 tarihli bilgi edinme başvurusunda LGBTİ hapishanesinin güncel durumu sorulmuştur. "Yeni yapılacak ceza infaz kurumunun ne zaman ve nereye yapılacağı konusu belli olmamakla birlikte proje aşamasında olup, çalışmalar devam etmektedir," denilerek cevapsız bırakılan sorular, LGBTİ hapishanesi projesine dair sorunlara giriş niteliğindedir: "Bu hapishanenin ne zaman ve nereye yapılacağı, hangi tarihte faaliyete geçeceği planlanmış mıdır?", "Bu süreç hakkında LGBTİ mahpuslara bilgilendirme yaptınız mı? Yapılması planlanan hapishane için mahpuslar ne düşünüyorlar?", "Ayrı bir hapishanenin yapılması durumunda Türkiye'nin 18 ayrı hapishanesinde tutulan LGBTİ mahpuslar yapılacak olan bu hapishaneye toplanacaktır. Bu durum LGBTİ mahpusların, ailelerinden ve arkadaşlarından uzak düşmesi, sosyal çevrelerinden koparılması sonucunu doğurabilecektir. Bu olumsuzluk öngörülmekte midir? Eğer öngörülmekteyse bu olumsuzluğu ortadan kaldıracak ne gibi tedbirler alınması düşünülmektedir?", "Sürece bu alanda çalışan LGBTİ hakları derneklerini ve aktivistleri dahil etmeyi ve süreç içerisinde birlikte çalışmayı düşünüyor musunuz?".

Bakanlığın LGBTİ hapishanesi projesini nasıl kurguladığına dair bilgiler yetersiz olsa da aşikâr sorunlar tartışma konusudur. Öncelikle temel çıkış noktası olarak öne sürülen güvenlik gerekçesi,

* <https://lgbthapiste.wordpress.com/2015/01/07/544/> Erişim Tarihi 31.05.2015.

önemli bir yanığı içermektedir. Şu anda LGBTİ mahpuslar güvenlik gerekçesiyle diğer mahpusların yararlandığı haklardan yararlanamamakta, ortak alanlar ve atölyelerde çalışmamaktadırlar. Yapılacak hapisane bunun önüne geçebilecek gibi görünmektedir. Fakat yapılan araştırmalar, avukat görüşleri, mektuplaşmalar LGBTİ mahpusların yaşadıkları kötü muamele, taciz ve tecavüzün diğer mahpuslarca değil, hapisane görevlileri tarafından gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

Projenin kendisini odağa aldığımızda da bu kapsamda ilk problem, yaşantılarını doğrudan etkileyecek bir kararın alınmasında LGBTİ mahpusların sürece dahil edilmemiş olmasıdır. Aynı zamanda LGBTİ bireylerin ihtiyaçları hakkında doğrudan fikir üreten sivil toplum örgütleri, LGBTİ dernekleri, akademisyenler ve aktivistlerle tartışılmamış, bu alanda yapılan çalışmalar da görmezden gelinmiştir. Bunlarla birlikte yer değiştirmenin yargılama sürecine etkisi, ayrımcılığı kurumsallaştırması, LGBTİ bireylerin ve yakınlarının ifşasına sebep oluşu gibi meseleler önerinin temel problemlerini teşkil etmektedir.

Bahsedilen 95 LGBTİ mahpus, farklı şehirlerdeki hapisanelerde kalmaktadır. Tüm LGBTİ bireylerin bir hapisaneye gönderilmesi, yargılamanın sağlıklı yürümesini engelleyecek, mahpusların aile ve yakın çevrelerinden ayrılmasına neden olabilecektir. Bu ilişkilerin sürdürülebilmesi mahpusun tutuklandığı yerde hapsedilmesiyle mümkündür. Mahpusların 18 ayrı hapisaneden tek bir hapisaneye gönderilmesi, ikinci kez cezalandırma, bir nevi sürgün anlamına gelmektedir. Türkiye’de LGBTİ bireylere yönelik şiddet, baskı, ayrımcılık, nefret cinayetlerini göz önünde bulundurduğumuzda Adalet Bakanlığı’nın güvenlik nedeniyle tüm LGBTİ mahpusların tek bir hapisanede toplamayı planlaması anlaşılır gibi görünse de bu planlama ile devlet, LGBTİ mahpusları diğer mahpuslardan ayrı bir yere koyarak ayrımcılığı meşrulaştırmakta, mimari aracılığıyla da kurumsallaştırmaktadır. Bahsedilen nedenlerle LGBTİ bireylerin büyük bölümünün ailelerine açık olmadıklarını da söylemek mümkündür. Yapılması planlanan hapisane LGBTİ bireylerin ailelerine açılmasını zorunlu kılacağı gibi kimliklerinin ifşa olmasının da yolunu açacaktır. Bu durum hapisane ziyaretine gidecek LGBTİ mahpus yakınlarını da aynı şekilde kapsayacak ve LGBTİ mahpusun ailesi, çocuğu, arkadaşı ziyarete giderken bir nevi damgalanacaktır.

Sonuç Yerine

CİSST, bu metinde odağa alınan LGBTİ mahpusların sorunlarına dair bir araştırma yürütmektedir. Bu araştırma kapsamında LGBTİ mahpusların güncel durum ve ihtiyaçları ve elde edilen veriler, LGBTİ dernekleri, oluşumlar, aktivistler, avukatlar ve akademisyenler tarafından LGBTİ mahpuslar ağı mail grubu üzerinden tartışılmaktadır. Tartışmalar neticesinde elde edilen veriler, sorunlar ve güncel durumlar <https://lgbthapiste.wordpress.com> adresinde paylaşılmaktadır. Çalışmaları ve güncel verileri bu site aracılığıyla takip edebilirsiniz.

LGBTİ MAHPUSLAR İÇİN ALTERNATİFLER

Eva Tanz*

LGBTİ mahpuslar hapiste geçirdikleri süre boyunca birçok problemle karşılaşmaktadır. Negatif ayırım, soyutlanma, cinsel taciz ve tecavüze uğrama riskleri diğer mahpuslara göre çok daha fazladır**. Yapılan araştırmalar ve tecrübeler, LGBTİ mahpusların sadece hapis süresince değil, öncesi ve sonrasında da çok fazla desteğe ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Aşağıda verilen örneklerde farklı ülkelerin veya projelerin LGBTİ mahpuslara özel ihtiyaçlar ve sorunlara karşı denedikleri çözümleri göreceğiz.

I. Hapishanede Cinsel Taciz Ve Tecavüz

LGBTİ mahpuslar, hapishane içerisinde diğer mahpus ve hapishane çalışanları tarafından yoğun olarak cinsel taciz ve tecavüze uğrama riski altındadırlar. Güney Afrika "cinsel oryantasyona dayalı negatif ayrımcılığa yönelik anayasal koruma sağlayan ilk ülke" olsa da, bu sorun ülke içerisinde bilindik bir sorun olmaktan kurtulamamıştır***. Güney Afrika Pollsmoor Hapishane'sinden üç adet gardiyanın oluşturduğu "Friends Against Abuse" (Tacize Karşı Dostlar) isimli grup, tacize uğrama ihtimali yüksek mahpusları tesisin taciz olması ihtimali yüksek kısımlarından daha güvenli olabilecek kısımlara transfer etmek için kuruldu****. Just Detention International'dan yardım alarak, beraber seçilen görevliler için bir eğitim programı hazırladılar****. Günümüzde hapishaneleri daha iyiye ilerletmek adına "Güney Afrika'da görevliler ve aktivistler arasında süregelen eski bir ortaklık" süregelmektedir*****.

* Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği / Türkiye Hapishane Çalışmaları Merkezi

** UNODC (2009). *Handbook on Prisoners with Special Needs*. United Nations Publication

*** a.g.e.

**** JDI-SOUTH AFRICA (2015). *Website content*. Retrieved, May, 12, from: <http://www.justdetention.org/en/south-africa.aspx>

***** a.g.e.

***** a.g.e.

2. Aile İle İletişim

LGBTİ mahpuslar aileleri ile çok az görüşme ya da hiç görüşememe riski altındadır. Aynı cinsiyetten iki kişinin evlenmesine kanunen izin verilmeyen ülkelerde, negatif ayrımcılığa maruz kalmakta ve diğer mahpuslara tanınan haklardan yararlanamamaktadırlar*. İsrail, Arjantin, Brezilya ve Kostarika'nın da aralarında bulunduğu birçok ülke, heteroseksüel çiftlere verilen haklara paralel olarak, evli olmayan kişiler için de eş ziyaretlerine izin vermektedir.”

3. Sağlık

LGBTİ mahpusların, özellikle trans mahkûmların hormon tedavisi ya da cinsiyet değiştirme süreçlerinde özel tıbbi ihtiyaçları vardır” İskoç Hapishane Hizmetleri (SPS) ve İskoç Eşitlik Ağı “Hapishanede Cinsel Kimlik ve Cinsiyet Değiştirme Politikası” nı 2014'te düzenlemiş ve yürürlüğe koymuştur. Hormon tedavi ve cinsiyet değişimiyle ilgili olan planın maddeleri aşağıdaki gibidir:****

- Cinsiyet değiştirme tedavisi süren mahpusların tutukluluklarından önce başlayan cinsiyet değişimi hormon tedavisine devam etmelerine izin verilmelidir (SPS).
- Cinsiyet değiştirmek isteyen mahpusların özel bir değerlendirme ve tedaviye sahip olmalarına İskoçya Cinsiyet Değişimi Protokolü aracılığıyla izin verilmelidir. Hapishanedeki mahpusların İskoçya Cinsiyet Değişimi Protokolü yoluyla cinsiyet değiştirme hormon tedavisi, tüy alma ve/veya tıbben uygun bulunmuş ameliyatlara erişimine izin verilmelidir.
- Güvenlik ve risk yönetimi sebeplerinden mahpusun cinsel kimliği veya cinsiyet değiştirme durumuyla ilgili tercihlerinden farklı kararlar alınmak zorunda kalırsa, bu sebepler açık bir şekilde PR2 sisteminde kaydedilmeli ve mahpusun bir sonraki cinsiyet değişimi durumunda tekrar gözden geçirilmelidir.

SPS ve Eşitlik Ağı, Ulusal Sağlık Hizmetiyle (NHS) beraber çalışmaktadır. NHS mahpuslara toplumda erişebilecekleri sağlık hizmetlerine eşit hizmet sunmaktadır.

4. Ayrımcılık

LGBTİ mahpuslar ve çalışanlar farklı düzeylerde ayrımcılıkla karşılaşılıyorlar. Bunu sonlandırmak için, Amerikan Sivil Haklar Birliği (ACLU) and Lezbiyen Hakları için Ulusal Merkez (NCLR) Amerika'daki hapishanelerde “Haklarını Bil: Trans Mahkûmları Korumak için Yasalar, Mahkeme

* UNODC (2009). *Handbook on Prisoners with Special Needs*. United Nations Publication

** GSW (2013). Conjugal visits approved for gay and lesbian prisoners in Israel. Retrieved, May, 10, from: <http://www.gaystarnews.com/article/conjugal-visits-approved-gay-and-lesbian-prisoners-israel030713>

*** UNODC (2009). *Handbook on Prisoners with Special Needs*. United Nations Publication

**** Scottish Prison Service (2014). Gender Identity and Gender Reassignment Policy for those in our Custody. Scottish Prison Service

Kararları ve Yasal İpuçları” adlı kitapçığı bulunduruyor^{*}. Bu kitapçıkta LGBTİ mahkûmlara hapis-
hanedeki özel hakları, bu haklar ihlal edildiği zaman ne yapılması, kime başvurusu gerektiğini ve
her mektubun bir kopyasını Hapishanede Tecavüzü Önleme Yasası(PREA) ilgili bölüme gönder-
mesi konusunda tavsiyeler yer alıyor.

Bazı derneklerden bir diğer örneğe “Değişim için Yol Haritası: LGBTİ İnsanları ve HIV’lı insan-
ların Suçlarını Tayin Etmek için Ulusal Yasa Önerileri- Federal Daireler için Öneriler”^{***}. Bu belge
federal yetkililer için “ayrımcı ve aşağılayıcı polis eylemleri, LGBTİ mahpuslar için hapishane ko-
şullarının iyileştirilmesi... Ve LGBTİ gençlerin ve yetişkinlerin sistemle direk yüz yüze gelmesini
engellemek[...]” konusunda bir yol haritasıdır.”^{****}

5. Cinsiyet Sınıflandırması ve Barınma

İskoçya, ILGA tarafından oluşturulan 2015 Avrupa Gökkuşuğu İndeksi’nde LGBTİ’lilerin yasal
eşitliği bakımından Avrupa’nın en iyisi olarak gösterildi. Eşitlik Ağı’nın yapılacak daha çok iş oldu-
ğu konusunda uyarılarına rağmen, bunun sebebinin “İskoç politikacıların LGBTİ’lere fikir alışveri-
şinde bulunma isteği” olduğunu ifade ettiler. (...)”^{*****}

İskoç Hapishane Hizmeti (SPS) ve Eşitlik Ağı’nın ortak politikası mahpuslara doğum cinsiyetlerine
ve şu anki cinsiyetlerine göre yerleştirilmesi dahil birçok hak tanıır. Bu haklar mahpusun istekleri
üzerinden kararlaştırılır. Ayrıca, mahpus girişte erkek ya da kadın görevli tarafından aranmak iste-
diğine karar verme hakkına sahiptir.

Üstelik hapishane personeline giriş ve cezaevinde kaldıkları süre boyunca trans mahpuslara nasıl
davranmaları gerektiğini öğretmek için eğitici Youtube videoları hazırlamıştır.”^{*****}

6. Yargıya Ulaşım Ve Hapis Cezası/Yakın Gözetim İçermeyen Önlemler

ABD’deki Sylvia Rivera Hukuk Projesi , “Mahpus Hakları Projesi” ile LGBTİ mahkûmlara yasal
yardım sunar. Düşük gelirli trans mahpuslara ve beyaz olmayan trans mahpuslara da destek olurlar.
”^{*****} Sağlık hizmetleri, güvenlik, yeniden giriş veya cinsiyet değiştirme koşulları konusunda yasal
olarak yardımcı olurlar. “Mahpus Danışma Komitesi”, yakın zamanda hapsedilmiş 60 “cinsiyet de-
ğiştiren ve uyumsuz birey”den oluşmaktadır. Hapis cezası veya yakın gözetim içermeyen önlemleri

* ACLU & NCLR (2014). Know Your Rights: Laws, Court Decisions, and Advocacy Tips to Protect Transgender Prisoners. Retrieved, May, 10, 2015 from: https://www.aclu.org/files/assets/121414-aclu-prea-kyrs-1_copy.pdf

** Hanssens, C., Moodie-Mills, A., Ritchie, A., Spade, D. & Vaid, U. (2014). A Roadmap for Change: Federal Policy Recommendations for Addressing the Criminalization of LGBT People and People Living with HIV. *Recommendations for Federal Agencies*. New York: Center for Gender & Sexuality Law at Columbia Law School.

*** a.g.e.

**** ILGA (2015). Scotland Named Best Country In Europe For LGBTİ Legal Equality. Retrieved, May, 10, 2015 from: <http://news.srv.tv/scotland/1320036-scotland-named-best-country-in-europe-for-lgbti-legal-equality/>

***** İskoç Hapishane Servisi-Trans Mahpus Arama Bölümü -Eğitim Serisi: <https://vimeo.com/99915101>

***** Sylvia Rivera Law Project (2015). *Prisoner Rights Project*. Retrieved, May, 12, 2015 from: <http://srp.org/about/legal-services/prisoner-rights-project/>

savunmaları ve buna bağlı gerçekleştirdikleri çalışmaları sayesinde, daha az trans kefalet için tutulmakta veya hapse gönderilmektedir. Hapishane personeli cinsiyet değiştiren mahkûmların özel sağlık hizmeti ihtiyaçları konusunda eğitilmekte ve cinsiyet değiştiren bireyler için de “kefaletle serbest kalma ve şartlı tahliye için hazırlanma” imkânı sağlanmaktadır.

7. Dış Dünyadan Soyutlanma

LGBTİ mahpuslar dış dünyadan soyutlanmayla karşı karşıya kalırlar. Bunun nedeni sadece aileleriyle iletişim eksikliği değil ayrıca hapishanenin içinde başlı başına soyutlanmaya sebep olan diğer mahpusların ve hapishane personelinin sergilediği ayrımcı tutumdur. Cinsiyet değiştiren kadınları “şiddet, taciz ve tecavüzden” korumak adına New York’un en büyük hapishanesi cinsiyet değiştiren kadınlar için barınma imkânı sağlayan bir bölüm açtı¹. Bu bölüm, cinsiyet değiştiren kadınların ihtiyaçlarını ve haklarını korumak adına gösterilen faydalı bir çabadır.

8. Bizim Tavsiyelerimiz

Hapishaneleri toplumun bir aynası olarak kabul edersek, LGBTİ mahpusları tecrite tabi tutmak, hatta onları özel koşullara yerleştirmek, problemin özü olan LGBTİ mahpuslara genel olarak uygulanmakta olan negatif ayrımcılığa bir çözüm bulmaya yaklaşmamaktadır. LGBTİ'lere karşı hapishane içi ve dışında davranışları değiştirmek ve önyargıları düzeltmek adına programlar ve eğitimler kalıcı hale getirilmelidir.

* Huffington Post (2014). *New York's Largest Jail To Open Housing Unit For Transgender Women*. Retrieved, 10. May, 2015 from: http://www.huffingtonpost.com/2014/11/18/rikers-transgender-women_n_6181552.html

TÜRKİYE'DE YABANCI UYRUKLU MAHPUSLARIN GENEL DURUMU VE YABANCI UYRUKLU MAHPUSLAR İLE İLGİLİ ULUSLARARASI İYİ ÖRNEKLER / ÖNERİLER

Ayşegül Algan*

Yabancı uyruklu mahpuslar, o ülkede yaşayan, dili ve kültürü bilen, göçmen statüsünde kişiler olabileceği gibi, o ülkeye ilk kez gelmiş, kısa süreliğine uğramış kişiler veya ülkeyle hiçbir bağlantısı olmayan yabancılar da olabilir.

Dil İle İlgili Engeller

Yabancı uyruklu mahpusların maruz kaldığı hak ihlallerinin başlıca sebebi dil engelidir. Bu sebeple hem adalete hem de sağlık hizmetlerine erişimleri oldukça kısıtlı düzeyde kalmaktadır.

Aşağıda sayılan örnek ve önerilere ek olarak yabancı mahpusların hapsedikleri ülkenin dilini öğrenmeleri için imkân sağlanması da düşünülmelidir.

- Yabancı mahpuslar gözetimine alınmalarıyla birlikte sorunlar yaşamaya başlamaktadır. Dil bilmeyen kolluk kuvvetleri tarafından sorguları yapılmakta, savcılık aşamasında kendilerini ifade etmede yaşadıkları dil engeli nedeniyle tutuklanabilmektedirler. Mülteci statüsünde görülmesi gereken yabancıların da tutuklandığı ve hapishaneye gönderildiği durumlarla karşılaşmaktadır.
- Yabancı mahpusların yaşadığı bir diğer dil engeli adalete erişim konusunda görülmektedir. Baroların atadığı dil bilmeyen avukatlar yabancı mahpusların savunmalarını yapmak durumunda kalmaktadır.
 - Bu durumun önüne geçebilmek için Adalet Bakanlığı ile Barolar arasında bir koordinasyon sağlanmalı, dil bilen avukatların yabancı mahpusların avukatlığını üstlenmeleri sağlanmalıdır.

* Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği / Türkiye Hapishane Çalışmaları Merkezi

- Hapishane kurallarının ve yönetmeliklerin yabancı uyrukluların konuştuğu dillerde mevcut olmaması, disiplin cezaları almalarına neden olmaktadır. Bu durum dilekçe yazmalarını dahi imkânsızlaştırmaktadır.
 - Türkiye'deki yabancı mahpusların en çok bildiği en az 5 dil belirlenip bu dillerde kitapçıklar hazırlanmalı ve mahpusların erişimine açılmalıdır.
- Yabancı mahpuslar dil engeli nedeniyle çoğu zaman yasal haklarından haberdar değiller.
 - Bazı Belçika hapishaneleri avukatlar tarafından düzenlenen "yabancı mahpuslara yönelik bilgilendirme seansları" gerçekleştirmektedir.
 - Çek Cumhuriyeti, Malta ve Macaristan gibi bazı ülkelerde sivil toplum örgütleri yabancı mahpuslara ücretsiz hukuki destek sunmaktadır.
 - İngiltere ve Galler'in Hapishane Hizmetleri, konsolosluk çalışanlarının hapishane rejimleri hakkında bilgilendirilmesi ve kendi vatandaşlarına profesyonel hizmet sağlayabilmeleri adına iki yılda bir toplantılar düzenlemektedir.
 - Hapishanelerde bulunan yabancı mahpusların sığınma talebinde bulunabileceği de göz önüne alınmalı ve kendilerine bu konuda bilgi verilmesinin yol ve yöntemleri yaratılmalıdır.
 - Yabancı mahpuslara, adalete erişimlerinde destek veren örgütler ve onların iletişim bilgileri hakkında bilgi verilmelidir.
- Yabancı mahpuslar, hapishanelerde dil bilen personel eksikliği nedeniyle de birçok hak ihlaline uğramaktadır. Özellikle sağlık alanında sıkıntılar görülmekte, hastalıkların teşhis ve tedavisinde gecikmeler ve problemler yaşanmaktadır.
 - Bu gibi durumların önüne geçmek için en etkili tedbir hapishanelerde dil bilen (en azından ortak dil olarak İngilizce) sağlık görevlisinin istihdamıdır. Zira çeviriyi üstlenen başka bir personel veya mahpus olduğunda hastanın mahremiyet hakkı çiğnenmiş olur.

Nakil

Mahpuslara cezalarını çekmek için kendi ülkelerine nakledilmeyi talep etme hakları ve naklin hukuki sonuçlarıyla ilgili açık ve eksiksiz bilgi verilmesi ön koşuldur.

- Eğer Türkiye'de hapsedilmiş bir mahpus kendi ülkesine nakledilmek için bir başvuruda bulunuyorsa, başvurusu sırasıyla savcılık, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, mahpusun vatandaşı olduğu ülkenin konsoloslugu ve kendi ülkesine gitmektedir. Çoğu zaman başvurular bürokrasi içinde kaybolmakta ve mahpus ücretini ödemesine rağmen nakil işlemi için aylarca, yıllarca bekletilmektedir.
 - Bu mağduriyetin önüne geçmek için bürokratik süreç sadeleştirilmeli, hapishane idareleri hem yurtdışındaki hem de Türkiye'deki tüm adli kurumlarla koordinasyon içinde çalışmalıdır.

Ayrımcılık ve İzolasyon

- Yabancı mahpusların bulunduğu hapisanelerde HIV+ mahpuslarla daha sık karşılaşmaktadır. HIV konusunda eksik ve yanlış bilgilere sahip olan hapisane çalışanları ve diğer mahpuslar, HIV pozitif olan yabancı mahpuslara karşı ayrımcı yaklaşabilmektedir.
 - Bu ayrımcılığın ortadan kaldırılması için, Adalet Bakanlığı tarafından, bu konuda faaliyet yürüten STÖ'lerin hapisane personeline ve mahpuslara yönelik seminerler vermesi sağlanabilir.
- Türkiyeli mahpuslar ve yabancı mahpuslar ziyaret ve telefon hakkı konusunda aynı haklara sahiptirler: Biri açık, üçü kapalı olmak üzere ayda 4 ziyaret ve haftada 10 dakika telefonla görüşme hakkı. Teorik düzeydeki bu hak eşitliği, pratikte yabancı mahpusların bir başka mağduriyetine sebep olmaktadır. Zira yabancı mahpusların yakınları için ziyaretin, Türkiyeli mahpusların yakınlarına göre çok daha masraflı olmasına ve ziyarete çok daha az gelebilmelerine rağmen ziyareten aynı sürede yararlandırılmaları; aynı şekilde yabancı mahpusların ziyaretçilerinin çok daha az gelmesine rağmen Türkiyeli mahpuslarla aynı sayı ve sürede telefon hakkını kullanmaları bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.
 - Ziyaret ve telefon hakkı konusunda yabancı mahpuslara yönelik pozitif ayrımcılık yapılması sağlanmalı ve bu konuda düzenlemeye gidilmelidir. Kilometrelerce uzaktan, yüksek miktarda para ve çokça zaman harcayarak gelen aileleriyle görüş süreleri uzatılmalı ve özellikle ziyaretçisi gelemeyen yabancı mahpusların telefon hakları arttırılmalıdır. Telefon görüşmelerini saat farklarını dikkate alan zamanlarda yapabilmeleri sağlanmalıdır.
 - Polonya'da Doğu Avrupa ülkelerinden gelen mahpuslar, aile ziyaretlerinin daha kolay gerçekleşmesi için doğu sınırına yakın hapisanelere yerleştirilmektedir. Bu tip bir düzenleme yapılmadan önce elbette mahpusun isteği dikkate alınmalıdır.
 - İtalya'nın Padova Hapishanesi'nde ailesi gelemeyen mahpusların aileleriyle görüşmeleri için Skype odaları bulunmaktadır.
 - Mahpusun aynı uyruktan, dinden ya da kültürden başkalarıyla aynı hapisaneye yerleştirilmesi, onun yalıtılmışlık hissini giderecekse bu göz önünde bulundurulmalıdır.

Maddi

- Yabancı uyruklu mahpusların oldukça büyük bir kısmı, temizlik ve haberleşme gibi temel olarak görülebilecek ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz durumdadırlar.
 - Yabancı mahpusların bir kısmı Türkiye'deki hapisanelerin atölyelerinde çalıştırılmaktadır. Ziyaretçilerini sıklıkla göremeyen, herhangi bir maddi kazancı olmayan mahpuslar için atölyelerden yararlanmak fazlasıyla önemlidir. Fakat tüm gün çalışmanın sonucunda kazanılan ücret 7-8 lira civarındadır. Bu ücret oldukça yetersizdir. Atölyelerde çalışmanın bedeli mahpuslardan ve emek örgütlerinden görüş alınarak tekrar belirlenmeli ve bunun ardından ihtiyaç sahibi mahpuslardan çalışmak isteyenlere öncelik tanınmalıdır.

- İhtiyaç sahibi mahpuslar için temizlik gibi bazı temel ihtiyaç ürünleri, bedeli hapisanenin döner sermayesinden ve emanet para faizinden karşılanmak üzere mahpuslara verilmelidir.

Bahsedilen ve benzeri önerilerin gerçekleştirilebilmesi, yapılaşması için, düzenli personel eğitimlerine yabancı uyruklu mahpusların idaresiyle ilgili meselelerin de dahil edilmesi gereklidir.

Birleşmiş Milletler'in konuya getirdiği önerilerinden biri de yabancı uyruklu mahpus sayısının gerekli kıldığı yerlerde idare seviyesinde bir danışmanın ve koordinatörün atanmasıdır. Böylesi bir idari kadro bahsedilen tüm önerileri kolaylaştıracaktır.

KAYSERİ'DE DENETİMLİ SERBESTLİK HİZMETLERİ

Denetimli Serbestlik Nedir?

Denetimli serbestlik, yükümlülerin suç işlemesine neden olan davranışlarının düzeltilerek, tekrar suç işlemelerinin önlenmesi, ceza infaz kurumundan salıverilen yükümlülerin takip edilmesi, madde bağımlılarının rehabilitasyonu, mağdurların uğradıkları zararın giderilmesi ve bu yolla toplumun korunmasıdır.

Denetimli Serbestlik Teşkilatı

20 Temmuz 2005 tarihinde 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu yürürlüğe girmiş ve 81 il 50 ilçe merkezi olmak üzere, adalet komisyonunun bulunduğu 131 yerde denetimli serbestlik müdürlükleri kurulmuştur.

Denetimli Serbestlik Teşkilatı - Merkez Teşkilat

Denetimli Serbestlik Teşkilatı -Taşra Teşkilatı

131 Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Müdürlüğümüz

1 Müdür, 1 Müdür Yardımcısı, 16 DS Uzmanı (7 Öğretmen-6 Sosyolog-2 Psikolog-1 Sosyal Çalışmacı), 28 DS Memur (İKM), 5 Memur.

Kuruluşundan bu yana müdürlüğümüze infaz edilmek üzere;

2006 yılında; 237

2007 yılında; 313

2008 yılında; 857

2009 yılında; 832

2010 yılında; 888

2011 yılında; 1141

2012 yılında; 2463

2013 yılında; 5430

2014 yılı 10 kısım itibariyle 5253

toplam 17.413 dosya infaz edilmek üzere gönderilmiştir. 2014 yılına kadar 5836 dosyanın infazı başarıyla tamamlanmıştır. Toplam ihlal oranı ise 1/3'i geçmemektedir.

Denetimli Serbestlik Kararları

SORUŞTURMA AŞAMASINDA

Adli kontrol kararları;

- Ceza Muhakemesi Kanunu 109. madde
- Çocuk Koruma Kanunu 19. ve 20. maddeleri kapsamında soruşturma aşamasında verilen adli kontrol kararlarının infazı müdürlüğümüzce yerine getirilmektedir.
- Ayrıca 6545 sayılı yasa ile birlikte kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanan kişiler hakkında, TCK madde 191/3 kapsamında soruşturma aşamasında verilen 1 yıl süre ile tedavi ve denetimli serbestlik kararlarının infazı da müdürlüğümüzce yerine getirilmektedir.

KOVUŞTURMA VE TAHLİYE AŞAMASINDA

- Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar (eğitim kurumuna devam etme, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklama, sürücü ve ruhsat belgelerinin geri alınması, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklama, kamu yararına ücretsiz çalışma cezaları),
- Hapis cezasının ertelenmesi (eğitim kurumuna devam etme, ücretli çalışma, rehberlik çalışmalarına katılma yükümlülükleri),
- Belli haklardan yoksun bırakma (meslek veya sanatın icrasının yasaklanması ya da sürücü belgesinin geri alınması),
- Mükerrer,
- Etkin pişmanlık,
- Konutta infaz,
- Suça sürüklenen çocukların denetim altına alınması kararları da

müdürlüğümüzce yerine getirilmektedir. Ayrıca mahkeme tarafından ağaç dikme cezası, kitap okuma cezası, içkili yerlere girmeme cezası gibi kararlar verilmekte ve bu kararlarda müdürlüğümüz tarafından infaz edilmektedir.

SALIVERME SONRASINDA

Ceza İnfaz Kurumundan NAKİL; (CGTİHK 105/A)

Ceza infaz kurumunda bulunan ve koşullu saliverilmesine 1 yıl ve daha az süre kalan iyi halli hükümlüler denetimli serbestlikten yararlanmak için infaz hâkimliğinden talepte bulunabilmektedirler. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına karar verilen hükümlüler ceza infaz kurumundan çıktıktan sonra üç gün içerisinde talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne **müracaat etmek zorundadır.**

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezalarının infazına karar verilen yükümlüler hakkında;

- Kamuya yararlı bir işte ücretsiz olarak çalıştırılma,**
- Bir konutta denetim ve gözetim altında bulundurulma,**
- Bir bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulma,**
- Belirlenen yer veya bölgelere gitmeme,**
- Belirlenen programlara katılma,**

yükümlülüklerinden bir veya birden fazlasına tâbi tutulmasına karar verilir.

Denetim ve İyileştirme Süreci

Risk ve İhtiyaçların Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

Denetimli serbestlik uygulamalarında risk değerlendirmesi; sanık veya yükümlünün kendisine, ailesine, mağdura, topluma ve denetimli serbestlik personeline karşı taşıdığı zarar verme riski ile tekrar suç işleme riskinin belirlenmesidir.

Denetimli serbestlik uygulamalarında ihtiyaçların belirlenmesi; sanık veya yükümlülerin suç tekrarının ve zarar verme risklerinin en aza indirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla kişinin ihtiyaç duyduğu hizmet ve programların belirlenmesidir.

Kamu Hizmeti Cezası – ÜCRETSİZ ÇALIŞMA

Kamu hizmeti cezası, kamu kurumu-kuruluşu veya kamu yararına hizmet veren bir özel kuruluşta yerine getirilir. Kamu hizmeti cezasının infazında yükümlü günde en az dört en fazla sekiz; haftada en az yirmi en fazla kırk saat çalıştırılır.

Grup halinde çalıştırılan hükümlülerin başında bir personelimiz görevlidir. Bireysel çalıştırılan hükümlüler ise müdürlüğümüz denetim bürosu tarafından çalıştırıldığı kurumda her zaman denetlenir.

Tedavi ve Denetimli Serbestlik Tedbirleri (TCK 191/3)

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanan kişiler hakkında soruşturma aşamasında 5 yıl erteleme verilmekte ve bu 5 yıl içinde TCK 191/3. maddesi kapsamında 1 yıl süre ile tedavi ve denetimli serbestlik veya sadece denetimli serbestlik kararına hükmedilmektedir. Yükümlünün müdürlüğe müracaat etmesinin ardından hakkında tedavi kararı verilmiş ise Kayseri Ruh Sağlığı Merkezi'ne başvurması için sevk edilmekte ve 5 iş günü içinde sağlık kurumuna başvurması istenilmektedir.

Kayseri Ruh Sağlığı Merkezi tarafından tedavinin tamamlandığına dair bir rapor gönderilmesinin ardından, rehberlik/iyileştirme çalışmalarına başlanılmaktadır. Sadece denetimli serbestlik kararı verilmiş ise yükümlünün müdürlüğümüze müracaat etmesiyle rehberlik/iyileştirme çalışmalarına başlanılmaktadır. Rehberlik ve iyileştirme çalışmalarına başlamadan önce yükümlünün risk ve ihtiyaçları doğrultusunda bir plan yapılmakta, planda bireysel görüşmelere-grup çalışmalarına-seminerlere yer verilmektedir. Rehberlik/iyileştirme çalışmalarının ilk aşamasında yükümlüye bir bireysel görüşme uzmanı atanmakta ve bu uzman yükümlülere tanımak, grup çalışmalarına, seminer ve diğer etkinliklere hazırlamak amacıyla görüşmeler gerçekleştirilmektedir.

Görüşmelerde, aynı-nakdi-iş-barınma-sağlık vb. ihtiyacı olduğu tespit edilen yükümlüler, bu süreçleri yöneten müdürlüğün dış kurumlarla ilişkiler ve koruma kurulları bürosuna yönlendirilmekte ve bu büro tarafından ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yapılmaktadır. Bireysel görüşme aralıkları 3 haftayı geçmemekte ve en az 3 görüşme şeklinde yapılmaktadır. Bireysel görüşme uzmanı 3 bireysel görüşme sonunda yükümlülerin grup çalışmasına uygun olup olmadığına yönelik bir sonuç bildirmekte, gruba uygun olmayan yükümlüler kişisel gelişim ihtiyaçlarına göre seminer programlarına ve boş zaman aktivitelerine yönlendirilmektedir.

İhtiyaç yoksa bireysel görüşme üç görüşmeden fazla yapılmamaktadır.

Bireysel görüşmeler sonrasında grup çalışmasına uygun olan yükümlüler öncelikli ihtiyaçları doğrultusunda SAMBA (Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Farkındalık Programına), Öfke Kontrolü, HAYDE (Hayat İçin Değişim Programı) programlarından en az birine alınmaktadır. Bu programlar 10 oturumdan ve en az 4, en fazla 16 kişilik gruplardan oluşmakta olup; 14 günde bir yapılmaktadır. Bu programlarda yükümlülerin derse aktif katılımı sağlanmakta, kağıt-kalem çalışmaları ve rol playerlar yapılmakta, videolar izlettirilmekte, oyunlar oynattırılmaktadır. Grup çalışmalarını tamamlayan veya grup çalışmalarına uygun olmayan yükümlüler ihtiyaçları doğrultusunda en az ayda bir defa kişisel gelişim seminerlerine yönlendirilmektedirler. Müdürlüğümüzde 19 farklı konuda seminer programları düzenlenmekte ve bu seminerleri; İl Emniyet Müdürlüğü, İl Müftülüğü, Halk Sağlığı Müdürlüğü, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden görevlendirilen eğitimciler vermektedir.

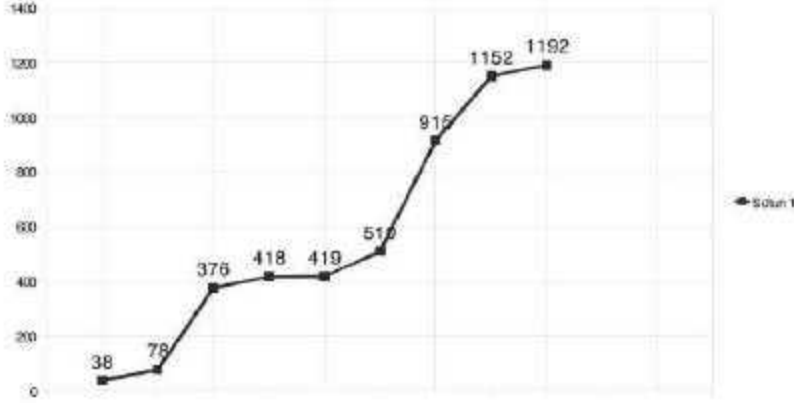

SEMİNERLER

Madde bağımlılığı semineri, stresle başa çıkma semineri, iş arama teknikleri semineri, iyilik-kötülük ve insan semineri, bayan hükümlülerle ebeveyn tutumları semineri, suça sürüklenen çocukların anne ve babalarına evlilikte çatışmaya sebep olan faktörler semineri, bulaşıcı hastalıklar semineri, toplum kuralları semineri, öfkeyle başa çıkabilme semineri (drama yöntemiyle), aile içi şiddet ve iletişim semineri, trafik güvenliği semineri, büyük küçük ilişkilerinde sevgi ve saygı, kutlu doğum haftası, hayat için değişim programı, suça sürüklenen çocuklara verimli ders çalışma teknikleri semineri ve çeşitli söyleşiler müdürlüğümüz tarafından düzenlenmiştir.

KAYSERİ DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜĞÜ 2006 DAN 2014 KASIM AYINA KADAR GELEN TEDAVİ DOSYALARI

ÜLKE GENELİ 2006 DAN 2014 MAYIS AYINA KADAR GELEN TEDAVİ DOSYALARI

ELEKTRONİK KELEPÇE

Adli kontrol kararları ve konutta infaz kararlarının yerine getirilmesinde şüpheli, sanık veya yükümlülerin toplum içinde izlenmesi, denetim ve takibi elektronik kelepçe takılmak suretiyle de yerine getirilebilmektedir.

KORUMA KURULU

Koruma kurulu başkanı cumhuriyet başsavcısı veya görevlendireceği cumhuriyet savcısıdır.

Üyeler

- Baro Temsilcisi
- Belediye Başkanı veya Görevlendireceği Yardımcısı
- Ceza İnfaz Kurumu Müdürü
- Denetimli Serbestlik Müdürü
- Milli Eğitim Müdürü
- Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü
- Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı Temsilcisi
- Çalışma ve İş Kurumu Müdürü
- Ziraat Ve Halk Bankası Müdürleri

Sivil Toplum Örgütü Üyeleri

- Ticaret Ve Sanayi Odası Yöneticisi
- Ziraat Odası Yöneticisi
- Borsa Temsilcisi
- Esnaf Ve Sanatkarlar Birliği Yöneticisi
- Kamuya Ait Fabrika Yöneticileri

KURULA YAPILAN YARDIM TALEPLERİ;

Koruma kurulunda başvurusu kabul edilen kişilere talepleri doğrultusunda çeşitli yardımlar yapılmaya çalışılır.

- İş
- Ayni yardım
- Nakdi yardım
- Sağlık
- Eğitim
- Psiko-sosyal yardım
- Kredi
- Diğer

ELVEREN İNSANLAR DERNEĞİ

Yeşim Gürsoy

Amacımız:

- Dernek; kadın, erkek, çocuk, genç, yaşlı, bakıma muhtaç, engellileri ve dezavantajlı kişileri güçlendirmek için yaşadıkları her türlü sosyal, kültürel, ekonomik sorunları çözmeye yönelik çalışmalar yapmak, politikalar üretmek ihtiyaç duydukları her alanda gerekli desteği ve yardımı sunmak, eğitim-kültür-sağlık alanlarında faaliyette bulunmak amacı ile kurulmuştur.

Misyonumuz:

- Kadın, yaşlı, çocuk ve engelli olan bireyleri yaşamın her alanında destekleyerek, eğitim-kültür-sağlık alanlarında araştırma ve faaliyette bulunmaktır.

Vizyonumuz:

- Toplumsal sorunların çözümünde yön veren ve elveren bir sivil toplum kuruluşu olmaktır.

Temsiliyet

- Samsun İl Kadın Hakları Kurulu
- Samsun İl Uyuşturucu Koordinasyon Kurulu
- Atakum Kent Konseyi
- İlkadım Kent Konseyi

Kadın Sağlığı Eğitimi

Denetimli Serbestlik Müdürlüğü Protokol

DS Eğitim Programı 2014

Öfke kontrolü	Y. Doç. Dr. Cem Gençoğlu
Erkili iletişim ve beden dili	Y. Doç. Dr. Buğra genç
Sigara ve sağlık	Uz. Dr. Saliha Ercan
Toplum bilinci ve suça yönelme	Doç. Dr. Selim Eren
Ağız ve diş sağlığı	Dr. Sibel Özdemir
Bağımlılık yapan maddeler ve zararları	Y. Doç. Dr. Akan karkuş
Çocuk hakları	Av. Birgül Bilgin
Çatışma çözme becerileri	Y. Doç. Dr. Hatice Kumcağız
Geri dönüşüm	Yük. Müh. Nurdan Aycan
Aile içi iletişim	Doç. Dr. İlknur Avcı
İnsan hakları	Y. Doç. Dr. Namık Kemal Topçu
Erkili zaman yönetimi	Doç. Hasan Gül
Stresle baş etme	Y. Doç. Mehmet E. Sardoğan

İşçi sağlığı ve güvenliği	Uz. Berna Yeğın
Empati ve sempati	Serap Küçükırca Uysal
Öfke kontrolü	Y. Doç. Dr. Hatice Kumcağız
Bilgi okuryazarlığı	Uz. Ethem Olukçuoğlu
Stresle baş etme	Y. Doç. Yaşar Barut
Hastalıklar ve nedenleri	Prof. Dr. Tefvik Sünter
Evlilik öncesi psikolojik danışma	Doç. Dr. Melek Kalkan
Teknoloji bağımlılığı	Arş. Gör. Cansu Mayadağılı
Çevre temizliği ve çevre bilinci	Uz. Berna Yeğın

“Umutlu Yarınlar” Yaşam Boyu Eğitim Programı 2015

- Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- Elvin Derneğı
- Samsun E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
- 24 Eğitim semineri
 - Erkek hükümlüler 10
 - Kadın hükümlüler 10
 - Personel 4

Cezaevi Eğitim Programı 2015

Akılci İlaç Kullanımı ve Antibiyotikler	Prof. Dr. Hakan Leblebicioğlu
Kadın ve Toplumdaki Yeri	Yeşim Gürsoy
Sigaranın Zararları	Uz. Dr. Özgür İnce
Uyuşturucu Kullanımının Etkileri	Y. Doç. Dr. Akan Karakuş
İstiklal Marşı ve Mehmet Akif Ersoy	Prof. Dr. Yavuz Bayram
Kütüphane ve Bilgi Okuryazarlığı	Uz. Ethem Olukçuoğlu
Samsun ve Kültürel Değerlerimiz	Muhterem Balcı
Kutlu Doğum	Prof. Dr. Hüseyin Peker
Engelliler Haftası	Y. Doç. Dr. Yaşar Barut
Beden Dili	Y. Doç. Dr. Buğra Genç
Kişiler Arası İletişim	Doç. Dr. Yücel Öksüz
Başarı ve Motivasyon	Prof. Dr. Faruk Bağırıcı
Stresle Baş Etme	Y. Doç. Dr. Yaşar Barut
Spor ve Basit Egzersizler	Okt. Meryem Gezer Sevinç

Obezite	Dr. Hatice Öz
Kadın Sağlığı	Dr. Ayça Kılıç Esen
İnsan Hakları ve Demokrasi	Av. Birgül Bilgin
Yaşlılık	Sevil Bilasa
Hayvanlar ve yaşamımızdaki yeri	Doç. Dr. Şule Sanal
Çevre ve Çevre Bilinci	Uz. Berna Yeğin
Organ Nakli	Uz. Dr. Mehmet Kazak
Ağız ve Diş Sağlığı	Prof. Dr. Ertan Ertaş
Mevlana	Prof. Dr. Cevdet Kılıç
Evrensel Değerler ve Önemi	Doç. Dr. Yakup Keskin

Sokaktan Haber Var

SOHAB Proje Ziyaretleri

- Samsun Valiliği
- Samsun Büyükşehir Belediyesi
- Samsun Cumhuriyet Baş Savcılığı
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi
- Atakum Belediyesi
- Canik Belediyesi
- İlkadım Belediyesi
- Samsun Gazeteciler Cemiyeti
- Anadolu Ajansı
- Cihan Haber Ajansı
- Doğan Haber Ajansı
- İhlas Haber Ajansı
- Arena Gazetesi
- Ekip Gazetesi
- Gerçek Gazetesi
- Haber Gazetesi
- Halk Gazetesi

Neler Öğrendik

- STK'ların eğitimi
 - Yükümlüler, STK üyelerini daha yakın hissediyor, kendi gibi görüyor
 - Güven duygusu daha fazla
- Eğitimlerde sosyal ortam oluşuyor
 - Kaynaşma

- Toplumda kabul edilme
- Toplumun bir bireyi olma duygusu
- Özgüvende artış
- Görsel ve yazılı basına doğru mesajın ulaşması
 - Soruna karşı farkındalığın artışı
- Eğitimlerin etkisi
 - Eleştirel düşünme, yorumlama, gözleme becerileri ile merak duygusunda ve çevreyi algılamada artış,
 - Dünyaya, çevreye bakışının değişmesi
- Proje, yükümlüleri yeni bir iş alanında çalışma konusunda motive etmiştir
- Proje, sivil toplum kuruluşu ile kamu kurum ve kuruluşlarının suçların önlenmesi konusunda birlikteliği için örnek oluşturmuştur.

Akademisyenler 'Sokaktan Haber Var' projesiyle buluştu

Nurdan Öncel Taşkın

Samsun Cumhuriyet Başsavcılığı Denetim Serbestlik Müdürlüğü ve ELVİN Derneği işbirliği ile gerçekleştirilen YEDAŞ'ın çözüm ortağı olduğu, Samsun Büyükşehir Belediyesi'nin katkı sağladığı "Sokaktan Haber Var" Projesi'nin eğitimleri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde devam ediyor

İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü öğretim elemanları tarafından verilen eğitimlerin ilk gününde haber, habercilik kavramları ve medyaya ilişkin temel bilgiler hedeflendi. Eğitim 28 Kasım'a kadar devam edecek. Eğitimlere Denetimli Serbestlik Müdürü Canan Soğukpınar, Elvin Derneği Başkanı Yegim Gürsoy ve Elvin Derneği Eğitim Koordinatörü Prof. Dr. Hakan Leblebicioğlu eşlik ettiler.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi İletişim Fakültesi konferans salonunda verilen eğitim programında, Denetimli Serbestliğe tabi 25 kişiye İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nurdan Öncel Taşkın ve Yrd. Doç. Dr. Onur Bekiroğlu, Yrd. Doç. Dr. Beste Nigar Erdem, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Oktan, Öğr. Gör. Emine Ceng ve Araş. Gör. Hasan Turgut tarafından "Haber nedir? Haber türleri nelerdir? Haber yazma teknikleri ve dikkat edilmesi gereken hususlar, Medya okuryazarlığı, gerçek-kurgu haber farkındalığı, doğru habere erişme, manipülasyon, görsel haber ve medyanın gücü ile ilgili

haber örnekleri verilerek etkileşimli bir ortamda katılım sağlandı. **GELECEKTEKİ İSTİHDAMLARINA KATKI AMAÇLANIYOR**

"Sokaktan Haber Var" sorumluluk projesi ile Samsun ilinde ve yarı çevresinde yaşayan Denetimli Serbestlik kap-

samındaki yükümlülere verilen fotoğraf ve gazetecilik temel bilgileriyle, meslek edinmelerine temel oluşturacak bazı temel bilgilerin kavranması, bakış açılarının genişletilmesi, özgüven kazanımı ve gelecekteki istihdamlarına katkı sağlanması amaçlanıyor. **Abdullah GAYDAN**

İNSAN HAKLARI İHLALLERİ VE HAPİSHANELER

Medeni Aygöl

İnsan Hakları Erzurum Şubesi Başkanı

Merhaba, öncelikle tüm katılımcıları, kurumum ve şahsım adına selamlıyorum.

Böylesi önemli bir konuda bizleri bir arada buluşturan CİSST Genel Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Zafer Kırış'a ve bu buluşmanın mimarlarından Sayın Ayşe Tek arkadaşımıza teşekkür ediyor, kentimize hoş geldiniz diyorum.

Ceza kanununda suç sayılan eylemleri yaptığı şüphesiyle yargılanan tutukluların veya suç sayılan eylemleri yapması nedeniyle cezalandırılan hükümlülerin aramızdan ayrılıp cezaevlerine konulduktan sonra bir gün yeniden aramıza dönebilecekleri unutulmamalıdır.

Her ne kadar cezaevine konan tutuklu ve hükümlülerin özgürlükleri kısıtlansa da anayasadan kaynaklanan bireysel temel insan hakları devam etmektedir. Bu nedenle cezaevlerindeki insanların haklarına, sorunlarına duyarlı olmak gerekmektedir. Yaşanılan dünya coğrafyasında her birimizin birer mahpus adayı olduğumuza da unutmamak gerekir.

Günümüzde cezaevleri, hem toplumun korunması hem de hükümlülerin toplum içinde yeniden suç işlemelerinin önüne geçilecek şekilde iyileştirilmelerinin, yeniden sosyalleştirilmelerinin gerçekleştirildiği hizmet kurumları olarak değerlendirmek gerekiyor.

Oysa tutuklu ve hükümlüler, yani mahpuslar, cezaevlerinde sağlık, beslenme, temizlik koşullarının yetersizliğinden, haberleşme, ziyaretler vb. gibi konularda yaşadıkları sorunlardan sürekli olarak şikâyet etmektedirler.

Kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılması başta işkence ve diğer kötü muamele yasağı olmak üzere her türlü insan hakları ihlali riskini barındıran ve devlet tarafından gerçekleştirilen ciddi bir zorlayıcı fiildir.

Özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin korunması ve varoluşu, tamamıyla yetkililerin ve kamu görevlilerinin sorumluluğundadır.

Cezaevlerine özgü çalışmalar yürüten İHD, TTB, ÇHD, TUHAD-FED, CİSST gibi kurumlara, çeşitli cezaevlerinden maruz kaldıkları işkence ve kötü muamele gördüğünü belirterek başvuran kişi sayısı ile her biri birer suç duyurusu niteliğindeki başvuruların hiçbir yargısal sürece tutulmayışı gösteriyor ki, devletin kendi hiyerarşisi ve yönetsel mekanizmaları içinde yer almakta olan müfettişler, denetleme kurulları, insan hakları kurulları, cezaevi izleme kurulları gibi mekanizmaların denetim faaliyetleri, kişilerin işkence ve kötü muameleden korunmasında etkin bir güvence sağlamamaktadır.

Bu kaygıların giderilmesini sağlamak amacıyla, BM İşkenceye Karşı Sözleşme'ye bir ek olarak hazırlanan ve 22 Haziran 2006 tarihinde yürürlüğe giren "Seçmeli Protokol" ile kişinin kamusal iradeyle doğrudan ya da dolaylı olarak bağlantılı olduğu ve kendi iradesi dışında terk edemediği her türlü yerin bağımsız, ulusal ve uluslararası mekanizmalarca denetlenmesini öngörmüştür.

Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi (Md. 10) der ki: "Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkes, insani muamele ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygı gösterilme hakkına sahiptir."

Kurumumuza yapılan başvurulara baktığımızda, mahpuslara ve ailelerine yönelik insan hak ve özgürlükleriyle bağdaşmayan tutumlarla karşılaşmaktayız. Bir ülkede insan haklarının ve özgürlüklerin göstergesinin cezaevleri olduğunu belirtmek istiyorum. Bugün Türkiye cezaevlerinde ciddi sıkıntıların yaşandığını görmekteyiz, birçok alanda ihlal başvuruları gelmektedir. İHD olarak bu ihlalleri sonlandırmak için çaba göstermekteyiz; tüm çabalara rağmen, ihlallerde maalesef bir azalma yaşanmıyor.

Cezaevleri hak ihlallerinin yaşandığı en önemli mekânlar arasında yer almaktadır. "Birçok kez yaptığımız açıklamalarla dikkat çektiğimiz, kimi zaman ise özel heyetler oluşturarak gezdiğimiz cezaevlerinde nasıl hukuk dışı uygulamalar ve hak ihlalleri yaşandığı, aslında kamuoyunun da bilgisi dahilindedir. Bunu sadece bizler ve duyarlı kamuoyu bilmiyor, ayrıca yetkililer de biliyor. Nitekim derneğimize yapılan başvurular veya yaptığımız incelemeler sonucu tespit ettiğimiz hak ihlallerini her fırsatta devletin ilgili birimlerine bildirmekteyiz. Ancak çoğu zaman bu sorunlar görmezden gelinmekte, sorunların çözümü için adım atılmamaktadır."

Yapılan başvurularda tespit ettiğimiz hak ihlallerinden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

- Ziyaretçiler ve tutuklulara uygulanan ince arama,
- Mahpuslara yönelik kelepçeli muayene ve sağlık hakkı ihlalleri,
- Tecrit ve izolasyon,
- Aile görüş engellemeleri,
- Haberleşme hakkı engellemeleri,
- Sevk uygulamaları,
- Taciz, tecavüz,
- Cezaevlerinde işkence,
- Ölüm ve yaralanmalar,
- Cezaevlerinde açlık grevleri sırasında ve sonrasında yaşanan ihlaller gibi.

Bu ihlallerin içerisinde en ön plana çıkan da cezaevlerindeki hasta mahpusların durumudur.

"9 Mayıs 2015 tarihinde güncelleştirdiğimiz hasta mahpuslar listemizde ve Hasta Mahpuslar Raporu'nda da görüleceği üzere, cezaevlerinde halen yüzlerce hasta mahpus bulunmaktadır ve bunlardan çoğu artık ölüm sınırındadır. Bu soruna ilişkin yaptığımız değerlendirmede, bir süre önce Meclis Genel Kurulu tarafından kabul edilen ve yasallaşan hasta mahpusların salıverilmesine ilişkin yasanın yetersizliklerinden söz etmiştik. Bu yasanın yetersizliği önümüzdeki günlerde daha da net ortaya çıkacaktır. Geçtiğimiz yıllarda neredeyse her gün cezaevlerinden ölüm haberleri aldık. Fakat artık bu soruna bir çare bulunmalıdır. Bu sorun, öyle sıradan yasa değişiklikleriyle değil, daha gerçekçi bir yaklaşımla çözümlenmelidir ve cezaevindeki ağır hastalar bir an önce serbest bırakılmalıdır. Aksi takdirde cezaevlerinden ölüm haberleri gelmeye devam edecektir."

2014 yılında TBMM'de insan hakları ve özgürlüklerini ilgilendiren 14 kanun ve 9 da insan hakları ve özgürlüklerine dair sözleşmelerin onay kanunları kabul edilmişti.

Yasaların neredeyse tümü "torba yasa" diye tabir edilen yasalardı. Bir ölçüde özgürlükleri geliştiren yasaların yanı sıra aynı ölçüde kısıtlayanlar da vardı. Olumsuz olanlara birkaç örnekle baktığımızda: MİT yasası, internet düzenlemeleri ile ilgili yasalar, Sağlık Bakanlığı ile ilgili olup hekimler için tehdit oluşturan düzenlemeler ve HSYK yasalarını sayabiliriz.

Aynı dönemde kısmen olumlu yasal düzenlemeler de vardı; fakat baskın olan tarafı hem yasalar hem de iktidarın söylemleri bakımından otokrasiye doğru gidişin işaretlerini taşıyordu.

Uygulamadaki insan hakları sorunu ise biliniyor. Yargısız infazlar, keyfi gözaltı ve tutuklamalar, adil olmayan yargılamalar, düşünceye uygulanan soruşturma ve dava baskıları gibi.

İç güvenlik paketi diye bilinen torba kanunla özgürlükler hapsedilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne baktığımızda:

- Polise zaten keyfi ateş etme yetkisinin tanınmış olmasından kaynaklı yaşam hakkı ihlal edilmektedir (M2).
- Kayıt dışı gözaltı uygulaması ve işkence yasağı (M3).
- Keyfi gözaltı imkânı ile kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı (M5).
- Savunma hakkının kısıtlanması ile adil yargılanma hakkı (M6).
- İfade özgürlüğünün sınırlanması ile ifade özgürlüğü hakkı (M10).
- Toplanma özgürlüğüne getirilen sınırlamalar ile toplantı ve gösteri hakkı (M11) ihlal riskleri artmaktadır.

Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu ile göz yaşartıcı gaz ve basınçlı gazların hapis-hanelerde kullanım yolu açıldı. Asayışı bozan olayları önlemek, pasif direniş göstermek gibi nitelemeler yoluyla güvenlik görevlilerine zor kullanma imkânı getirmekte. Görevliler cezaevi içine silahlarıyla girebilmektedir. İnfaz kanununun 86. maddesine ek yapılarak ziyaretçi görüşmeleri kayıt altına alınabilmektedir.

Ceza kanununun 297. maddesinde değişiklik yapılarak cezaevi yönetimlerinin takdiri ile pankart, afiş, resim, sembol içeren dokümanların cezaevine girişi engelleniyor.

Sonuç olarak her torba yasada ve onlarca yasada yüzlerce düzenleme yapılıyor. Yasalar toplumun çeşitli kesimlerinin fikrine, katkı ve katılımına açık değil.

Bu anlamda cezaevleri sorunlarına ilişkin çözüm önerilerimizi de sunmak istiyoruz.

İnsan Hakları Derneği olarak diyoruz ki:

- Cezaevleri fiziki yapısı, maddi koşulları ve uygulanan muameleler bir bütün olarak insan onuruna yakışır nitelikte olmalı,
- Cezaevlerindeki yaşam koşullarının, cezaevi dışındaki yaşam koşullarıyla mümkün olduğunca uyumlu olmasına özen gösterilmeli,
- Ziyaretçi ve tutuklulara, ince arama denen, onur kırıcı ve insanlık onurunu rencide eden aramalara son verilmeli,
- Tecridin insan üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılabilmesi için mevzuatta belirtilen programların dışında mahpusların bir araya gelebilmeleri sağlanmalı, faaliyetler için kendilerine farklı seçenekler sunulmamalı,
- Keyfi hücre ve tecrit uygulamaları ortadan kaldırılmalı,
- Mahpusların muayeneleri mahremiyete uygun şekilde, yalnız ya da en azından kimsenin duymayacağı bir ortamda yapılmalı, cezaevi hekimi ve tıbbi personelin İstanbul Protokolü eğitimi almaları sağlanmalı,
- Mahpusların yeterli düzeyde sağlıklı yaşam koşulları ve tıbbi bakıma erişimi sağlanmalı, sağlık hizmetleri ve mahpusların hekimle görüşme talepleri gereksiz gecikme olmaksızın karşılanmalı,
- Avukatlarla görüşmenin ve yazışmaların mahremiyeti sağlanmalı, resmi kurumlar ve avukatlarla yapılan yazışmaların denetime tabi tutulması engellenmeli,
- Aile ve dış dünya ile temas hakkı engellenmemeli, mahpus yararı gözetilerek dışarı ile ilişkilerin güçlendirilmesi sağlanmalı, bu itibarla ailelerin mahpusları ziyaret edebilmesi için ailelerin ikamet ettikleri yere yakın bir cezaevinde tutulmaları gerekmekte,
- Mahpusların anadilde görüşme ve yazışma hakları yasal güvence altına alınmalı, mevzuat ve uygulamadan kaynaklanan engellemeler kaldırılmalı,
- Yemekler, yeterli ölçüde besin değerine sahip ve makul çeşitlikte olmalı, sağlık sorunu olan mahpuslara hekim kontrolünde özel diyet yemeği verilmeli,
- Cezaevi rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanmalı,
- İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolüne uygun şekilde “bağımsız ulusal ve uluslararası denetim” mekanizmalarının oluşturulması sağlanmalı,
- Hasta mahpuslar bir an önce serbest bırakılmalı, tedavilerinin sağlıklı koşullarda yapılması sağlanmalıdır.
- Ve en son olarak diyoruz ki çocuk cezaevleri kapatılsın...

Bu çok değerli zamanınızı ayırıp sabırla dinlediğiniz için tüm katılımcılara ayrı ayrı teşekkür eder saygılar sunarım.

BİR KATILIMCI ÖNERİLERİ...

Hüseyin Kaya

Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Öğrenci

Ben Hüseyin Kaya, Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi son sınıf öğrencisi olarak ADANA-SÜRMEİLİ OTELDEKİ toplantıya katıldım. Hapishanelerimiz üzerine yapacağımız toplantının çok önemli olduğunu, hapishanelerimizde değişmesi gereken ya da değiştirme, iyileştirmemiz gereken binlerce sorunun beklediğini bilerek, mahpusların umudu olmak için toplantıya katıldım. Herkes biliyor ki dünyada her hapishanenin sorunları sıkıntıları vardır, onun için biz de Türkiye hapishanelerinde sorun ve sıkıntı olmadığına yönelik bir beyanda bulunursak sanırım iyi niyet yapmış olmayız, çünkü sorunlarımızı çözmek için önce o sorunlarımızın varlığını kabul etmemiz lazım. Evet, tüm dünya ülkelerindeki hapishaneler gibi bizim hapishanelerimizde de önemli derecede sorunlarımız var, yapılması beklenen, umut edilen ıslahatlarımız var. Öncelikle toplantı başkanı ve yardımcısı iyi hazırlanmışlardı, yani ülkemizdeki çokça hapishaneyi dolaşmış olup sorunları kendi gözleriyle görmüş olduklarından kolayca bir çok sorunu tanımlayıp, evet şu sorunlarımız var diye takır takır söyleyebilecek tecrübede olduklarını söyleyerek, öncelikle bu haklarını teslim etmeliyim. Toplantıya bir çok dernek katılmıştı bu iyi bir yöndü, her ne kadar çözümlerimizi orada anlatabilmek için bir günlük toplantı yetmemiş olsa da toplantı devamında ve sonrası kafamda tasarladığım 4 çözümü burada kısaca açıklamak istiyorum.

1. fikrim: Mahpusların dertlerini kendilerini güvende hissedebilecekleri bağımsız kurum veya kuruluşlara anlatabilmek için ALO MAHPUS TELEFON HATTI kurulması lazım. Bu şekilde mahpuslarımız dertlerini hiyerarşi altında olmadıkları bağımsız kişilere anlatırlar ve var olan sorunlar daha sağlıklı bir şekilde çözülür. Mahpuslar dertlerini daha rahat anlatabilecekleri için kendilerini daha güvende hissederler psikolojik olarak.

2. fikrim: Hapishanelerde yardıma muhtaçların ihtiyaçlarının karşılanması için MAHPUSLARIN TEMEL İHTİYAÇLARININ, İSTEKLERİNİN KARŞILANMASI PROJESİ de acilen hayata geçirilmeli. Çünkü mahpus olan ya da hapis olan herkesin bir dayanağı yakını ailesi olmayabilir. Örneğin permatik, kitap, iç çamaşırı, ayakkabı, elbise, özel ihtiyaçların... karşılanması için hapishanelerde kalanlara dağıtılmak üzere vatandaşların gerek 2. el eşyalarını gerekse de 1. el eşyalarını bir dernek ya da kararlaştırılacak bir kuruma vererek, oradan hangi mahpusa ne lazımsa gönderilir ya

da mahpusların varsa özel istekleri eşyaların toplanacağı kuruma not düşülür. Böylece vatandaşlar da bu şekilde o ihtiyaçları karşılayabilmiş olur.

3. fikrim: Mahpuslardan belirlenen üretime dayalı bir işte çalışmaya müsait olup gönüllü olarak çalışanların, ailelerini, arkalarında bıraktıkları çocukları veya bakmakla yükümlü oldukları yakınlarına asgari ücrete yakın bir para verilebilir, böylece mahpusların aileleri perişan ve destekten yoksun kalmış olmazlar. Amaç, mahpusların ailelerinin de ekonomik sıkıntılarla baş başa bırakılarak, onlarında bir nevi cezalandırılmış olmalarının önüne geçmek. Bu şekilde hem mahpus çalışarak rahatlamış olur hem de ailesi de onunla beraber cezalandırılmış olmaz.

4. fikrim: Hapishaneleri, mahkûmları bağımsız olarak incelemesi gereken bir kurumun olması gerekir. Bu şekilde hapishanelerimizin sorunları daha önceden görülmüş, çözülmüş olunur.

Yani toplantı sayesinde bu gibi fikirlerimiz ortaya çıktı orada anlatılanlar ışığında. Bu gibi toplantıların daha geniş zaman diliminde, daha ciddi çevrelerin, yüksek mevkili kişilerin de içinde olacağı toplantılar olarak tekrar tekrar yapılması lazım. Bu toplantıları düzenlemede emeği geçen her kuruma, kuruluşa, katılımcıya teşekkür eder, çabaların devamını dilerim. Teşekkürler.

BİLGİ EDİNME
BAŞVURULARI
CEVAPLARI

SORU: Eğitimevlerinde öğrenimine devam eden kaç çocuk bulunmaktadır?

CEVAP:

KURUM ADI	HOKOMİLO	AKADEMİK ÖĞRENİMİ (ÇOCUK SAYISI)						
		I. KADEME	II. KADEME	MES. EĞİT./MES. KURSU	AÇIK İLK. O.	AÇIK Ö.LİSE	ÖRGÜN EĞİT.	KAYIT BİTKLEİYEN
Ankara Çocuk Eğitimevi	87	3	3	23	6	43	3	28
İstanbul Çocuk Eğitimevi	29			14	8	6		9

26 OCAK 2015 tarihi itibari ile çocukların öğrenim durumu ile ilgili sayısal bilgiler

SORU: Eğitimevlerinde tahliye olan çocuklar için herhangi bir yönlendirmeniz bulunmakta mıdır?

CEVAP: Psikolog ve sosyal çalışmacılar tahliyesi yaklaşmış çocuklarla tahliye öncesi görüşme yapmakta, 5402 Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu 17.madde gereği "Müdürlüklerden iletilen suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunların çözümü ile ceza infaz kurumlarından salıverilen hükümlülerin meslek veya sanat edinmelerinde, iş bulmalarında, sanat sahibi olanlar ile tarım işletmeciliği yapmak isteyenlere araç ve kredi sağlanmasında, işyeri açmak isteyenlere yardım edilmesinde ve karşılaştıkları diğer güçlüklerin çözümünde yardımcı olmak, çocuk ve genç hükümlülerin öğrenimlerine devam etmelerini sağlamak, diğer hükümlülere bu konuda yardımcı olmak" koruma kurullarına yönlendirmektedir. Ayrıca ailesi olmayan çocukları aile ve sosyal politikalar bakanlığına yönlendirmektedir.

SORU: Eğitimevlerinde tutulmaktayken disiplin cezası nedeniyle çocuk tutukevine gönderilen çocuklar var mı? Varsa bu çocukların yıllara göre sayısı kaçtır?

CEVAP:

26 OCAK 2015 tarihi itibari ile;

Eğitimevlerinde tutulmaktayken disiplin cezası nedeniyle çocuk tutukevine gönderilen çocuk sayısı	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	26	23	38	57	148	263	19

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-E.4212/140900
Konu: Bilgi edinme başvuru cevabı

08/09/2015

Sayın; Zafer KIRAÇ
(info@cezaevinestk.org)

İlgi : 04/09/2015 tarih ve 85138863.622-E/594 sayılı yazı

24/08/2015 tarih ve 2446 sayılı Bilgi Edinme başvurunuz Genel Müdürlüğümüz tarafından incelenmiş ve cevap aşağıya açıklanmıştır.

Başvurunuzla ilgili olarak;

31.08.2015 tarihi itibari ile kapalı ceza infaz kurumlarında toplam 2304 tutuklu/hükümlü bulunmakta olup, bu çocuklardan 889'u öğrenimine devam etmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı :10972642-622-01-E.4181/140272
Konu: Bilgi edinme başvuru cevabı

08/09/2015

Sayın; Zafer KIRAÇ
(info@cezaevinestk.org)

İlgi : 03/09/2015 tarih ve 85138863.622-E/589 sayılı yazı

24/08/2015 tarih ve 2447 sayılı Bilgi Edinme başvurunuz Genel Müdürlüğümüz tarafından incelenmiş ve cevap aşağıya açıklanmıştır.

Söz konusu başvuruda sorulan sorulara 31/08/2015 tarihi itibarıyla mevcut olan bilgiler doğrultusunda cevap verilmiştir.

Soru 1: Çocuk eğitimevlerinde kaç hükümlü çocuk bulunmaktadır?

Cevap 1: Çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlü çocuk sayısı: 131

Soru 2: Çocuk eğitimevlerinde öğrenimine devam eden kaç çocuk bulunmaktadır?

Cevap 2: Çocuk eğitimevlerinde öğrenimine devam eden çocuk sayısı: 77

Soru 3: 2015 yılı içinde eğitimevindeyken disiplin cezası alması sebebiyle kapalı ceza infaz kurumuna kaç çocuk gönderilmiştir?

Cevap 3: 2015 yılı içinde eğitimevindeyken disiplin cezası alması sebebiyle kapalı ceza infaz kurumuna gönderilen çocuk sayısı: 168'dir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-E.4650/151365
Konu: Bilgi edinme başvuru cevabı

08/10/2015

Sayın; Zafer KIRAÇ
(info@cezaevinestk.org)

İlgi : 05/10/2015 tarih ve 85138863-622-E/650 sayılı yazı

11/09/2015 tarih ve 2627 sayılı bilgi edinme başvurunuz Genel Müdürlüğümüz tarafından incelendi.

Söz konusu başvuruda sorulan sorulara 28/09/2015 tarihi itibarıyla mevcut olan bilgiler doğrultusunda aşağıda cevap verilmiştir.

Soru 1: Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz kurumunda kaç tutuklu çocuk, kaç hükümlü çocuk bulunmaktadır?

Cevap 1: Maltepe Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz kurumunda 28 hükümlü, 257 tutuklu toplam 285 çocuk bulunmaktadır.

Soru 2: Ankara Sincan Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz kurumunda kaç tutuklu çocuk, kaç hükümlü çocuk bulunmaktadır?

Cevap 2: Ankara Sincan Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz kurumunda 56 hükümlü, 238 tutuklu toplam 294 çocuk bulunmaktadır.

Soru 3: İzmir Aliğa Şakran Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz kurumunda kaç tutuklu çocuk, kaç hükümlü çocuk bulunmaktadır?

Cevap 3: İzmir Aliğa Şakran Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz kurumunda 69 hükümlü, 195 tutuklu toplam 264 çocuk bulunmaktadır.

Soru 4: İstanbul Ümraniye Eğitiminde kaç hükümlü çocuk bulunmaktadır?

Cevap 4: İstanbul Ümraniye Eğitiminde 33 çocuk bulunmaktadır.

Soru 5: Ankara Sincan Çocuk Eğitiminde kaç hükümlü çocuk bulunmaktadır?

Cevap 5: Ankara Sincan Çocuk Eğitiminde 86 hükümlü çocuk bulunmaktadır.

Soru 6: Denizli Çocuk Eğitiminde kaç hükümlü çocuk bulunmaktadır?

Cevap 6: Denizli Çocuk Eğitiminde 6 hükümlü çocuk bulunmaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı: 10972642-622-01-E.4333/145223
Konu: Bilgi edinme başvuru cevabı

17/09/2015

Sayın; Zafer KIRAÇ
(info@cezaevinestk.org)

İlgi : 11/09/2015 tarih ve 85138863.622-E/606 sayılı yazı

08/09/2015 tarih ve 2585 sayılı Bilgi Edinme başvurunuz Genel Müdürlüğümüz tarafından incelenmiş ve cevap aşağıya açıklanmıştır.

Başvurunuzdaki; "Kapalı ceza infaz kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan kaç yabancı uyruklu tutuklu/hükümlü çocuk bulunmaktadır?" sorusuna ilişkin olarak;

07/09/2015 tarihi itibarıyla, Kapalı ceza infaz kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan 82 yabancı uyruklu tutuklu/hükümlü çocuk bulunmaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Mustafa AYDIN
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 57551099-207.62-2412
Konu : Bilgi edinme başvurusu hk.

24/04/2015

Sayın Mustafa EREN
(Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği)

İlgi : 15/04/2015 tarihli ve 10972642-622-01-2154 sayılı yazımız.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca 13/04/2015 tarihinde yaptığınız başvurunuz incelenmiştir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapılan başvuruda büromuzu ilgilendiren soruların cevapları aşağıda belirtilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından yapılan bildirimlere göre 24/04/2015 tarihi itibari ile ağır ve sürekli hastalığı Sağlık Kurulu Raporu ile tespit edilen hükümlü ve tutuklu sayısı 397 dir.

Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından yapılan bildirimlere göre 24/04/2015 tarihi itibari ile kanser hastalığı Sağlık Kurulu Raporu ile tespit edilen hükümlü ve tutuklu sayısı 66' dır.

Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından yapılan bildirimlere göre 24/04/2015 tarihi itibari ile kalp hastalığı Sağlık Kurulu Raporu ile tespit edilen hükümlü ve tutuklu sayısı 154'tür.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hâkimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-E.5044/158621

22/10/2015

Konu: Bilgi edinme başvuru cevabı

Sayın; Mustafa EREN
(info@cezaevinestk.org)

İlgi : 14/10/2015 tarih ve 57551099-207.62-5677 sayılı yazı

02/10/2015 tarih ve 2754 sayılı, hastanelerde bulunan mahkum koğuşu, bunların hangi illerde bulunduğu ve kapasiteleri konulu bilgi edinme başvurunuz Genel Müdürlüğümüz tarafından incelenmiş ve cevap aşağıya açıklanmıştır.

Başvurunuzla ilgi olarak;

Talep edilen bilgilerin tespiti için özel bir çalışma yapılması gerekeceğinden; 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanun'unun "İstenecek bilgi veya belgenin niteliği" başlıklı 7'nci maddesinde belirtilen "Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler." hükmü gereğince cevap verilememiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-E.5043/158620
Konu: Bilgi edinme başvuru cevabı

22/10/2015

Sayın; Mustafa EREN
(info@cezaevinestk.org)

İlgi : 14/10/2015 tarih ve 57551099-207.62-5678 sayılı yazı

05/10/2015 tarih ve 2748 sayılı, bilgi edinme başvurunuz Genel Müdürlüğümüz tarafından incelenmiş ve cevap aşağıya açıklanmıştır.

Başvurunuzla ilgi olarak;

Müdürlük teşkilatı bulunan tüm Ceza İnfaz Kurumlarında revir bulunmakta olup, bunların tamamında Sağlık Bakanlığınca aile hekimi görevlendirilmektedir.

Ayrıca Adalet Bakanlığı bünyesinde görevli 11 kadrolu hekim, 4 kadrolu diş hekimi de görev yapmaktadır. Bununla birlikte İstanbul-Maltepe, İstanbul-Silivri, İzmir-Aliğa ve Ankara-Sincan Ceza İnfaz Kurumları Kampüs Hastanelerinde Devlet Hastanesi statüsünde sağlık hizmeti verilmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 57551099.207.622/2468

24/04/2015

Konu : Sağlık sorunları

Sayın Mustafa EREN
(Kamer Hatun Mah.Hamalbaşı Cad.Üstündağ
İş Merkezi No 14/139Galatasaray-Beyoğlu/İSTANBUL)

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı uyarınca yapmış olduğunuz 1278 nolu başvurunuz incelendi.

Söz konusu başvuruda talep edilen 65 yaş üzeri tutuklu ve hükümlülerin ikinci kişilerden bakım ve yardım hizmeti alanlarıntespiti için özel bir çalışma yapılması gerekeceğinden; bahsi geçen Kanun'un "İstenecek bilgi veya belgenin niteliği" başlıklı 7'nci maddesinde belirtilen "Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler." hükmü gereğince cevap verilememiştir.

Bilgilerinizericaderim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hâkimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-1935/52877
Konu : Bilgi edinme başvuru cevabı

31/03/2015

Sayın; Mustafa EREN

(info@cezaevindestk.org)

İlgi : 27/03/2015 tarih ve 77204178.207.99.06/2863 sayılı yazı

23/03/2015 tarih ve 1010 sayılı, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapmış olduğunuz ceza infaz kurumlarında bulunan LGBTİ olarak bilinen kaç hükümlü/tutuklu bulunduğu ve hangi ceza infaz kurumlarında bulduklarının bildirilmesini talep ettiğiniz başvurunuz ilgili büro tarafından incelenmiştir.

Başvurunuzla ilgili olarak;

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun "Özel Hayatın Gizliliği" kenar başlıklı 21 inci ve 25 inci maddeleri uyarınca talebiniz uygun görülmemiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.

ADALET BAKANLIĞI

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 57551099-207.622-2109

09/04/2015

Konu : Bilgi edinme başvurusu

Sayın Mustafa EREN (info@cezaevindestk.org)

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı uyarınca yapmış olduğunuz 1014 nolu başvurunuz incelendi.

Söz konusu başvuruda yöneltilen 1 inci ve 2 nci sorulara yönelik herhangi bir istatistikî veri bulunmadığından cevap verilememiştir.

3 üncü soruya yönelik olarak;

Türk Medeni Kanunu'nun 40'inci madde'sinde "Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, istem sahibinin onsekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbî yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyat gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir." hükmü bulunmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların sağlıklarının korunmasının, teşhis ve tedavilerinin yapılmasının ve sağlığa erişim hakkının kolaylaştırılması ve korunması çağdaş infaz anlayışının temel unsurlarından olduğu açıktır.

Bu kapsamda;

Genel Müdürlüğümüz bu konuda herhangi bir aksamanın ve hak kaybının olmaması için azamî çaba göstermekte ve tıbbî gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gereken her türlü tedbiri almaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK

Tetkik Hâkimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-2140/64137
Konu : Bilgi edinme başvurusu

15/04/2015

Sayın; Mustafa EREN
(info@cezaevindestk.org)

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı uyarınca yapmış olduğunuz 1012 nolu başvurunuz incelendi.

Genel Müdürlüğümüzce 7 – 8 ceza infaz kurumunun bulunduğu Kampüslerin birinin bünyesinde bir bölüm oluşturulması düşünülmektedir.

Ancak farklı cinsel tercihi olan mahkumlar için yeni yapılacak ceza infaz kurumunun ne zaman ve nereye yapılacağı konusu belli olmamakla birlikte proje aşamasında olup, çalışmalar devam etmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-2266/67356
Konu : Bilgi edinme başvuru cevabı

21/04/2015

Sayın; Mustafa EREN
(info@cezaevindestk.org)

İlgi : 20/04/2015 tarih ve 42626735/891 sayılı yazı

23/03/2015 tarih ve 1012 sayılı Bilgi Edinme başvurunuzilgili büro tarafından incelenmiş ve cevap aşağıya açıklanmıştır.

Başvurunuzdaki;

1 inci soru ile ilgili olarak; Ağır ceza merkezlerindeki kapasite itibariyle büyük ceza infaz kurumlarında LGBT'li bireyler için ayrı odalar bulunmakta olup, bu odaların kapasitesi hükümlü sayısına göre değişiklik göstermektedir.

2 nci soru ile ilgili olarak; LGBT' li bireyler için ayrılan odalar uluslararası standartlara uygundur.

Bilgilerinizericaderim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

TBMM'YE SUNULAN
SORU ÖNERGELERİ
CEVAPLARI

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ T.B.M.M. GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 31.10.2012
Sayı: 2012/6336

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah ERGİN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

30.10/2012

Ruhsar DEMİREL

Eskişehir Milletvekili

- 1- Türkiye'de tutuklu ve hükümlü bulunan kadınların sayısı kaçtır ve illere göre dağılımları nasıldır?
- 2- Ceza ve İnfaz Kurumlarında bulunan kadın tutuklu ve hükümlülerin, tutukluluk ve ceza alma nedenleri nelerdir?
- 3- Eşinin şiddetine, karşı-şiddet uygulayıp suç işleyen; tutuklanan ve hükümlü bulunan kadınların sayısı kaçtır ve illere göre dağılımları nasıldır?
- 4- Aile içi şiddet olaylarına neden olan aile bireylerine karşı-şiddet uygulayan tutuklu ve hükümlü bulunan kadınların sayısı kaçtır ve illere göre dağılımları nasıldır?
- 5- Ceza ve İnfaz Kurumlarında tutuklu ve hükümlü annelerle, birlikte yaşamak zorunda kalan çocukların sayısı kaçtır? Yaş ve cinsiyete göre dağılımları nedir?
- 6- Söz konusu çocukların psiko-sosyal ve zihinsel gelişimi ile ilgili yapılan düzenlemeler ve uygulamalar nelerdir?

30.10.2012
30.10.2012
30.10.2012

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2012-610.01-688/2020/4075
Konu : Yazılı soru önergesi

16.105/2013

Sayın Ruhsar DEMİREL
Eskişehir Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/12249 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Çağdaş infaz anlayışının temel amacı hükümlü ve tutukluların zamanlarını eğitim-öğretim, sosyal-kültürel faaliyetler ve işyurdu çalışmaları ile değerlendirmek, topluma yararlı insanlar olarak salıverilme sürecine hazırlanmalarını sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklularla annesinin yanında kalan 0-6 yaş grubu çocuklara yönelik yapılan çalışmalarda, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği çalışmalarına ağırlık verilmekte, bu kapsamda sunulan hizmetlerin çeşitliliği ve kalitesinin artırılması hedeflenmektedir.

23/07/2002 tarihinde imzalanan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı İşbirliği Protokolü" kapsamında ceza infaz kurumlarında annelerinin yanında kalan 0-3 yaş grubu çocukların kreş ve gündüz bakımevi hizmetlerinden yararlanmaları sağlanmıştır. Aynı doğrultuda 21/12/2011 tarihinde imzalanan "Adalet Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı Arasında Annesinin Yanında Kalan Çocukların Gelişimlerinin Desteklenmesi Hakkında İşbirliği Protokolü" ile de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından sunulan okul öncesi eğitim hizmetlerinden, Ülke genelindeki ceza infaz kurumlarında annesinin yanında kalan 3-5 yaş grubu çocuklar da faydalanabilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarımızda bulunan çocuklu kadınlara, toplumun temel yapı taşı olan ailenin gelişimi, hayat şartlarının iyileştirilmesi, aile içi iletişimin güçlendirilmesi ve çocukların okul başarılarının artırılmasına yönelik eğitim programı uygulanmaktadır. 2010 yılında Millî Eğitim Bakanlığı ile işbirliği içinde eğitici eğitimleri tamamlanmış, 2011 ve 2012 yıllarında Personel Eğitim Merkezlerinde 144 psikolog ve sosyal çalışmacıya uygulayıcı eğitimleri verilmiştir.

Öte yandan, 05/04/2012 tarihli ve 6291 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna eklenen 105/A maddesiyle, ceza ve infaz kurumlarında bulunan kadınlara bir ayrıcalık tanınarak, 0-6 yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlülerin cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazı mümkün hâle getirilmiştir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

II- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) 11/03/2013 tarihi itibarıyla, ceza infaz kurumlarında annesinin yanında kalan 0-6 yaş grubunda 235 çocuk bulunduğu; bunlardan 102'sinin erkek, 133'ünün ise kız olduğu;

B) Hükümlü ve tutuklular tarafından işlenen veya işlendiği iddia olunan suçların, işleniş biçimine ve nedenlerine ilişkin Bakanlığımızda istatistiki bilgi bulunmadığı,

Anlaşılmıştır.

III- Kadın tutuklu ve hükümlülerin illere göre dağılımını gösterir tablo ile kadın tutuklu ve hükümlülerin bazı suç gruplarına göre dağılımını gösterir tablo ilişiktir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan

11/03/2013 TARİHLİ İLLERE GÖRE KADIN HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU SAYILARI

SIRA NO	AĞIR CEZA	CEZA İNFAZ KURUMU	İLİ	TUTUKLU	HÜKÜMLÜ	MEVCUT	GENEL TOPLAM
1	ADANA A.C.	Karataş Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ADANA	117	80	197	290
2	KOZAN A.C.	Kozan M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		2	22	24	
3	CEYHAN A.C.	Yumurtalık Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu		0	69	69	
4	ADİYAMAN A.C.	Adıyaman E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ADİYAMAN	3	11	14	14
5	AFYONKARAHİSAR A.C.	Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	AFYONKARAHİSAR	7	18	25	29
6	BOLVADIN A.C.	Bolvadin C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	3	4	
7	AĞRI A.C.	Ağrı M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	AĞRI	2	8	10	10
8	AKSARAY A.C.	Aksaray Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	AKSARAY	8	5	13	13
9	AMASYA A.C.	Amasya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	AMASYA	6	7	13	13
10	ANKARA A.C.	Ankara 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ANKARA	0	1	1	329
11	ANKARA A.C.	Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		84	244	328	
12	ALANYA A.C.	Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ANTALYA	9	34	43	199
13	ANTALYA A.C.	Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		64	92	156	
14	ARDAHAN A.C.	Ardahan B Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ARDAHAN	0	1	1	1
15	ARTVİN A.C.	Artvin Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ARTVİN	2	2	4	4
16	AYDIN A.C.	Aydın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	AYDIN	12	30	42	65
17	NAZİLLİ A.C.	Nazilli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		0	23	23	
18	BALIKESİR A.C.	Balıkesir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BALIKESİR	3	30	33	64
19	BANDIRMA A.C.	Bandırma M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		2	15	17	
20	BURHANIYE A.C.	Burhaniye C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		4	10	14	
21	BARTIN A.C.	Bartın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BARTIN	7	28	35	35
22	BATMAN A.C.	Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BATMAN	18	4	22	22
23	BAYBURT A.C.	Bayburt M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BAYBURT	0	14	14	14
24	BİLECİK A.C.	Bilecik M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BİLECİK	1	7	8	8
25	BİTLİS A.C.	Bitlis E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BİTLİS	7	4	11	11
26	BOLU A.C.	Bolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BOLU	7	10	17	17
27	BURDUR A.C.	Burdur E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BURDUR	4	12	16	16
28	BURSA A.C.	Bursa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	BURSA	36	35	71	71
29	ÇANAKKALE A.C.	Çanakkale E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ÇANAKKALE	1	7	8	8
30	ÇANKIRI A.C.	Çankırı E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ÇANKIRI	0	11	11	11
31	ÇORUM A.C.	Çorum L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ÇORUM	5	23	28	28
32	DENİZLİ A.C.	Bozkurt Kadın Açık Ceza İnfaz Kurumu	DENİZLİ	0	234	234	336
33	DENİZLİ A.C.	Denizli D Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		20	82	102	
34	DIYARBAKIR A.C.	Diyarbakır E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	DIYARBAKIR	55	10	65	65
35	EDİRNE A.C.	Edirne Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	EDİRNE	18	13	31	31

35	ELAZIĞ A.C.	Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ELAZIĞ	2	20	22	22
37	ERZİNCAN A.C.	Erzincan Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ERZİNCAN	1	2	3	3
38	ERZURUM A.C.	Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ERZURUM	16	44	60	62
39	OLTU A.C.	Oltu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1	2	
40	ESKİŞEHİR A.C.	Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ESKİŞEHİR	11	46	57	57
41	GAZİANTEP A.C.	Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	GAZİANTEP	27	31	58	58
42	GİRESUN A.C.	Giresun E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	GİRESUN	2	11	13	14
43	ŞEBİNKARAHİSAR A.C.	Şebinkarahisar K2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	0	1	
44	GÜMÜŞHANE A.C.	Gümüşhane E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	GÜMÜŞHANE	1	0	1	1
45	HAKKARİ A.C.	Hakkari Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	HAKKARİ	1	3	4	4
46	HATAY A.C.	Hatay E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	HATAY	22	13	35	35
47	İĞDIR A.C.	İğdir B Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	İĞDIR	2	3	5	5
48	İSPARTA A.C.	İsparta E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	İSPARTA	10	12	22	22
49	BAKIRKÖY A.C.	Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	İSTANBUL	424	329	753	779
50	BAKIRKÖY A.C.	Silivri B No.lu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		26	0	26	
51	İZMİR A.C.	İzmir Çocuk Eğitimevi	İZMİR	0	1	1	397
52	İZMİR A.C.	İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		102	275	377	
53	ÖDEMiŞ A.C.	Ödemiş M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		3	16	19	
54	ELBİSTAN A.C.	Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	K.MARAŞ	12	14	26	52
55	KAHRAMANMARAŞ A.C.	Kahramanmaraş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		4	22	26	
56	KARABÜK A.C.	Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KARABÜK	1	3	4	4
57	KARAMAN A.C.	Karaman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KARAMAN	4	8	12	12
58	KARS A.C.	Kars Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KARS	2	6	8	8
59	KASTAMONU A.C.	Kastamonu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KASTAMONU	0	12	12	12
60	KAYSERİ A.C.	Kayseri Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KAYSERİ	11	18	29	29
61	KIRIKKALE A.C.	Belice Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KIRIKKALE	3	13	16	16
62	KIRKLARELİ A.C.	Kirklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KIRKLARELİ	4	11	15	15
63	KIRŞEHİR A.C.	Kırşehir E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KIRŞEHİR	2	8	10	10
64	GEBZE A.C.	Gebze Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KOCAELİ	27	208	235	424
65	KOCAELİ A.C.	Kocaeli Açık Ceza İnfaz Kurumu		0	189	189	
66	AKŞEHİR A.C.	Akşehir C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KONYA	3	10	13	62
67	KONYA A.C.	Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		36	10	46	
68	SEYDİŞEHİR A.C.	Seydişehir B Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	2	3	
69	KÜTAHYA A.C.	Kütahya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	KÜTAHYA	0	12	12	12
70	MALATYA A.C.	Malatya E Tipi Kapalı İnfaz Kurumu	MALATYA	18	23	41	41
71	ALAŞEHİR A.C.	Alaşehir M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	MANİSA	6	15	21	54
72	MANİSA A.C.	Manisa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		4	16	20	
73	SALİHLİ A.C.	Salihli C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		2	11	13	

74	MARŞIN A.C.	Mardin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	MARDIN	33	13	46	52
75	MİDYAT A.C.	Midyat M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		3	3	6	
76	MERSİN A.C.	Mersin Açık Ceza İnfaz Kurumu	MERSİN	0	1	1	35
77	SİLİFKE A.C.	Silifke M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		8	26	34	
78	MUĞLA A.C.	Muğla E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	MUĞLA	12	19	31	31
79	MUŞ A.C.	Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	MUŞ	16	3	19	19
80	NEVŞEHİR A.C.	Nevşehir E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	NEVŞEHİR	2	22	24	24
81	NİĞDE A.C.	Niğde E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	NİĞDE	2	13	15	15
82	ORDU A.C.	Ordu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ORDU	3	8	11	29
83	ÜNYE A.C.	Ünye M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	12	18	
84	OSMANIYE A.C.	Osmaniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	OSMANIYE	5	26	31	31
85	RİZE A.C.	Rize I Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	RİZE	1	0	1	1
86	SAKARYA A.C.	Sakarya I Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	SAKARYA	22	26	48	48
87	BAFRA A.C.	Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	SAMSUN	2	6	8	33
88	SAMSUN A.C.	Samsun E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		11	14	25	
89	VEZİRKÖPRÜ A.C.	Vezirköprü M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	SAMSUN	0	2	2	2
90	SİİRT A.C.	Sırt E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	SİİRT	33	23	56	56
91	SİNOP A.C.	Sinop E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	SİNOP	3	16	19	19
92	SİVAS A.C.	Sivas E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	SİVAS	4	29	33	113
93	SİVAS A.C.	Sivas Kadın - Erkek Açık Ceza İnfaz Kurumu		0	80	80	
94	ŞANLIURFA A.C.	Şanlıurfa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	ŞANLIURFA	11	3	14	14
95	TEKİRDAĞ A.C.	Tekirdağ 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	TEKİRDAĞ	12	19	31	31
96	TOKAT A.C.	Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	TOKAT	5	7	12	20
97	ZİLE A.C.	Zile M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		3	5	8	
98	TRABZON A.C.	Trabzon E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	TRABZON	1	8	9	9
99	UŞAK A.C.	Uşak E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	UŞAK	5	13	18	18
100	BOĞAZLIYAN A.C.	Boğazlıyan A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	YOZGAT	1	2	3	17
101	YOZGAT A.C.	Yozgat E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	8	14	

Kadın Tutuklu ve Hükümlülerin Bazı Suç Gruplarına Göre Dağılımı
(28 Şubat 2013 Tarihi İtibarıyla)

Bazı Suç Gruplarına Göre Dağılım	Genel Toplam			Suç Oranları
	Çocuk	Yetişkin	Toplam	
Adam Öldürme	15	1.011	1.026	28%
Uyuşturucu	5	798	803	22%
Yagma/Gasp	6	419	425	12%
Hırsızlık	14	597	611	17%
Yaralama	1	143	144	4%
Cinsel Suçlar	3	103	106	3%
Sahtecilik	1	117	118	3%
Dolandırıcılık	---	124	124	3%
Adam Öldürme Teşebbüs	---	25	25	1%
Fuhuşa Teşvik Etmek/Yaptırmak/Aracılık Etmek	---	232	232	6%
TOPLAM	45	3.569	3.614	100%

*Bu tablodaki veriler; 28.02.2013'de ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu, hükmen tutuklu ve hükümlülerin işlemiş oldukları suçlardan 10 tanesi baz alınarak hazırlanmış ve bir kişinin birden fazla işlediği suçları da sayılmış olup suç sayısını göstermektedir. Bu nedenle, tablodaki genel toplam ile aynı tarihte ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu, hükmen tutuklu ve hükümlü sayısı uyuşmamaktadır.

** Bu tablo, 19/04/2008 tarihli ve 26852 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2008/13472 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Resmî İstatistik Programı kapsamında olmayıp, hizmete özel olarak hazırlanmıştır.

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 13.8.2013
Sayı: 16225

20004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorunun T.C. Adalet Bakanı Sadullah ERGİN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince saygıyla arz ederim. 13.08.2013

Ayşe Escri DANİŞOĞLU

CHP İstanbul Milletvekili

Bir soru önergesine vermiş olduğunuz cevap ile 2016 yılı sonuna kadar mevcut sayısı 5 olan çocuk cezaevi ve eğitim evi sayısının 15'e çıkarılacağı açıklanmıştır. Çocuk tutuklu ve hükümlülerin yetişkinlerden farklı bir alanda cezalarının infaz edilmesi ve haklarındaki hüküm açıklanmaya kadar farklı bir alanda gözetim altında tutulmaları çocuğun yararlıdır ve desteklenmelidir ancak bir politika olarak "yeni çocuk ceza infaz kurumları açmak" yine son çare olarak düşünülmeli, çocuklar ceza infaz kurumlarında mümkün olan en kısa süreyle sınırlı olarak tutulmalı ve tahliyelerinden sonra da destek hizmetlerinden yararlandırılmalıdır.

Türkiye'nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi 40. Madde 1. Fıkrasına göre, "Taraf Devletler, hakkında ceza yasasını ihlâl ettiği üldin edilen ve bu nedenle itham edilen ya da ihlâl ettiği kabul edilen her çocuğun; çocuğun yaşı ve yeniden topluma kazandırılmasının ve toplumda yapıcı rol üstlenmesinin arzu edilir olduğu hususları göz önünde bulundurularak, taşıdığı saygınlık ve değer duygusunu geliştirecek ve başkalarının da insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı duymasını pekiştirecek nitelikte muamele görme hakkını kabul ederler". Aynı sözleşmenin 37. maddesi ise; "çocuğun tutuklanması, alıkonulması veya hapsi yasa gereği olacak ve ancak en son başvurulacak bir önlem olarak düşünülüp, uygun olabilmek en kısa süre ile sınırlı tutulacaktır" hükmüne yer vermektedir. Bu doğrultuda tüm politikalarda çocuğun üstün yararı gözetilmeli ve çocuğunun esenliği öncelikli kabul edilerek temel alınmalıdır. Bu politikalar ile birlikte çocuğu toplum içerisinde rehabilite etmeye yönelik sosyal, yasal, idari ve yargısal tedbirlere yer verilmelidir.

Bu bağlamda;

1. Temel ceza reformlarının gerçekleştirildiği ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun da kabul edildiği 2005 yılından bu yana kaç çocuk hakkında ceza yerine "alternatif yaptırım" yahut da tedbirlere başvurulmuştur?
2. Bu tedbirlere ilişkin olarak, suç tipi, karar tipi, tedbiri uygulayan kurum vs. gibi ayrıştırılmış veri bulunmakta mıdır? Eğer yoksa çocukların suça sürüklenmesi olgusu bakımından oldukça önemli olan bu ayrıştırılmış veriler neden toplanmamaktadır?
3. 2005- 2013 yılları arasında (koruma tedbirine bağlı olarak, hükme bağlı olarak, koşullu salıverme sonrası ve Çocuk Koruma Kanunu 35. maddeye göre denetim altına halleri olmak üzere ayrı ayrı) denetimli serbestlik uygulamasından kaç çocuk faydalanmıştır? Özellikle ilk üç grup bakımından kaç çocuk denetimli serbestlik tedbirinden sonra tekrar suç işlemiştir?
2. Cezaevinde kalan çocuklara cezaevinde geçirdiği süre sonrası rehabilitasyon desteği verilmekte midir? Bu süreçte, tahliye sonrası hizmetler bakımından hangi kurum ve kuruluşlarla nasıl bir işbirliği yapılmaktadır?
3. 2002-2013 yılları arasında çocuk cezaevleri ile sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği amaçlı çalışmalar yürütülmüş müdür? Yetişkin ceza evleri ve çocuk cezaevlerini ziyaret ve denetim amacıyla kaç sivil toplum örgütü başvuru yapmıştır? Bu başvuruların kaçını kabul edilmiştir? STK'ların hazırlanmış olduğu raporlar sonucunda hangi iyileştirmeler gerçekleştirilmiştir?
4. Çocuk cezaevleri ve yetişkin cezaevlerinde kalan çocukların durumu hakkında T.C. Kamu Denetçiliği Kurumu aracılığıyla Bakanlığımıza herhangi bir şikayet bildirilmiş yahut da herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-804/5384/10378
Konu : Yazılı soru önergesi

30/06/2014

Sayın Ayşe Esr DANİŞOĞLU
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/29904 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Bakanlığımızın kayıtları incelenmesinden;

1- a) Çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerinde 2009 yılında 521, 2010 yılında 346, 2011 yılında 164, 2012 yılında 144 çocuk hakkında güvenlik tedbiri uygulandığı;

b) 2005-2013 (Eylül ayı) yılları arasında 77.721 çocuk hakkında denetimli serbestlik kararı verildiği;

2- Ceza infaz kurumlarında bulunan çocuk hükümlü ve tutukluların durumları ile ilgili olarak Kamu Denetçiliği Kurumu aracılığıyla Bakanlığımıza ulaşan herhangi bir başvuru olmadığı;

3- Bakanlığımızca, çocuk eğitimevleri, çocuk kapalı ceza infaz kurumları ve yetişkinlere ait kurumların çocuk bölümlerinde kalan çocuklara yönelik olarak yürütülen eğitim ve iyileştirme faaliyetleri çerçevesinde resmi, özel ve gönüllü kişi, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapıldığı; bu kapsamda 2005-2013 yılları arasında Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği, Semiha Şakir Vakfı, ÖZ-GE-DER, Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, Toplum Gönüllüleri Vakfı, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, Uluslararası Mavi Hilâl İnsani Yardım ve Kalkınma Vakfı, Mutlu Çocuklar Derneği ve üniversiteler ile çeşitli çalışmalar yürütüldüğü; ancak, kaç sivil toplum örgütünün ceza infaz kurumlarını ziyaret ve denetim amacıyla Bakanlığımıza başvuru yaptığına dair istatistik veri bulunmadığı;

4- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanununun 107. maddesi gereğince, koşullu salıverilmeden yararlanan çocuklar hakkında mahkemeler tarafından "bir başkasının gözetimi altında çalışma", "eğitim kurumuna devam etme" ve "rehberlik çalışmalarına katılma" gibi yükümlülükler belirlendiği ya da yükümlülük belirlenmediği takdirde çocukların kendi istekleriyle Cumhuriyet başsavcılıkları başkanlığında, denetimli serbestlik müdürlüklerinin sekretaryası altında kurulan "Koruma Kurulları"na müracaat etmeleri hâlinde çocuk ve gençlerin risk ve ihtiyaçları doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşlarıyla kamuya yararlı sivil toplum örgütleriyle işbirliği içerisinde iyileştirme çalışmaları gerçekleştirildiği;

Çocukların eğitime devam etmelerinin sağlanması, okuma yazma bilmeyen çocukların okuma yazma öğrenmesi gibi ihtiyaçlarının karşılanması için halk eğitim merkezleri, millî eğitim müdürlükleri ve halk kütüphaneleriyle; boş zamanlarının değerlendirilmesi ve sosyalleşmelerinin sağlanması amacıyla gençlik hizmetleri ve spor il müdürlükleriyle işbirliği yapıldığı; çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılması amacıyla kütüphaneler oluşturulduğu; öğrenme güçlüğü bulunan çocukların rehabilitasyon

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

merkezlerine yönlendirildiği; sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları gibi kurumlar, çeşitli kamuya yararlı sivil toplum kuruluşları ile yardım yapmak isteyen kişilerle görüşmeler yapılarak sosyo-ekonomik gücü yetersiz olan çocuk ve gençlerin millî eğitim müdürlükleri tarafından açılan kurslara, ilköğretim, lise ve üniversite hazırlık kurslarına devam etmelerinin sağlandığı; ayrıca söz konusu çocuk ve gençlere aynî ve nakdî yardım yapıldığı;

Anlaşılmıştır.

II- 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun "Görev" kenar başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, adli sicilin tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmakla birlikte, adli istatistikler sanık ve suç esas alınarak derlenmektedir. Müstakil düzenleme konusu ve suçun unsuru olmadığı sürece kaç çocuğun denetimli serbestlik tedbirinden sonra tekrar suç işlediği, ceza yerine alternatif tedbir uygulanmasıyla ilgili, suç tipi, karar tipi, tedbiri uygulayan kurum gibi hususlarla ilgili olarak Bakanlığımızda, talep edilen ayrıntıda istatistik bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 05 Şubat 2013
Sayı: 9686

17657

05 Şubat 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah Ergin tarafından Anayasa ve Meclis içtüzüğü gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını rica ederim.

Saygılarımla

Şafak Pavey

İstanbul Milletvekili

Ülkemizde bulunan ilgili STK'larla birlikte yapmakta olduğum "Özel İhtiyaçları Olan Tutuklu ve Hükümlüler Projesi" kapsamında değerlendirilmek üzere;

1-Tutuklu ve hükümlü engellilerin sayısı ve dağılımı açısından

a) Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinde bulunan ve yukarıda verilen tanımlar çerçevesinde toplam kaç engelli tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır?

b) Tutukluluk ve hükümlülük durumlarına ve buldukları ceza infaz kurumu veya tutukevlerine (il, ilçe, kurum adı belirtilmek suretiyle)göre engellilerin dağılımı nedir?

c) Engel türlerine göre tutukluların ve hükümlülerin ayrı ayrı dağılımları nedir?

Tutuklu

Hükümlü

1- Ortopedik

2- Görme

3- İşitme-konuşma

4- Zihinsel

5- Süreğen hastalıklar

d) Engelli tutuklu ve hükümlülerin tutukluluk ve hükümlülük durumlarına göre kaç ağır engelli, kaç bakıma muhtaç engellidir? Ağır ve bakıma muhtaç engelli tutuklu ve hükümlülerin engel türlerine göre dağılımı nedir?

17657

2- Tutukluluk ve hükümlülük nedenleri açısından;

a) Engelli tutukluların engel türlerine göre tutuklanma nedenleri (hangi yasa/yasaları ihlal) ve tutukluluk süreleri nedir? Bunlardan kaç ağır engelli, kaç bakıma muhtaç engellidir?

b) Engelli hükümlülerin engel türlerine göre hangi yasa/yasaları ihlal nedeniyle hükümlü oldukları ve ceza süreleri nedir? Bunlardan kaç ağır engelli, kaç bakıma muhtaç engellidir? Ağır ve bakıma muhtaç engellilerin kalan ceza süreleri ne kadardır?

3-Düzenlemeler ve sağlık tedbirleri açısından

a- Engelli tutuklu ve hükümlülerin tutulduğu hapisanelerde koşulları ile ortak kullanım alanlarında (iş ve meslek atölyeleri, kütüphane, yemekhane vb) özel düzenlemelere (rampa, engelli tuvaleti, görme engelliler için kabartma zemin, asansör, nakil araçlarına asansör vb) gidilip gidilmediği eğer gidiliyorsa ne gibi özel düzenlemelerin yapıldığı

b- Engelli tutuklu ve hükümlülerin yardımcı cihaz (tekerlekli sandalye, işitme cihazı, baston, şeker ölçüm cihazı vb) ve tıbbi sarf malzeme ihtiyaçlarının (omurilik felçlilerinin üriner katater, işitme engellilerin işitme cihaz pilleri, şeker ölçüm çubukları vb) karşılanıp karşılanmadığı, karşılanıyorsa hangi usul, süre ve esaslarda karşılandığı

c-Ağır engellilere genel bakım ve kişisel bakımları için destek verilir verilmediği, veriliyorsa bu hizmetlerin sakatlık gruplarına ve ceza ve tutukevlerine göre dağılımları nedir?

d-Sakatlığın ilerlemesini önleyici tedavi hizmetlerinden olan koruyucu önleyici tedavi hizmetlerinin (fizik tedavi, iş-ugraşı tedavisi, konuşma terapisi vb) verilir verilmediği veriliyorsa bu hizmetlere dair dağılımları

e- Hapishanelerde engelli tutuklu ve hükümlülere yönelik, bilgilendirici özel materyal var mıdır? Örneğin görme engelliler için hapishane mevzuatlarının kabartmalı baskısı var mıdır? Örneğin işitme engelliler için uyarıcı ışık sistemi var mıdır?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-275/2892/5552

Konu : Yazılı soru önergesi

11 / 99 / 2013

Sayın Şafak PAVEY
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/17657 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Birleşmiş Milletler Cezaevi Kuralları ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Tavsiye Niteliğindeki Cezaevi Kuralları da dikkate alınarak, 2000 yılından itibaren ceza infaz sistemimizde reform niteliğinde çalışmalar yapılmış, son yıllarda özellikle ceza infaz kurumlarımızın fizikî yapısı ve hükümlü rehabilitasyonu alanında çağdaş standartlar yakalanmış bulunmaktadır.

Çağdaş infaz hizmetlerini yerine getirmek için ihtiyaç duyulan, kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgeler yürürlüğe konulmuş, sağlıklı, güvenli, mekanik, elektronik donanımlı ve rehabilitasyon işlemlerine elverişli yeni ceza infaz kurumu projeleri geliştirilmiş, uluslararası normlara uymayan, fizikî şartları ve kapasiteleri itibarıyla eğitim ve iyileştirmenin kısıtlı yapıldığı ya da hiç yapılamadığı küçük ilçe ceza infaz kurumlarının bir kısmı kapatılmıştır.

B) Yeni inşa edilen tüm ceza infaz kurumlarında, engelli hükümlü ve tutuklu girişi olarak kullanılabilmesi amacıyla, ceza infaz kurumu ana girişindeki boy turnikelerinin bulunduğu yerde göz biyometrisine bağlı 120 santimetre genişlikte bir çelik kapı açılmıştır. Bu kapıdan engelli ziyaretçi ve sedye giriş çıkışı da gerçekleştirilmektedir. Ceza infaz kurumlarına engelli hükümlü koğu yapılarak buradaki tuvalet ve duşlar tekerlekli sandalye kullanımına uygun hâle getirilmiştir. Ayrıca, ziyaretçi görüşme mahalli ile mahkûm koridorlarındaki kapılar da 120 santimetre genişliğinde yapılarak mağduriyetler önlenmiştir.

C) Ceza infaz kurumlarımız iki kat üzerine inşa edilmekte olup, havalandırma bölümleri giriş katta yer aldığından, tüm engelli tutuklu ve hükümlüler bu bölümlerden yeteri kadar istifade etmektedirler.

D) Sürekli hastalık, engellilik veya kocama hâli nedeniyle bir başkasının bakımına muhtaç olan hükümlü ve tutukluların ayrı bir bölümde, yakınlarının refakatinde bakımlarının yapılmasına imkân verilmektedir. Yakını bulunmayan hükümlü ve tutukluların bakımlarının sağlanması için, gerekli olması hâlinde, hizmet satın alınmasına yönelik olarak Cumhuriyet Başsavcılıklarına gerekli talimatlar verilmiştir.

Ayrıca, ceza infaz kurumlarında bulunan engelli tutuklu ve hükümlülerin, doktor kararıyla aksi belirtilmediği sürece, kişinin sağlık durumu, mevzuat hükümleri ve kurumun imkânları da göz önünde bulundurularak, diğer tutuklu ve hükümlülerin faydalandığı her türlü imkândan faydalanmaları sağlanmaktadır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

E) Hasta hükümlülerin ihtiyaçlarının sağlık ve bakım merkezi anlayışıyla karşılanması amacıyla, Metris Ceza İnfaz Kurumu kampüsünde, öz bakım becerilerini yerine getiremeyenler için 90 kişilik, akıl hastalığı dışında ruhsal hastalıkları bulunanlar için 48 kişilik olmak üzere, toplam 138 kişilik bir bölüm kurulmuş ve 30/03/2012 tarihi itibarıyla nakiller gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Ağır ve sürekli hastalığı nedeniyle bakıma muhtaç olan diğer tutuklu ve hükümlülerin de talepte bulunmaları halinde tıbbi gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gerekli değerlendirmeler yapılarak Metris 2 Nolu R ve T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakillerinin gerçekleştirilebileceği hususunda Cumhuriyet başsavcılıklarına gerekli talimatlar verilmiştir.

II- Tutuklu ve hükümlülerin, yatarak tedavisi esnasında gerekli görülen her türlü ilaç, muayene, tetkik, tahlil ve tıbbi malzemeleri sağlık hizmet sunucusu tarafından karşılanacağı, ayakta tedavide tıbbi muayene, kontrol, tetkik, diş protezi ve tedavilerine ait giderlerin sağlık hizmet sunucusu tarafından karşılanacağı, hastane tarafından temini mümkün bulunmayan tıbbi malzemeler (ortez, protez, gözlük, işitme cihazı, şeker ölçüm çubuğu, hasta alt bezi vb.) ile ilaç bedellerinin bütçenin Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ait 03.9 (Tedavi ve Cenaze Giderleri) ekonomik kodundan karşılanacağı tüm ceza infaz kurumlarına 15/11/2012 tarihli yazıyla duyurulmuştur.

Ayrıca, Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 03/01/2013 tarihli ve 2013/2 Nolu Genelgesinin, "Tutuklu ve Hükümlülerin Tedavi Giderleri" başlıklı 3. maddesinde;

"Ceza infaz kurumları ve tutukevlerince Bakanlığımıza bağlı hastanelere ve Bakanlığımız hastanelerince üniversite hastanelerine (vakıf üniversiteleri hariç) sevk edilen tutuklu ve hükümlülerin;

A) Yatarak tedavisi esnasında gerekli görülen her türlü ilaç, muayene, tetkik, tahlil ve tıbbi malzemeleri sağlık hizmet sunucusu tarafından karşılanacağı,

B) Ayakta tedavide tıbbi muayene, kontrol, tetkik, diş protezi ve tedavilerine ait giderler sağlık hizmet sunucusu tarafından karşılanacak olup, hastane tarafından temini mümkün bulunmayan tıbbi malzemeler (ortez, protez, gözlük, işitme cihazı, şeker ölçüm çubuğu, hasta alt bezi vb.) ile ilaç bedelleri Adalet Bakanlığı tarafından karşılanacağı,

C) Hükümlünün estetik amaçlı tedavi giderleri kendisi tarafından karşılanacağı",

Hususlarına yer verilmiştir.

III- 24/1/2013 tarihinde kabul edilen 6411 sayılı "Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 5275 sayılı Kanuna geçici madde eklenmiştir. Geçici 4. madde hükmü uyarınca, altı aylık süre şartının ve cezanın belirli bir süre infaz edilmesine ilişkin şartın 31/12/2015 tarihine kadar uygulanmayacağı kabul edilmiştir.

5275 sayılı Kanunun, "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" kenar başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, "Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır." hükmü uyarınca, ceza infaz kurumundaki bir mahkûmun hastalığı sebebiyle cezasının infazının geri bırakılabilmesi

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

için, hastalığının hayatı için kesin tehlike teşkil etmesi aranmaktaydı.

Taslağı Bakanlığımızca hazırlanan 24/01/2013 tarihli ve 6411 sayılı "Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 5275 sayılı Kanunun 16. maddesine eklenen altıncı fıkra hükmü uyarınca, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun hapis cezasının infazının, iyileşinceye kadar geri bırakılabileceği de kabul edilmiştir.

6411 sayılı Kanunla 5275 sayılı Kanunun 16. maddesine eklenen altıncı fıkra uyarınca, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceğini belirterek, hakkında verilen hapis cezasının infazının iyileşinceye kadar geri bırakılmasını talep eden hükümlülerin durumu, 5275 sayılı Kanunun 16. maddesinin üçüncü fıkrasındaki usule uygun olarak ilgili Cumhuriyet başsavcılığı tarafından takdir edilecektir.

IV- Ceza İnfaz Kurumlarında görme engelli hükümlü ve tutuklulara uygulanan iyileştirme çalışmalarında kabartmalı baskı ve uyarıcı ışık benzeri materyal bulunmamaktadır.

V- 22/05/2013 tarihi itibarıyla, ceza infaz kurumlarında bulunan engelli hükümlü ve tutukluların sayısı, engel durumları, suç bilgileri ile hangi kurumda, ne kadarlık süreyle barındırıldıklarını gösteren tablo ilişiktir.

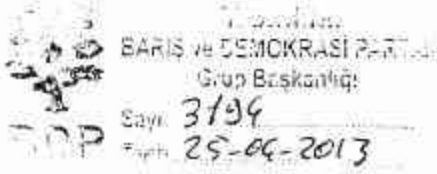
Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan

S.No	Başvuru No	BİRİM ADI	BİRLİKTE GİRİŞ TAARİHİ/GÜÇLÜĞÜ	SÜRE	TEZASU	GİRİŞ	TEARİHİ/GÜÇLÜĞÜ	SÜRE	SUÇLAR	TEZASU	AY	GÜN	ENGELLİ TURU
1	ADANA	MERKEZ	Adana E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	18.02.2007	18.02.2007	6 Yıl 2 Ay 28 Gün	0,0,0	5237 81/1 Kaçınma Ödülme	5237 81/1 Kaçınma Ödülme	0,0,0	0,0,0	Zihinsel Engelli
2	ADANA	MERKEZ	Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	25.06.2006	25.06.2006	6 Yıl 10 Ay 25 Gün	0,0,0	5237 142/1 a.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 a.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	ORTOPEDİK
3	ADANA	MERKEZ	Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	09.05.2011	09.05.2011	3 Yıl 7 Gün	0,0,0	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme; 6136 13/1 Tutuklanma	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme; 6136 13/1 Tutuklanma	0,0,0	0,0,0	GÖRME KAYBI
4	AFYONKARAHİSAR	MERKEZ	Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	11.09.2009	11.09.2009	3 yıl 8 ay 10 gün	0,0,0	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	0,0,0	0,0,0	ORTOPEDİK
5	MANİSA	AKTİFİSAR	Akhisar A3 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	27.11.2011	27.11.2011	1 Yıl 5 Ay 19 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Diş ve Konuşma Engelli
6	ANTALYA	AL-ANYA	Alanya 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	15.03.2012	15.03.2012	1 Yıl 2 Ay 0 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	İşitme ve Konuşma Engelli
7	ANTALYA	AL-ANYA	Alanya 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Tutuklu	22.06.2010	22.06.2010	3 Yıl 10 Ay 27 Gün	0,0,0	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	0,0,0	0,0,0	FELÇ
8	ANKARA	MERKEZ	Ankara 1 Nolu L. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	11.10.2012	11.10.2012	7 Ay 5 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	İşitme ve Konuşma Engelli
9	ANKARA	MERKEZ	Ankara 2 Nolu L. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	23.09.2012	23.09.2012	7 Ay 23 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Zihinsel Engelli
10	ANKARA	MERKEZ	Ankara Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	11.10.2011	11.10.2011	1 Yıl 7 Ay 6 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	ORTOPEDİK
11	ANKARA	MERKEZ	Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	04.11.2011	04.11.2011	1 Yıl 8 Ay 12 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	50 yaşın üzerindeki
12	ANKARA	AYAS	Ayaz Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	23.06.2008	23.06.2008	4 Yıl 10 Ay 26 Gün	0,0,0	5237 81/1 Kaçınma Ödülme	5237 81/1 Kaçınma Ödülme	0,0,0	0,0,0	ORTOPEDİK
13	SAMSUN	BATRA	Batı T. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	26.04.2011	26.04.2011	2 Yıl 19 Gün	0,0,0	6136 13/1 Tutuklanma veya Bulunma; 705 448/1 Akademi Ödülme	6136 13/1 Tutuklanma veya Bulunma; 705 448/1 Akademi Ödülme	0,0,0	0,0,0	GÖRME KAYBI
14	BARTIN	MERKEZ	Bartın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	14.02.2009	14.02.2009	3 Yıl 3 Ay 1 Gün	0,0,0	5237 106/1-1 c.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 106/1-1 c.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	FELÇ
15	İZMİR	BERGAMA	Bergama M. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Tutuklu	29.02.2013	29.02.2013	1 Ay 16 Gün	0,0,0	5237 106/1-1 c.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 106/1-1 c.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Diş ve Konuşma Engelli
16	BİLECİK	BODUZLUK	Büzeylik Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	09.12.2007	09.12.2007	3 Yıl 5 Ay 8 Gün	0,0,0	5237 82/1 J Yaka Akademi Ödülme	5237 82/1 J Yaka Akademi Ödülme	0,0,0	0,0,0	İşitme ve Konuşma Engelli
17	İZMİR	BİNA	Bina Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	24.01.2013	24.01.2013	3 Ay 27 Gün	0,0,0	5237 82/1 J Yaka Akademi Ödülme	5237 82/1 J Yaka Akademi Ödülme	0,0,0	0,0,0	FELÇ
18	BERGÜRE	MERKEZ	Burdur Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	19.04.2010	19.04.2010	3 Yıl 27 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	İşitme Engelli
19	ADANA	CEYHAN	Ceyhan Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	29.08.2003	29.08.2003	9 Yıl 8 Ay 23 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	İşitme Engelli
20	ÇANKIRI	MERKEZ	Çankırı E. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	08.03.2010	08.03.2010	3 yıl 2 ay 17 gün	0,0,0	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	0,0,0	0,0,0	GÖRME KAYBI
21	ÇANKIRI	MERKEZ	Çankırı E. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	18.04.2011	18.04.2011	2 Yıl 27 Gün	0,0,0	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	5237 82/1 a.1 Tutarlanma Ödülme	0,0,0	0,0,0	Ortopedi Engelli
22	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	09.07.2012	09.07.2012	10 Ay 10 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Ortopedi Engelli
23	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	01.10.2008	01.10.2008	4 Yıl 7 Ay 17 Gün	0,0,0	5237 118/4 Nispetli Olmaz Kayıt Dokümanlığı İhale Etilme; 5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 118/4 Nispetli Olmaz Kayıt Dokümanlığı İhale Etilme; 5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Ortopedi Engelli
24	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	17.03.2007	17.03.2007	6 Yıl 2 Ay 1 Gün	0,0,0	5237 118/4 Nispetli Olmaz Kayıt Dokümanlığı İhale Etilme; 5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 118/4 Nispetli Olmaz Kayıt Dokümanlığı İhale Etilme; 5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Ortopedi Engelli
25	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	08.05.2009	08.05.2009	2 Yıl 8 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	İşitme ve Konuşma Engelli
26	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	23.12.2012	23.12.2012	4 ay 29 gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Felç
27	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	24.12.2012	24.12.2012	4 Ay 21 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Ortopedi Engelli
28	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	21.02.2013	21.02.2013	3 ay	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Felç
29	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Tutuklu	11.11.2013	11.11.2013	5 ay 10 gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Felç
30	ÇORUM	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Tutuklu	11.11.2012	11.11.2012	6 Ay 4 Gün	0,0,0	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	5237 142/1 b.1 Kaçınma ve Kurulturumla Eyalet Hakkında	0,0,0	0,0,0	Ortopedi Engelli

31	ÇUBUK	MERKEZ	Çorum 1. Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	21.05.2008	4 Yıl 12 Ay 9 Gün	5237 107/6 Mevzuatın Bütün ve Bütün Sağlıkla Birlikte İstikrarlı ve Güvenli İşletilmesi, 5237 109/5 Cinsel Annelik Kavramı Hakkında Yürürlükte Kalması	21.8.0	İşleme ve Konuşma Engelli
32	AFYONKARAHİSAR	DİNAR	Diğer Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	02.04.2013	1 Ay 13 Gün	5237 142/1 b.1 Kilitlenmiş Soruşturma Mühürüyle Mühürlenmiş Alınan Alınan Eğilim Hakkında Hesaplar	0,4,15	Ortopedi Engelli FELÇ
33	DIYARBAKIR	MERKEZ	Diyadinin D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	05.03.2000	4 Yıl 2 Ay 11 Gün	263 146/7 Anayasa, 2002 zorda değerlendirme katılmak	56,0,0	
34	DIYARBAKIR	MERKEZ	Diyadinin D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	19.11.1996	16 Yıl 6 Ay 9 Gün	765 123 Devletin sorumluluğu altında bulunan baskınlıkla bir kurumun devlet idaresinde tutulmasıyla ilgili	0,0,0	ORTOPEDİK
35	DIYARBAKIR	MERKEZ	Diyadinin E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Yerel	23.02.2013	2 Ay 20 Gün	5237 188/3 Uygulanması veya Uygulanmaması İçin Yerel Soruşturma	0,0,0	Dil ve Konuşma Engelli
36	EDİRNE	MERKEZ	Edirne Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Yerel	12.11.2011	1 Yıl 6 Ay 3 Gün	5237 188/3 Uygulanması veya Uygulanmaması İçin Yerel Soruşturma	0,0,0	Ortopedi Engelli
37	EDİRNE	MERKEZ	Edirne Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	19.07.2010	2 Yıl 9 Ay	5237 188/3 Uygulanması veya Uygulanmaması İçin Yerel Soruşturma	8 yıl 4 ay 50 Gün	GERME KAYBI
38	ELAZIĞ	MERKEZ	Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	13.08.2010	3 Yıl 9 Ay 3 Gün	5237 188/3 Uygulanması veya Uygulanmaması İçin Yerel Soruşturma	5,10,0	ORTOPEDİK
39	KARABURSA	ELBİSTAN	Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	18.02.2009	4 Yıl 2 Ay 26 Gün	5237 142/1 b.1 Kilitlenmiş Soruşturma Mühürüyle Mühürlenmiş Alınan Alınan Eğilim Hakkında Hesaplar, 5237 142/2 b.1 Elit ve Yaşlı Tıpınin Eğitimi Çekim Alınak Soruşturma Hakkında, 5237 86/1 Yürürlükte Kalması, 5237 87/1 c. Yürürlükte Kalması İçin Yürürlükte Kalması	14,4,0	Dil ve Konuşma Engelli
40	KARABURSA	ELBİSTAN	Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	02.04.2005	12 Yıl 1 Ay 15 Gün	5237 90 Brokür fiatı cezaları hükümlerinin uygulanması	36,0,0	İşleme Engelli
41	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	14.09.2007	5 Yıl 8 Ay 3 Gün	5237 87/1 Kaatere Öldürme	10,0,0	Dil ve Konuşma Engelli
42	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	17.08.2010	2 Yıl 9 Ay 2 Gün	5237 188/3 Uygulanması veya Uygulanmaması İçin Yerel Soruşturma	6,3,0	İşleme Engelli
43	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	21.06.2003	9 Yıl 11 Ay 0 Gün	5237 82/1 e. Çerçeve veya Boşun veya Rız Bakımından Kendini Sorumlu tutması Kötüye Öldürme	36,0,0	FELÇ
44	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	14.04.2006	7 Yıl 1 Ay 2 Gün	5237 87/1 Kaatere Öldürme	0,3,21	FELÇ
45	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	10.01.2013	4 Yıl 4 Gün	5237 102/1 a. Çoğulmuş Bant Cinsel İstismar	4,2,0	Dil ve Konuşma Engelli
46	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	01.11.2011	1 Yıl 6 Ay 13 Gün	5237 188/3-2 Uygulanması veya Uygulanmaması İçin Yerel Soruşturma	0,0,0	Ortopedi Engelli
47	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	01.02.1993	20 Yıl 3 Ay 17 Gün	765 123 Devletin sorumluluğu altında bulunan baskınlıkla bir kurumun devlet idaresinde tutulmasıyla ilgili	36,0,0	ORTOPEDİK
48	ERZURUM	MERKEZ	Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	11.02.2011	2 Yıl 1 Ay 3 Gün	5237 140/1 Tebliği ile Mübalece İşlemi Olarak Yürürlükte Kalması, 5237 202/1 Devletin Sorumluluğu ve Ülke Bütünlüğü Bozması, 5237 82/1 Nitelikli peçete kurumu hükümlerine	10,0,0, 18,0,0, 0,0,0	ORTOPEDİK
49	GAZİANTEP	MERKEZ	Göccarın Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	19.04.2011	26 Gün	5237 140/2 İşlemi Olarak İşleme Olarak İşleme veya El Değirmine, 5237 202/1 Devletin Sorumluluğu ve Ülke Bütünlüğü Bozması, 5237 82/1 Nitelikli peçete kurumu hükümlerine	2,8,0	İşleme ve Konuşma Engelli
50	GAZİANTEP	MERKEZ	Göccarın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	16.03.2013	1 Ay 29 Gün	5237 140/2 İşlemi Olarak İşleme Olarak İşleme veya El Değirmine, 5237 202/1 Devletin Sorumluluğu ve Ülke Bütünlüğü Bozması, 5237 82/1 Nitelikli peçete kurumu hükümlerine	5,3,10	Dil ve Konuşma Engelli
51	GAZİANTEP	MERKEZ	Göccarın E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	20.10.2012	6 Ay 26 Gün	5237 142/1 Hükümet	0,10,0	Zihinsel Engelli
52	GAZİANTEP	MERKEZ	Göccarın H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	28.04.2006	7 Yıl 19 Gün	5237 202/2 Devletin Sorumluluğu ve Ülke Bütünlüğü Bozması	36,0,0	FELÇ
53	VAN	DEVİŞ	Göccarın Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	12.11.2012	6 ay 9 gün	Uygulanması ve işleme sonuçları tutarını yapması ve saklanması	8 yıl 9 ay	FELÇ
54	İZMİR	MERKEZ	İzmir 2 Nolu 1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	24.08.2011	1 Yıl 10 Ay 23 Gün	5237 86/1 Yürürlükte Kalması	0,0,0	FELÇ
55	KARABÜK	MERKEZ	Karabük 1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	01.04.2007	6 Yıl 1 Ay 15 Gün	5237 87/1 Kaatere Öldürme	15,0,0	Dil ve Konuşma Engelli
56	KARAMAN	MERKEZ	Karaman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	14.03.2013	2 Ay 1 Gün	5237 106/1-2 çarime Tebliği, 5237 109/2 Cezai Tehdit veya Tehit Konusunda Kapsayıcı Hükümlerinin Yürürlükte Kalması, 5237 140/1 d.2 Konusunda Yürürlük	4,2,0	FELÇ
57	İSTANBUL	KARTAL	Kartal H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	09.03.2009	4 Yıl 2 Ay 8 Gün	5237 81/1 Kaatere Öldürme	25,0,0	FELÇ
58	İSTANBUL	KARTAL	Kartal H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	23.10.1006	6 Yıl 6 Ay 23 Gün	5237 82/1 d. Yürürlükte Kalması	20,0,0	FELÇ
59	KASTAMONU	MERKEZ	Kastamonu E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	14.04.2008	5 Yıl 8 Ay 2 Gün	765 123 Devletin Sorumluluğu ve Uygulanmaması İçin Yerel Soruşturma	0,8,27	FELÇ
60	MARİA	KURUMLU	Kurumlu K2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	11.01.2012	1 Yıl 4 Ay 4 Gün	5237 35 Tebliğiyle, 5237 81/1 Kaatere Öldürme	6,3,0	Ortopedi Engelli
61	KÜCKÜRELLİ	MERKEZ	Küçükreli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	29.01.2007	6 Yıl 7 Ay 17 Gün	5237 142/1 b.1 Kilitlenmiş Soruşturma Mühürüyle Mühürlenmiş Alınan Alınan Eğilim Hakkında Hesaplar	2,0,0	İşleme Engelli
62	KÜCKÜRELLİ	MERKEZ	Küçükreli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	19.01.2009	4 Yıl 3 Ay 27 Gün	5237 81/1 Kaatere Öldürme	36,0,0	İşleme ve Konuşma Engelli
63	KOCATEPE	MERKEZ	Kocatepe 1 Nolu 1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	26.08.2010	2 Yıl 8 Ay 22 Gün	765 448 Adana Öldürme	0,7,13	Zihinsel Engelli
64	KOCATEPE	MERKEZ	Kocatepe 2 Nolu 1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	25.09.2012	7 Ay 21 Gün	5237 191/1 Kültürün İşin Uygulanması ve Uygulanmaması İçin Alınan, 5237 86/2 Bant Yürürlükte Kalması	6,4,0	Ortopedi Engelli
65	KOCATEPE	MERKEZ	Kocatepe 2 Nolu 2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	13.02.2013	3 Ay 0 Gün	5237 142/1 b.1 Kilitlenmiş Soruşturma Mühürüyle Mühürlenmiş Alınan Alınan Eğilim Hakkında Hesaplar	2,0,0	Dil ve Konuşma Engelli
66	KOCATEPE	MERKEZ	Kocatepe Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	11.11.2012	8 Ay 4 Gün	5237 142/1 b.1 Kilitlenmiş Soruşturma Mühürüyle Mühürlenmiş Alınan Alınan Eğilim Hakkında Hesaplar	3,6,0	FELÇ
67	KOCATEPE	MERKEZ	Kocatepe 3 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	11.10.2011	1 Yıl 1 Ay 6 Gün	5237 140/1 Nitelikli Yürürlükte Kalması	8,2,13	ORTOPEDİK
68	KONYA	MERKEZ	Konya Açık Ceza İnfaz Kurumu	Hükümet	25.04.2008	5 Yıl 20 Gün	5237 82/1 a. Tebliğinin Uygulanması	12,6,0	İşleme Engelli

22758

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Sadullah ERGİN** tarafından Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'nci ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplanmasını arz ederim.

Murat BOZLAK
Adana milletvekili

Türkiye'de, hasta tutuklu ve hükümlüler sorunu ağırlaşarak devam etmektedir. Ortaya çıkan tablo, Türkiye'de ağır bir tutuklama rejimi yani kişi güvenliği ve özgürlüğü hakkı ihlali olduğunu göstermektedir.

İnsan Hakları Derneği'nin verilerine göre, halen hapisanelerde 122'si ağırlanmış, 108'i acil tedaviye ihtiyacı olan toplam 230'u ağır olmak üzere 411 hasta mahpus vardır.

Bu bağlamda,

- 1) Bakanlığınızca, hasta mahpusların gerçek sayısının ortaya çıkarılması için hasta taraması yapılmakta mıdır? Yapılmaktaysa en son ne zaman yapılmıştır?
- 2) Bakanlığınız verilerine göre hapisanelerde kaç hasta tutuklu ve hükümlü vardır? Hasta mahpusların kaçının durumu ağırdır?
- 3) Hapisanelerdeki hasta mahpusların sağlık koşullarının düzeltilmesi yönünde bir çalışmanız var mıdır?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-548/3609/6723
Konu : Yazılı soru önergesi

12/05/2013

Sayın Murat BOZLAK
Adana Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/22758 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Sağlık Denetimi" kenar başlıklı 79. maddesinin birinci fıkrasında, "Kurum hekimi, kurumu ayda en az bir kez denetleyerek genel ve özel önlem alınması gereken hastalıklar ile kurumda sağlık koşulları yönünden alınması gereken önerileri içeren bir rapor düzenler ve kurum yönetimine verir." hükmüne yer verildiği malümlardır.

Değinen hüküm çerçevesinde, ceza infaz kurumlarında, kurum sağlık koşullarının denetlenmesi ve düzenlenmesi hekim tarafından yapılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetleri; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük, Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler hakkında 45/1 sayılı Genelge, 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol, 01/01/2009 tarihli Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ile Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti arasında imzalanan Protokol ve 19/08/2011 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları arasında düzenlenen Protokol hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir.

Sağlık Bakanlığıyla yapılan Protokol kapsamında, ceza infaz kurumları kampüsleri bünyesindeki sağlık birimleri Sağlık Bakanlığınca uygun görülen hastanelere bağlanarak, buralarda ceza infaz kurumu semt poliklinikleri açılmıştır. Diğer ceza infaz kurumlarında da aile hekimliği uygulamaları kapsamında ceza infaz kurumlarının kapasiteleri göz önünde bulundurularak doktor görevlendirmeleri yönünden çalışmalar sürdürülmektedir.

II- Hükümlü ve tutukluların, beden ve ruh sağlıklarının korunması, hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri kurumda verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, dahi ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir. Hasta hükümlü veya tutuklunun hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi görmesi gerektiğine muayene eden kurum doktoru, kurum doktoru bulunmadığı hâllerde ise, semt polikliniği veya hastanede görevli doktor tarafından karar verilmektedir.

Kurumda görevli doktorun uygun görmesiyle hastaneye sevk edilen hastanın, hastanede görevli hekim tarafından verilen kararlara göre takip ve tedavisi sürdürülmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Hasta, hekimin uygun görmesiyle yatırılarak veya ayakta tedavi görmektedir. Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların sağlık sorunlarıyla ilgili gerekli tüm tetkik ve tedaviler özenle yerine getirilmekte olup, hekim kararlarına kurum idaresinin müdahalesi söz konusu değildir.

Hastaneye sevkleri doktor tarafından uygun görülenler de Devlet ya da üniversite hastanesine sevk edilerek, ilgili uzman tarafından muayene, tetkik ve tedavileri yapılmakta, gerekli olan hâllerde de hasta olan tutuklu ve hükümlüler, tedavi ve takiplerinin yapılması için hastanelere yatırılmakta veya ileri sağlık merkezlerine sevkleri yapılmaktadır.

Revir hizmeti verilen ceza infaz kurumlarında, bu standarttaki bir sağlık biriminde bulunması gereken, hekimin uygun gördüğü tüm tıbbî cihaz, araç ve gereçlerle, 6 yataklı bir revir ve diş ünitesi bulunmakta olup, buralarda birinci kademe tıbbî müdahale ve tedaviler yapılmaktadır.

Tutuklu ve hükümlülerin sağlığıyla ilgili tüm iş ve işlemler, ilgili mevzuata uygun bir şekilde kayıt altına alınmakta ve takip edilmektedir. Ayrıca, acil tedavi gerektirecek düzeyde rahatsızlığı bulunan tüm tutuklu ve hükümlüler, vakit geçirilmeksizin hastaneye sevk edilmekte ya da 112 Acil Servis hizmetinden faydalandırılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaşın yararlanabildiği sağlık haklarından ve hizmetlerinden öncelikli olarak yararlandırılmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri, Devletin teminatı altında ve ücretsizdir.

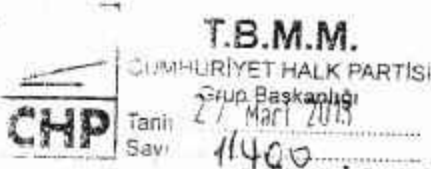
Ayrıca, hasta hükümlülerin ihtiyaçlarının sağlık ve bakım merkezi anlayışıyla karşılanması amacıyla, Metris Ceza İnfaz Kurumu kampüsünde, öz bakım becerilerini yerine getiremeyenler için 90 kişilik, akıl hastalığı dışında ruhsal hastalıkları bulunanlar için 48 kişilik olmak üzere, toplam 138 kişilik bir bölüm kurulmuştur.

III- Taslağı Bakanlığımızca hazırlanan 24/01/2013 tarihli ve 6411 sayılı "Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"la 5275 sayılı Kanunun 16. maddesine eklenen altıncı fıkra hükmü uyarınca, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun hapis cezasının infazının, iyileşinceye kadar geri bırakılabileceği kabul edilmiştir. Bu kapsamda Bakanlığımızın 04/02/2013 tarihli yazısıyla Cumhuriyet başsavcılıklarına duyuru yapılarak gerekli işlemlerin başlatılması sağlanmıştır.

IV- Cumhuriyet başsavcılıkları kanalıyla Bakanlığımıza yapılan bildirimlere göre, 05/06/2013 tarihi itibarıyla, ceza infaz kurumlarında sürekli hastalığı bulunan hükümlü ve tutuklu sayısının 210 olduğu tespit edilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan

20614

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Adalet Bakanı Sadullah ERGİN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Veli AĞBABA
Malatya Milletvekili

- 1- Türkiye'deki cezaevlerinde yabancı uyruklu mahkûm ve tutuklu sayısı ne kadardır?
- 2- Türkiye'deki cezaevlerindeki yabancı uyruklu mahkûmların cezalarının geri kalanını ülkelerinde çekme talepleri karşılanabilmektedir.?
- 3- Yabancı uyruklu mahkûmlara, cezalarının geri kalanını ülkelerinde geçirebilmeleri için başlatılacak sevk işlemleri için adli para cezası adında ödeme yapmaları talep edilmiş midir?
- 4- Sevk İşlemleri için adli para cezası ödediğini iddia eden yabancı uyruklu mahkûmlar ülkelerine sevk edilmiş midir? Eğer henüz sevk edilmedilerse ne zaman sevk edilmeleri düşünülmektedir?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-397/3197/6058
Konu : Yazılı soru önergesi

11. /09. /2013

Sayın Veli AĞBABA
Malatya Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/20614 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 3002 sayılı "Türk Vatandaşları Hakkında Yabancı Ülke Mahkemelerinden ve Yabancılar Hakkında Türk Mahkemelerinden Verilen Ceza Mahkumiyetlerinin İnfazına Dair Kanun"un "Talep şartları" kenar başlıklı 11. maddesinde;

"Yabancılar hakkında Türk mahkemelerince hükümlenen hürriyeti bağlayıcı ceza ve emniyet tedbirlerinin yabancı ülkede yerine getirilmesi için aşağıdaki şartların bulunması gereklidir:

1. Türk mahkemelerince verilen mahkûmiyet hükmünün, hükümlünün uyuğu olduğu devlet tarafından aynen veya karardaki sübut sebepleri ile bağlı kalınmak kaydıyla o devlet kanunlarında aynı nev'iden fiil için öngörülen hürriyeti bağlayıcı ceza ve emniyet tedbiri şeklinde uygulanacağına taahhüt edilmesi,

2. Hükümlünün Türkiye'de belli ikametgahı veya işyerinin bulunmaması,

3. Yabancı hükümlü hakkındaki cezanın uyuğu devlette infazına hakim veya o devletin irade beyanını tespitte yetkili konsolosu önünde muvafakat etmiş olması,

4. Mahkûmiyet kararında ayrıca para cezasına ve şahsi hakka hükmedilmiş ise bunların ve mahkeme masraflarının ödenmiş olması,

5. Hükümlünün belirli bir siyasi, dini ve ırki görüşe sahip olması sebebiyle kovuşturmaya tabi tutulacağına veya cezalandırılacağına dair ciddi sebeplerin bulunmaması.",

Hükmüne yer verildiği malûmlardır.

II- Hükümlünün nakli, mahkûmiyet kararı verilen devlette (hüküm devleti) çekilmekte olunan hürriyeti bağlayıcı cezanın tamamı veya bakiye kısmının, diğer bir devlette (yerine getiren devlet) infazı için hükümlünün o devlete gönderilmesidir. Hükümlülerin nakline dair işlemlerin hukukî dayanağını, 3002 sayılı Kanun ile Türkiye'nin taraf olduğu ikili veya çok taraflı uluslararası sözleşmelerde yer alan, hükümlülerin nakline dair kurallar oluşturmaktadır.

Türk mahkemeleri tarafından yabancılar hakkında verilen ceza mahkûmiyetlerinin, hükümlünün uyuğu olduğu ülkede yerine getirilmesine ilişkin hükümler, 3002 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. Kanuna göre, yabancı ülkeye gönderilecek hükümlülerin nakilleri, ilgili taraflar arasında sağlanacak mutabakat çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Nakil masrafları, taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, talep eden devlet tarafından

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

karşılanmaktadır. Bu bağlamda, yabancı uyruklu şahısların talepleri doğrultusunda ülkelerine transfer edilmeleri için gerekli olan ücret kendilerinden değil, talep eden devlet tarafından karşılanmaktadır.

Bununla birlikte, 3002 sayılı Kanununun 11. maddesinde, nakil işlemlerin gerçekleştirilme şartları arasında, mahkûmiyet kararında ayrıca para cezasına ve şahsi hakka hükmedilmiş ise bunların ve mahkeme masraflarının ödenmiş olması da gösterilmiştir. Söz konusu para cezasının ödenmesi hâlinde Kanunda yer alan diğer şartların da gerçekleşmesi durumunda nakil işlemleri gerçekleştirilebilmektedir.

III- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

1- 2012 yılından itibaren 6 hükümlünün cezalarının geri kalanın infazı için ülkelerine nakledildiği,

2- 02/05/2013 tarihi itibarıyla Ülkemiz ceza ve infaz kurumlarında;

a- Yabancı uyruklu 1.066 tutuklu, 1.065 hükümlü;

b- Uyuşu olmayan 17 tutuklu ve 28 hükümlü;

c- Çifte vatandaşlığı olan 14 tutuklu ve 32 hükümlü barındırıldığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/10896
Başkanlığa Geliş Tarihi	25/09/2012
Önergenin Özeti	Cezaevlerinin engelliler açısından fiziki yetersizliklerine ve Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevinde yatan bir engelli mahkuma ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Ağrı Mv.HALİL AKSOY
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	30/04/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=111729

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/42898
Başkanlığa Geliş Tarihi	24/04/2014
Önergenin Özeti	Anneleriyle birlikte cezaevlerinde yaşamak zorunda kalan bebek ve çocuklara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Batman Mv.AYLA AKAT ATA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	25/09/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=154135

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/22758
Başkanlığa Geliş Tarihi	25/04/2013
Önergenin Özeti	Hasta tutuklu ve hükümlülere ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Adana Mv.MURAT BOZLAK
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	12/09/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=128430

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/29260
Başkanlığa Geliş Tarihi	25/07/2013
Önergenin Özeti	Cezaevlerinde ölen tutuklu ve hükümlü sayısına ilişkin
Önergenin Sahibi	CHP İstanbul Mv.MAHMUT TANAL
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=137902

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/29660
Başkanlığa Geliş Tarihi	29/07/2013
Önerenin Özeti	Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin yaşadıkları sorunlara ilişkin
Önerenin Sahibi	BDP Bingöl Mv.İDRİS BALUKEN
Önerenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önerenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	03/07/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=137896

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/29904
Başkanlığa Geliş Tarihi	14/08/2013
Önerenin Özeti	Tutuklu ve hükümlü çocuklar ile çocuk cezaevlerine ilişkin
Önerenin Sahibi	CHP İstanbul Mv.AYŞE ESER DANIŞOĞLU
Önerenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önerenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	02/07/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=138471

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/29908
Başkanlığa Geliş Tarihi	19/08/2013
Önerenin Özeti	Hasta mahkumların tahliye edilmesi için getirilen toplum güvenliği yönünden değerlendirilme zorunluluğuna ilişkin
Önerenin Sahibi	BAĞIMSIZ Van Mv.AYSEL TUĞLUK
Önerenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önerenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	28/08/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=138475

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/12249
Başkanlığa Geliş Tarihi	05/11/2012
Önerenin Özeti	Ceza ve infaz kurumlarında kalan tutuklu ve hükümlü kadınlar ve onlarla birlikte kalan çocuklarına ilişkin
Önerenin Sahibi	MHP Eskişehir Mv.RUHSAR DEMİREL
Önerenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önerenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	17/05/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=113684

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/23670
Başkanlığa Geliş Tarihi	09/05/2013
Önergenin Özeti	Bazı cezaevlerinde hükümlülere hak ihlali yapıldığı iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Bingöl Mv.İDRİS BALUKEN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Cevaplandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=129547

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/23021
Başkanlığa Geliş Tarihi	30/04/2013
Önergenin Özeti	Hasta tutuklu ve hükümlülere ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.ALTAN TAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Cevaplandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=128789

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/33474
Başkanlığa Geliş Tarihi	25/10/2013
Önergenin Özeti	Cezaevlerinde gerçekleştirildiği iddia edilen keyfi uygulamalara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	27/06/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=142615

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/33473
Başkanlığa Geliş Tarihi	25/10/2013
Önergenin Özeti	Cezaevlerinde gerçekleştirildiği iddia edilen keyfi uygulamalara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	31/10/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=142614

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/29658
Başkanlığa Geliş Tarihi	24/07/2013
Önergenin Özeti	Buca F Tipi Cezaevinde mahkumların tüm özel yaşamlarının gözetlendiği iddiasına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	11/06/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=137894

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/29657
Başkanlığa Geliş Tarihi	24/07/2013
Önergenin Özeti	Erzurum Cezaevinde mahkumlara kötü muamelede bulunduğu iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	29/05/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=137893

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/14154
Başkanlığa Geliş Tarihi	10/12/2012
Önergenin Özeti	Siirt E Tipi Kapalı Cezaevinde bir mahkumun intihar etmesine ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	10/05/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=116258

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/11430
Başkanlığa Geliş Tarihi	10/10/2012
Önergenin Özeti	Cezaevlerindeki açlık grevlerine ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	13/03/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=112490

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/9922
Başkanlığa Geliş Tarihi	23/08/2012
Önergenin Özeti	Kocaeli F Tipi Cezaevinde işkence iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	12/03/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=110521

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/1376
Başkanlığa Geliş Tarihi	23/11/2011
Önergenin Özeti	Cezaevinde yaşamını yitiren bir hükümlüye ve hasta tutuklu ve hükümlülerin durumuna ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.EMİNE AYNA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	14/02/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=97429

Dönemi ve Yasama Yılı	24/5
Esas Numarası	7/59457
Başkanlığa Geliş Tarihi	12/01/2015
Önergenin Özeti	Yeni Ceza İnfaz Kurumları Güvenlik Hizmetleri Kanunu'na ilişkin
Önergenin Sahibi	MHP Kocaeli Mv.LÜTFÜ TÜRKKAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=175699

Dönemi ve Yasama Yılı	24/5
Esas Numarası	7/59175
Başkanlığa Geliş Tarihi	08/01/2015
Önergenin Özeti	Silivri Cezaevi'nin koşullarında kaloriferlerin yanmadığına yönelik iddialara ilişkin
Önergenin Sahibi	MHP Kocaeli Mv.LÜTFÜ TÜRKKAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=175424

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/52645
Başkanlığa Geliş Tarihi	29/09/2014
Önergenin Özeti	Kandıra Açık Cezaevinde mahkumlara iyi davranılmadığı, tutuklu ve hükümlülerin çalıştırıldığı ve uyuşturucu ticareti yapıldığı iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	MHP Kocaeli Mv.LÜTFÜ TÜRKKAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=166699

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/25251
Başkanlığa Geliş Tarihi	04/06/2013
Önergenin Özeti	Kocaeli Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevinde mahkumlara yönelik haksız uygulamalarda bulunduğu iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	MHP Kocaeli Mv.LÜTFÜ TÜRKKAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	27/06/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=131837

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/17657
Başkanlığa Geliş Tarihi	06/02/2013
Önergenin Özeti	Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü engelliler ile ilgili verilere ilişkin
Önergenin Sahibi	CHP İstanbul Mv.ŞAFAK PAVEY
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	11/09/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=121055

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/20614
Başkanlığa Geliş Tarihi	28/03/2013
Önergenin Özeti	Türkiye'deki yabancı uyruklu mahkumlara ve ülkelerine sevk işlemlerine ilişkin
Önergenin Sahibi	CHP Malatya Mv.VELİ AĞBABA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	11/09/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=125581

Yazılı Soru Önergesinin Metni

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/21877
Başkanlığa Geliş Tarihi	12/04/2013
Önergenin Özeti	Tutuklu ve hükümlü gazeteci sayılarına ilişkin
Önergenin Sahibi	CHP Malarya Mv.VELİ AĞBABA
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	12/09/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=127157

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/21870
Başkanlığa Geliş Tarihi	11/04/2013
Önergenin Özeti	Gebze ve Alanya cezaevlerinde hükümlülerin çeşitli keyfi uygulamalara maruz bırakıldıkları iddiasına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	11/09/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=127150

Dönemi ve Yasama Yılı	24/5
Esas Numarası	7/62541
Başkanlığa Geliş Tarihi	12/03/2015
Önergenin Özeti	Kocaeli Kandıra Cezaevinde basımı yasal bir kitabın yasaklanmasına ilişkin
Önergenin Sahibi	HDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Mv.KENAN İPEK
Önergenin Son Durumu	Hükümsüz (g)

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=181239

Dönemi ve Yasama Yılı	24/5
Esas Numarası	7/61019
Başkanlığa Geliş Tarihi	12/02/2015
Önergenin Özeti	Diyarbakır D Tipi Cezaevinde hasta bir tutukluya ilaçlarının temin edilmemesine ilişkin
Önergenin Sahibi	HDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergeyi Cevaplayan	
Önergenin Son Durumu	Hükümsüz (g)

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=178850

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/49670
Başkanlığa Geliş Tarihi	31/07/2014
Önergenin Özeti	Edirne F Tipi Cezaevinde yaşandığı iddia edilen bir olaya ilişkin
Önergenin Sahibi	HDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=162858

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/48900
Başkanlığa Geliş Tarihi	22/07/2014
Önergenin Özeti	Cezaevlerinde bazı TV kanallarının izlenmesinin yasak olduğu iddiasına ilişkin
Önergenin Sahibi	HDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=161792

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/48120
Başkanlığa Geliş Tarihi	10/07/2014
Önergenin Özeti	Bir hükümlünün Ankara Numune Hastanesinde tedavi edilmeden gönderildiği iddiasına ilişkin
Önergenin Sahibi	HDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Sağlık Bakanı Edirne Mv.MEHMET MÜEZZİNOĞLU
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=160873

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/39912
Başkanlığa Geliş Tarihi	19/02/2014
Önergenin Özeti	Cezaevlerinde anneleriyle birlikte kalan çocuklara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	29/08/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=150686

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/38508
Başkanlığa Geliş Tarihi	27/01/2014
Önergenin Özeti	Balıkesir Kepsut L Tipi Cezaevinde gerçekleştiği iddia edilen keyfi uygulamalara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Yozgat Mv.BEKİR BOZDAĞ
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	11/06/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=148822

Dönemi ve Yasama Yılı	24/4
Esas Numarası	7/34538
Başkanlığa Geliş Tarihi	13/11/2013
Önergenin Özeti	F Tipi cezaevine gönderilen tutuklu ve hükümlülere ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	07/04/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=143816

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/25243
Başkanlığa Geliş Tarihi	31/05/2013
Önergenin Özeti	Antalya L Tipi Cezaevindeki çocuklara cinsel tacizde bulunduğu iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Yozgat Mv. BEKİR BOZDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	29/08/2014

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=131829

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/22300
Başkanlığa Geliş Tarihi	19/04/2013
Önergenin Özeti	Tekirdağ cezaevinde tutuklu ve hükümlülerin haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	10/09/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=127720

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/16015
Başkanlığa Geliş Tarihi	10/01/2013
Önergenin Özeti	Diyarbakır Cezaevinde tutuklu bulunan bir milletvekilinin yayınlara erişiminin engellendiği iddiasına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	16/05/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=118631

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/15458
Başkanlığa Geliş Tarihi	03/01/2013
Önergenin Özeti	Türkiye'de cezaevlerindeki hak ihlalleriyle ilgili şikâyet ve iddialara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	15/05/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=117933

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/15188
Başkanlığa Geliş Tarihi	27/12/2012
Önergenin Özeti	Cezaevindeki bazı tutuklu ve hükümlülere cezaevi yönetimleri tarafından keyfi uygulamalarda bulunduğu iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	13/09/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=117605

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/15184
Başkanlığa Geliş Tarihi	24/12/2012
Önergenin Özeti	Sincan Cezaevinde yaşandığı iddia edilen bir olaya ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	30/04/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=117601

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/14845
Başkanlığa Geliş Tarihi	20/12/2012
Önergenin Özeti	Şakran cezaevinde tutuklu ve hükümlülerin tahliyelerinde yaşanan sorunlara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	30/04/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=117213

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/10836
Başkanlığa Geliş Tarihi	14/09/2012
Önergenin Özeti	Ankara 2 No'lu F Tipi Cezaevinin revir kapasitesine ve hükümlülerin muayene esnasında maruz kaldıkları davranışlara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Sağlık Bakanı Erzurum Mv.RECEP AKDAĞ
Önergenin Son Durumu	Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=111302

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/10540
Başkanlığa Geliş Tarihi	14/09/2012
Önergenin Özeti	Ankara 2 Nolu F Tipi Cezaevinde yaşandığı iddia edilen bazı olaylara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	21/12/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=111300

Dönemi ve Yasama Yılı	24/3
Esas Numarası	7/10517
Başkanlığa Geliş Tarihi	03/08/2012
Önergenin Özeti	Tutuklu öğrencilere ve yargı çalışanlarının mesleki yeterliliklerine ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	06/03/2013

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=111264

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/8572
Başkanlığa Geliş Tarihi	19/06/2012
Önergenin Özeti	Şanlıurfa E Tipi Kapalı Cezaevinde meydana gelen yangına ve bazı iddialara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	20/12/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=108510

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/7714
Başkanlığa Geliş Tarihi	23/05/2012
Önergenin Özeti	Mersin'de bir cezaevinde siyasi tutuklulara şiddet uygulandığı iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Cevaplandı

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=107136

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/6950
Başkanlığa Geliş Tarihi	30/04/2012
Önergenin Özeti	Bakırköy L Tipi Cezaevinin sağlık personeli sorununa ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	14/12/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=106013

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/5921
Başkanlığa Geliş Tarihi	02/04/2012
Önergenin Özeti	Elbistan E Tipi Kapalı Cezaeviyle ilgili bazı iddialara ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	25/07/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104476

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/5750
Başkanlığa Geliş Tarihi	29/03/2012
Önergenin Özeti	Bakırköy Cezaevinde tutuklu bulunan bir kişinin emniyet mensuplarıınca sorgulandığı iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	25/07/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104241

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/5742
Başkanlığa Geliş Tarihi	28/03/2012
Önergenin Özeti	Erzurum E Tipi Kapalı Cezaevindeki kadın tutukluların sorunlarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	24/07/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=104231

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/4503
Başkanlığa Geliş Tarihi	22/02/2012
Önergenin Özeti	Kadın mahkumlara şiddet uygulandığı iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	10/05/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=102408

Dönemi ve Yasama Yılı	24/2
Esas Numarası	7/851
Başkanlığa Geliş Tarihi	24/10/2011
Önergenin Özeti	Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevinden başka cezaevlerine sevk edilen tutuklu ve hükümlüler ile kötü muamele iddialarına ilişkin
Önergenin Sahibi	BDP Diyarbakır Mv.NURSEL AYDOĞAN
Önergenin Muhatabı	Adalet Bakanı Hatay Mv.SADULLAH ERGİN
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan	Adalet Bakanı Hatay Mv. SADULLAH ERGİN
Önergenin Son Durumu	Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi	14/02/2012

https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=96526

Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Alanında Sivil Toplum Örgütleri Ne Yapıyor? Ne Yapılmalı?

Özel ihtiyaçları olan mahpuslar bağlamında, bu ihtiyaçları en iyi tanıyan, bunların karşılanmasına dair yol gösterecek olan, ilgili grupların sivil toplum örgütleri ve aktivistleridir. Bu tür işbirliklerinin çoğaltılması gerekiyor. Bu konuda söylenebilecek birkaç şey var:

- Bir hapislinenin sadece ziyaret edilmesi için bile Adalet Bakanlığı'ndan izin alınması, en az 1 ay önce ziyarete katılacak kişilerin ismi verilerek başvuruda bulunulması ve iznin takibi gerekiyor. İzinlerin ilgili hapishanelerden alınma imkânı olsa daha kolay olur.
- Hapishanenin düzeni açısından, sivil toplum tarafından yapılmak istenen çalışmalara dair idarenin bilgisi olması gereğini anlıyoruz. Ancak bunun dışında, izinlerin keyfiyete veya devletin dernekler hakkındaki değerlendirmesine bağlı olmaması, sivil toplumun hapislinede çalışmasının kolaylaştırılması gerekir. Bunun da ötesinde, Adalet Bakanlığı ve hapisane idarelerinin sivil toplum çalışmalarını teşvik edici olmalarını öneriyoruz.
- Sivil toplum ve üniversitelerle birlikte çalışmanın ihtiyacını daha doğrudan hisseden tekil hapisaneler düzeyinde atılan olumlu adımlar, Adalet Bakanlığı tarafından yaygınlaştırılabilir.
- Sivil toplum ve üniversitelerin hapisanelere dair faaliyetlerinin önemini bilen personel ve idareciler var. Onlar da, kendileri işbirliğine açık oldukları, buna ihtiyaç duydukları halde sivil toplum örgütlerinden beklemedikleri ilgi ve desteği göremediklerinden yakınıyorlar. İlgili tüm sivil toplum örgütlerini, hapisaneleri "dışarıdan" takip etmenin ötesine geçerek "içeride" daha fazla çalışma yapmaya, bunu programlarına dahil etmeye davet ediyoruz.

CİSST
CESZA İHTİYAÇLARININ SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

TCPS
TÜRKİYE HAPİSHANE ÇALIŞMALARI MERKEZİ

